

PRAKSISOVERSIGTER • SAMLET UDGAVE

Praksis fra *Erstatningsnævnet*

*Voldsoffer-erstatning – tort, svie og smerte, tabt
arbejdsfortjeneste.*

OVERSIGTER

5

AFGØRELSE

153

PERIODE

2011–2026

5 OVERSIGTER

Indhold

01	72-timers anmeldelsesfristen og dispensationspraksis (offererstatningsloven § 10)	34 afg.
02	Fremsættelse af krav, forbehold under straffesagen og 2-års fristen (offererstatningsloven §§ 10, 11 c, 13)	31 afg.
03	Medvirken og accept af risiko ved voldsoffererstatning (offererstatningsloven § 6 a)	33 afg.
04	Personkredsen og niveauet for efterladtegodtgørelse ved drab (erstatningsansvarsloven § 26 a)	29 afg.
05	Subsidiaritet, forsikringsmodregning og tingsskade i Erstatningsnævnets praksis (offererstatningsloven §§ 3, 5, 7, 9)	26 afg.

Hver oversigt er et selvstændigt kapitel med introduktion, principper, gennemgang, lovgrundlag og citerede afgørelser. Titlerne er klikbare, og kapitlerne findes også som bogmærker i PDF-læseren.

01

PRAKSISOVERSIGT · ERSTATNINGSNÆVNET

Praksisoversigt over 72-timers anmeldelsesfristen og dispensationspraksis (offererstatningsloven § 10)

Erstatningsnævnets dispensationspraksis efter offererstatningslovens § 10 – fra handicappende tilstand til pleje- og omsorgspersonale

Version 1 · Opdateret 16. jul. 2026 · 34 afgørelser · 2015–2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Erstatning fra staten til ofre for forbrydelser er efter offererstatningslovens § 10, stk. 1, betinget af, at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer, og at skadelidte nedlægger påstand om erstatning under en eventuel straffesag. Denne praksisoversigt behandler det rene processpor: den righoldige dispensationspraksis, som Erstatningsnævnet har udviklet under § 10, stk. 4 ("hvis forholdene taler for det"), de undtagelser lovgiver siden har skrevet direkte ind i loven for seksualforbrydelser og for pleje- og omsorgspersonale, og den ulovbestemte pligt til at medvirke til politiets opklaring, som nævnet indfortolker i bestemmelsen. Materialet viser et konsekvent mønster: Erstatningsnævnet dispenserer, når forsinkelsen kan forklares med ansøgerens dokumenterede tilstand eller med andres forhold, men afviser, når ansøgeren blot har haft en mulighed for at anmelde og ikke brugte den – eller modarbejder efterforskningen.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** 72-timers fristen i offererstatningslovens § 10, stk. 1, løber fra gerningstidspunktet, og Erstatningsnævnet behandler selv en overskridelse på ca. 12 timer som en fristoverskridelse, der kræver dispensation.
- 02** Erstatningsnævnet kræver, at den handicappende tilstand, der påberåbes som dispensationsgrund, er dokumenteret – lægelige oplysninger om indlæggelse og operation eller en psykologfaglig beskrivelse af akut belastningsreaktion vejer tungt.
- 03** Erstatningsnævnet accepterer, at fristoverskridelsen ikke bebrejdes ansøgeren, når forsinkelsen skyldes politiets egne ressourceforhold, en konkret aftale med arbejdsgiveren om at denne anmelder, eller en undskyldelig vildfarelse om skadens alvor.
- 04** Erstatningsnævnet afviser dispensation, når ansøgeren i en længere mellemliggende periode havde en reel mulighed for at anmelde, og den sene anmeldelse har afskåret politiet fra at dokumentere skaderne.

- 05** Erstatningsnævnet dispenserer som fast praksis, når der foreligger en fældende dom, og sidestiller et tiltalefrafald hermed, fordi skyldsspørgsmålet dermed må anses for afklaret.
- 06** Efter den højesteretsdom af 4. september 2018, som Erstatningsnævnet selv henviser til i de genoptagne sager, er det afgørende for pleje- og omsorgspersonale ikke, om den ansatte undlod selv at anmelde, men om den ansatte AKTIVT har modsat sig anmeldelse eller nægtet at medvirke til sagens oplysning.
- 07** Offererstatningslovens § 10, stk. 3, gør fravigelsen bunden – ikke skønsmæssig – når generelle eller konkrete pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn taler imod anmeldelse i pleje- og omsorgssektoren.
- 08** Kravet om anmeldelse inden 72 timer gælder slet ikke i sager om voldtægt, incest og seksuelt misbrug af børn, jf. § 10, stk. 2 – her er der intet skøn at udøve.
- 09** Erstatningsnævnet indfortolker en ulovbestemt pligt til efter evne at medvirke til politiets opklaring i § 10 og begrundet den med statens regresadgang efter § 10... jf. § 17, der forudsætter, at skadevolderen kan findes.
- 10** Erstatningsnævnet afviser erstatning ved manglende medvirken, uanset at kravet ligger under småkravsgrensen på 3.500 kr. i § 9, stk. 2, fordi det da er åbenbart, at lovens øvrige betingelser ikke er opfyldt.
- 11** Erstatningsnævnet har den endelige administrative afgørelse, jf. § 16, men genoptager af egen drift sine sager, når en højesteretsdom underkender nævnets hidtidige praksis.
- 12** Erstatningsnævnet prøver § 1 før § 10 og lader spørgsmålet om dispensation stå ubesvaret, når allerede kravet om en straffelovsovertrædelse fører til afslag.

Fra »uden unødigt ophold« over 24 timer til 72 timer – § 10's fire spor

Hovedreglen står i [Offererstatningsloven § 10, stk. 1](#):

Stk. 1. Erstatning er betinget af, at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer, og at skadelidte under en eventuel straffesag mod skadevolderen nedlægger påstand om erstatning.

Bestemmelsen rummer i dag fire selvstændige spor, som det er afgørende at holde adskilt:

Stykke	Indhold	Retlig karakter
stk. 1	72-timers fristen + påstandskravet under straffesagen	Hovedregel
stk. 2	Sager om straffeloven § 210 , § 216 , §§ 222-224 , § 225 , § 226 og § 227, stk. 1 samt §§ 218-221 begået mod personer under 18 år	Absolut undtagelse – fristen gælder slet ikke

stk. 3	Pleje- og omsorgspersonale m.v., når generelle eller konkrete pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn taler imod anmeldelse	Bunden fravigelse (»fraviges«)
stk. 4	»Bestemmelsen i stk. 1 kan fraviges, hvis forholdene taler for det«	Skønsmæssig dispensation

Ordlydsforskellen mellem stk. 3 (»fraviges«) og stk. 4 (»kan fraviges«) er ikke tilfældig: i pleje- og omsorgssagerne er nævnet bundet, når betingelserne er opfyldt, mens stk. 4 overlader nævnet et egentligt skøn.

Lovhistorikken forklarer, hvorfor nævnets ældre afgørelser ser anderledes ud. Bestemmelsen krævede oprindeligt anmeldelse »uden unødigt ophold«. Det var Erstatningsnævnets egen praksis, der gjorde dette til en 24-timers norm – som lovgiver konstaterede i forarbejderne til 2011-loven:

Efter offererstatningslovens § 10, stk. 1, er erstatning fra staten bl.a. betinget af, at lovovertrædelsen uden unødigt ophold er anmeldt til politiet. Efter Erstatningsnævnets praksis anses en politianmeldelse, der er indgivet inden 24 timer, sædvanligvis for rettidig.

Derefter er § 10 ændret fire gange:

- **Lov nr. 3 af 8. juni 2001** (i kraft 1. januar 2002) nyaffattede dispensationsbestemmelsen, så den kunne anvendes, »hvis forholdene taler for det«. Forarbejderne beskriver netop chokreaktionen som kernetilfældet: den udvidede adgang »vil f.eks. kunne anvendes i tilfælde, hvor ofret på grund af den begåede forbrydelse har været i en tilstand, der kan minde om chok (uden at være bevidstløs)«, og nævner som eksempler »en ældre person, der bor alene, og som er blevet overfaldet på sin bopæl, eller en medtaget person, som efter en tur på skadestuen tager hjem for at hvile«.
- **Lov nr. 2 af 10. maj 2011** (i kraft 1. juli 2011) forlængede fristen fra 24 til 72 timer og skrev den ind i lovteksten. Formålet var ifølge de almindelige bemærkninger »at styrke indsatsen over for ofre for forbrydelser ... ved at forlænge den frist for at indgive politianmeldelse, som den forurettede som udgangspunkt skal overholde«. Loven gennemførte anbefalingerne fra Arbejdsgruppen om en styrket indsats over for ofre for forbrydelser (december 2010), hvor et flertal anbefalede forlængelsen – og indeholdt samtidig præciseringer, »således at bestemmelsernes ordlyd kommer til at svare til Erstatningsnævnets praksis«.
- **Lov nr. 1 af 1. marts 2018** (i kraft 1. april 2018) indsatte et nyt stykke, der helt ophævede 72-timersreglen for voldtægt, incest og seksuelt misbrug af børn m.v.
- **Lov nr. 1 af 13. december 2023** (i kraft 1. juli 2024) indsatte det nuværende stk. 3 om pleje- og omsorgspersonale. Forarbejderne siger udtrykkeligt, at bestemmelsen »har til formål at kodificere Erstatningsnævnets nuværende praksis for dispensation i sager, hvor pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn taler imod indgivelse af en politianmeldelse«.

Praktisk konsekvens for læsning af praksis: dispensationsbestemmelsen har flyttet nummer to gange. Indtil 1. april 2018 lå den i stk. 2, derefter i stk. 3, og siden 1. juli 2024 i stk. 4. Nævnets ældre afgørelser – f.eks. [14-520-04410](#) og [15-520-07586](#) – citerer derfor »§ 10, stk. 2«, selv om de angår nøjagtig det samme skøn, der i dag udøves efter stk. 4. Tilsvarende omtaler flere afgørelser fortsat en 24-timers frist, jf. [18-520-13554](#) og [15-520-06290](#), hvilket afspejler, at fristen først blev forlænget med virkning fra 1. juli 2011.

Loven er senest konsolideret 29. november 2025, og der er ingen vedtagne, endnu ikke konsoliderede ændringer af § 10.

LOV	Offererstatningsloven § 10, stk. 1, 2, 3, 4	Straffeloven § 210	Straffeloven § 216
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 24-timers fristen for politianmeldelse efter konstatering af alvorlig øjenskade 28.07.2020 Erstatningsnævnet · Dispensation fra krav om politianmeldelse ved vold mod støttepædagog efter tiltalefrafald 24.07.2018 Erstatningsnævnet · Dispensation fra 72-timers fristen for politianmeldelse ved voldtægt grundet akut belastningsreaktion 14.07.2018 Erstatningsnævnet · Dispensation fra 72-timers anmeldelsesfrist efter voldeligt overfald og kæbebrud 12.07.2018		

§ 2 Erstatningsnævnets prøvelseskompetence og prøvelsesrækkefølge

Afgørelse om erstatning træffes efter [Offererstatningsloven § 11, stk. 1](#) af et nævn nedsat af justitsministeren, og efter [§ 16](#) gælder:

Nævnet har den endelige administrative afgørelse af de sager, der indbringes for nævnet.

Der er altså **ingen administrativ rekurs** over en afgørelse om § 10 – misfornøjede ansøgere er henvist til at indbringe afgørelsen for domstolene. Til gengæld genoptager nævnet selv sine sager, hvilket har haft dramatisk betydning på netop dette område (se sektionen om pleje- og omsorgspersonale).

Prøvelsesintensiteten under § 10, stk. 4, er høj, men skønspregt. Bestemmelsens kriterium – »hvis forholdene taler for det« – er en åben standard, og nævnets afgørelser er gennemgående bygget op som »efter en samlet vurdering«-skøn, hvor flere momenter vejes. Nævnet foretager sin egen bedømmelse af, om der foreligger dispensationsgrundlag, og lader sig ikke binde af, hvordan politiet eller arbejdsgiveren har set på sagen. I [14-520-05277](#) lod nævnet f.eks. arbejdsgiverens **modstridende** forklaringer komme ansøgeren til gode: arbejdsgiveren havde over for nævnet oplyst, at den manglende anmeldelse alene skyldtes ansøgerens eget ønske, men et brev til ansøgerens repræsentant viste, at årsagen var mere sammensat. Da der ikke var entydigt grundlag for at fastslå, at forsinkelsen skyldtes ansøgerens forhold, dispenserede nævnet.

Prøvelsesrækkefølgen er fast: § 1 før § 10. Er allerede grundbetingelsen om en straffelovsovertrædelse ikke opfyldt, tager nævnet slet ikke stilling til dispensationsspørgsmålet. Det ses klart i [15-520-06684](#), hvor en institutionsansat kom til skade under et affektudbrud hos en 11-årig med autisme og ADHD. Nævnet fandt det tvivlsomt, om skadevolderen var klar over konsekvenserne af sin handling, og afslog efter [Offererstatningsloven § 1](#) – hvorefter der udtrykkeligt **ikke** blev taget stilling til dispensation efter § 10. Samme dobbeltbegrundelse ses i [14-520-05719](#), hvor nævnet både afviste efter § 10 (anmeldelse først halvanden måned efter) og efter § 1 (fastholdelse af tøj og arme fra en beboer med Downs syndrom uden verbalt sprog var ikke tilstrækkeligt kvalificeret og retsstridig).

Småkravsreglen kan ikke omgå § 10. Efter [Offererstatningsloven § 9, stk. 2](#) ydes erstatning for krav indtil 3.500 kr., hvis forholdet er omfattet af § 1 og kravet er fremsat rettidigt, »medmindre det er åbenbart, at lovens øvrige betingelser ikke er opfyldt«. I [19-520-03803](#) var kravet under 3.500 kr., men ansøgeren havde trukket sin anmeldelse tilbage, hvorefter politiet indstillede efterforskningen. Nævnet fandt, at det da var åbenbart, at lovens øvrige betingelser ikke var opfyldt, og gav afslag med henvisning til medvirkenspligten i § 10.

Kompetencefordelingen internt følger [bekendtgørelse om forretningsorden for Erstatningsnævnet § 5](#). Afgørelse træffes efter stemmeflertal, men et medlem af formandskabet kan alene afgøre »utvivlsomme og hyppigt forekommende sager«, bl.a. hvor »det er åbenbart, at ansøgningen ikke kan imødekommes« – og

kan bemyndige sekretariatet hertil. Klare fristoverskridelser uden dispensationsgrundlag afgøres altså ikke nødvendigvis af det samlede nævn. Ethvert medlem kan dog til enhver tid kræve en sag afgjort ved nævnsmøde.

LOV

Offererstatningsloven § 1

Offererstatningsloven § 9, stk. 2

Offererstatningsloven § 10, stk. 4

Offererstatningsloven § 11, stk. 1

Offererstatningsloven § 16

PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning efter tilbagetrækning af voldsanmeldelse	12.11.2020
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra krav om politianmeldelse efter voldsepisode på døgninstitution	28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning til pædagogisk personale efter hændelse med 11-årig beboer	24.07.2018
	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning til ansat på institution grundet overskredet anmeldelsesfrist og manglende bevis for strafbart forhold	24.07.2018

§ 3 Hvad Erstatningsnævnet lægger vægt på ved dispensation efter § 10, stk. 4

På tværs af afgørelserne træder tre spørgsmål frem som de reelt afgørende. Erstatningsnævnet lægger vægt på:

- 1. Var ansøgeren i stand til at anmelde inden for fristen?** Var handleevnen nedsat af fysiske eller psykiske grunde – indlæggelse, operation, chok, akut belastningsreaktion – vejer det tungt til fordel for dispensation.
- 2. Kan forsinkelsen bebrejdes ansøgeren?** Skyldes forsinkelsen politiet, arbejdsgiveren eller en undskyldelig vildfarelse, går den ikke ud over ansøgeren.
- 3. Hvor lang er overskridelsen, og hvad har den kostet efterforskningen?** En overskridelse på timer behandles helt anderledes end en på år – navnlig fordi det bevismæssigt afgørende for nævnet er, om politiet stadig kunne oplyse sagen.

At fristen regnes **fra gerningstidspunktet** – og at nævnet regner præcist – fremgår tydeligt af [16-520-09230](#). Hændelsen fandt sted mellem den 19. juni 2015 kl. 23.55 og den 20. juni kl. 02.00, og anmeldelsen skete den 23. juni kl. 14.26. Nævnet opgjorde dette som en overskridelse på **ca. 12 timer** og betegnede den som beskeden. Selv en overskridelse på under et døgn udløser altså et dispensationsspørgsmål – men overskridelsens beskeden længde indgår derefter som et selvstændigt moment til fordel for ansøgeren.

De tilbagevendende dispensationsgrunde kan skematiseres:

Dispensationsgrund	Ledende afgørelse	Udfald
Indlæggelse, operation og lægeundersøgelser i fristperioden	16-520-09230	Dispensation (ca. 12 timer over)
Forsøgt rettidig anmeldelse + politiets ressourceforhold + smerter efter operation	15-520-07586	Dispensation (4. dagen)
Akut belastningsreaktion/PTSD efter voldtægt, dokumenteret af psykolog	14-520-04410	Dispensation (15 dage)
Undskyldelig vildfarelse om skadens alvor indtil lægelig konstatering	18-520-13554	Dispensation (18 dage)
Konkret aftale om, at arbejdsgiveren anmelder – arbejdsgiveren forsømmer det	15-520-08282	Dispensation (20 dage)
Fældende dom eller tiltalefrafald i straffesagen	15-520-06290	Dispensation (ca. 1 år)

Pædagogiske/behandlingsmæssige hensyn til skadevolderen	15-520-07852	Dispensation
Berettiget forventning til nævnets hidtidige, lempeligere praksis	15-520-08685	Dispensation
Frygt for skadevolder uden dokumenteret handicappende tilstand	20-520-07127	Afslag (næsten 3 år)
Retsvildfarelse om, at anmeldelse var unødvendig	13-520-02935	Afslag

Bemærk mønstret: **overskridelsens længde er ikke i sig selv afgørende**. 20 dage gav dispensation i [15-520-08282](#), mens halvanden måned gav afslag i [14-520-05719](#). Det afgørende er **forklaringen** på forsinkelsen – ikke dens varighed.

LOV [Offererstatningsloven § 10, stk. 1, 4](#)

PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning efter vold i nære relationer grundet overskridelse af anmeldelsesfrist	17.08.2022
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 24-timers fristen for politianmeldelse efter konstatering af alvorlig øjenskade	28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra krav om politianmeldelse ved vold mod støttepædagog efter tiltalefrafald	24.07.2018
	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning til ansat på institution grundet overskredet anmeldelsesfrist og manglende bevis for strafbart forhold	24.07.2018
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 72-timers fristen for politianmeldelse ved voldtægt grundet akut belastningsreaktion	14.07.2018
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra krav om politianmeldelse ved vold på botilbud grundet behandlingsmæssige hensyn	14.07.2018
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra krav om politianmeldelse ved voldsepisoder på plejehjem grundet tidligere praksis	14.07.2018
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 72-timers reglen for politianmeldelse grundet hospitalsindlæggelse og operation	13.07.2018
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 72-timers anmeldelsesfrist efter voldeligt overfald og kæbebrud	12.07.2018
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 72-timers frist for politianmeldelse efter trusler mod socialpædagog	12.07.2018
	Erstatningsnævnet · Pædagogmedhjælper nægtet offererstatning efter spark fra kursist grundet manglende politianmeldelse og manglende retsstridighed	19.11.2015

§ 4 Handicappende tilstand: indlæggelse, operation og akut belastningsreaktion

Den mest robuste dispensationsgrund er, at ansøgeren i fristperioden var **faktisk ude af stand** til at anmelde. Nævnets praksis her følger direkte den linje, lovgiver anviste i 2001-forarbejderne om chokreaktionen.

Fysisk tilstand. I [16-520-09230](#) blev ansøgeren slået ned under et forsøg på at gå imellem i et slagsmål og fik en brækket kæbe. Forløbet var lægevagt (dag 1), indlæggelse om aftenen (dag 2), operation (dag 3) og anmeldelse (dag 4). Nævnet lagde vægt på, at ansøgeren »i de kritiske første 72 timer efter tilskadekomsten [havde] været optaget af lægeundersøgelser og hospitalsindlæggelse samt gennemgået en operation«, og at overskridelsen kun var ca. 12 timer.

Fysisk tilstand kombineret med myndighedsforhold. 15-520-07586 viser, hvor langt nævnet strækker sig, når ansøgeren reelt har forsøgt. Ansøgeren ringede til politiet inden indlæggelsen, men politiet krævede personligt fremmøde – hvilket var umuligt på vej til akut operation. To dage efter overfaldet mødte ansøgeren op på politistationen, men blev **afvist af politiet** og bedt om at komme igen dagen efter på grund af ressourcemangel i afdelingen. Anmeldelsen skete derfor først på fjerdedagen. Nævnet dispenserede og lagde vægt på tre ting: det dokumenterede forsøg på rettidig anmeldelse, at forsinkelsen i høj grad skyldtes politiets egne ressourcemæssige udfordringer (dokumenteret ved en intern politinotits), og de fysiske gener efter det opererede kæbebrud, herunder smerter og udtalte talebesvær.

Psykisk tilstand. 14-520-04410 er ledende for chok- og belastningsreaktionerne. En 18-årig kvinde blev voldtaget på vej hjem fra sit fritidsjob som babysitter; anmeldelsen kom 15 dage senere – dagen efter, at hun for første gang havde kunnet fortælle sin mor om det. Nævnet genoptog sagen og dispenserede på grundlag af en erklæring fra en ledende psykolog ved et center for voldtægts ofre, der dokumenterede:

- **akut belastningsreaktion** med desorientering, tilbagetrækkethed og håbløshed umiddelbart efter hændelsen,
- **undgåelsesadfærd**, der forklarede, hvorfor hun ikke kunne anmelde tidligere, og
- symptomer svarende til **posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD)**.

Nævnet lagde til grund, at ansøgerens handleevne var væsentligt nedsat i de første uger, og at hun på grund af sin psykiske tilstand ikke havde været i stand til at anmelde rettidigt. Morens bekræftelse over for politiet af, at datteren havde været ekstremt påvirket i perioden, indgik som understøttende bevis.

Afgørelsen har i dag primært historisk og analytisk værdi for voldtægtssager – efter § 10, stk. 2 gælder fristen slet ikke længere for straffeloven § 216 – men den er fortsat ledende for **alle andre** forbrydelsestyper, hvor offeret påberåber sig en psykisk reaktion som dispensationsgrund.

LOV	Offererstatningsloven § 10, stk. 2, 4	Straffeloven § 216
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 72-timers fristen for politianmeldelse ved voldtægt grundet akut belastningsreaktion	14.07.2018
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 72-timers reglen for politianmeldelse grundet hospitalsindlæggelse og operation	13.07.2018
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 72-timers anmeldelsesfrist efter voldeligt overfald og kæbebrud	12.07.2018

§ 5 Vildfarelse om skadens alvor og forsinkelser hos arbejdsgiver eller politi

En anden gruppe dispensationer hviler ikke på, at ansøgeren var ude af stand til at anmelde, men på at ansøgeren ikke havde nogen anledning til det – eller med rette regnede med, at en anden gjorde det.

Vildfarelse om skadens alvor. 18-520-13554 er den klare illustration. Ansøgeren fik på et diskotek et knyttnæveslag tæt ved øjet og vurderede selv, at der blot var tale om et blåt øje. 18 dage senere konstaterede en øjenlæge, at synet på øjet var nedsat med **60 %**. Ansøgeren anmeldte samme dag. Nævnet dispenserede og lagde vægt på, at ansøgeren havde en rimelig grund til ikke at anmelde med det samme, da vedkommende i god tro antog, at der kun var tale om et banalt blåt øje – og at der blev reageret **prompte**, da skadens

virkelige omfang blev kendt. Politiets rapporter bekræftede, at den sene anmeldelse udelukkende skyldtes den oprindelige vildfarelse.

Det centrale i denne dispensationsgrund er kombinationen: vildfarelsen skal være undskyldelig, **og** ansøgeren skal have handlet straks, da den ophørte. Havde ansøgeren ventet yderligere efter øjenlægebesøget, havde udfaldet efter alt at dømme været et andet.

Arbejdsgiverens forsømmelse. 15-520-08282 angik en socialpædagog på et psykiatrisk hospital, der blev truet af en patients pårørende. Hun orienterede samme dag både arbejdsgiver og politi og tilkendegav over for politiet, at hun i samråd med arbejdsgiveren ville bruge weekenden på at overveje en formel anmeldelse. Mandagen efter – altså efter fristens udløb – aftalte hun med arbejdsgiveren, at **arbejdsgiveren** skulle forestå anmeldelsen. Den kom først 20 dage senere, og arbejdsgiveren bekræftede, at forsinkelsen udelukkende skyldtes interne forhold på arbejdspladsen. Nævnet dispenserede og lagde vægt på to momenter:

- **berettiget forventning:** ansøgeren havde på baggrund af den konkrete aftale klare holdepunkter for at antage, at arbejdsgiveren ville anmelde rettidigt, og
- **realitet:** arbejdsgiveren havde reelt haft mulighed for at anmelde inden for 72-timers fristen, og forsinkelsen kunne derfor ikke bebrejdes ansøgeren.

Mærk grænsen: det er den **konkrete aftale**, der bærer resultatet. I 14-520-05719 præciserede nævnet omvendt, at det er »ansøgerens eget ansvar at sikre en rettidig anmeldelse, uanset arbejdsgiverens rolle«. En løs formodning om, at arbejdsgiveren nok tager sig af det, er altså ikke nok – der skal foreligge et konkret holdepunkt.

LOV	Offererstatningsloven § 10, stk. 1, 4	
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 24-timers fristen for politianmeldelse efter konstatering af alvorlig øjenskade	28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning til ansat på institution grundet overskredet anmeldelsesfrist og manglende bevis for strafbart forhold	24.07.2018
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 72-timers frist for politianmeldelse efter trusler mod socialpædagog	12.07.2018

§ 6 Fældende dom og tiltalefrafald som selvstændig dispensationsgrund

En dispensationsgrund, der falder helt uden for ansøgerens tilstand og forhold, er straffesagens **udfald**. Erstatningsnævnet oplyste i 15-520-06290, at nævnet har en **fast praksis for at dispensere fra anmeldelseskravet, hvis der foreligger en fældende dom i straffesagen** – uanset hvornår anmeldelsen kom.

Logikken er indlysende: anmeldelseskravet tjener bevis- og opklaringshensyn, og når der foreligger en dom, er de hensyn allerede opfyldt. Den principielle interesse i afgørelsen ligger i, hvor langt nævnet strækker denne praksis.

Sagen angik en støttepædagog på en institution for personer med fysiske handicaps, der uden forudgående provokation blev slået flere gange i ansigtet og på kroppen af en beboer. Ansøgeren havde i et belastningsskema umiddelbart efter hændelsen svaret **nej** til, om forholdet skulle politianmeldes, og arbejdsgiveren undlod derfor at anmelde. Først ca. et år senere – i forbindelse med politiets efterforskning af en anden voldsepisode mod samme pædagog – opdagede ansøgeren, at den første episode aldrig var anmeldt, og anmeldte selv.

Nævnet fandt udtrykkeligt, at der **ikke** var grundlag for at antage, at den manglende anmeldelse skyldtes specifikke pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn til skadevolderen. Alligevel blev der dispenseret, fordi:

- der ikke blev afsagt dom udelukkende af **straffeprocessuelle** grunde – politiet meddelte tiltalefrafald, fordi skadevolderen i mellemtiden var dømt i en anden sag, og yderligere straf ikke ville medføre en strengere sanktion,
- et **tiltalefrafald** indebærer, at den pågældende betragtes som skyldig i forholdet og får det noteret på straffeattesten, hvorved skyldsspørgsmålet er endeligt afklaret, og
- nævnet lagde til grund, at skadevolder med sikkerhed ville være blevet dømt, hvis sagen var ført til doms.

Denne dispensationsgrund er praktisk vigtig, fordi den er **objektiv**: den kræver hverken dokumentation for ansøgerens tilstand eller en redegørelse fra arbejdsgiveren. Foreligger der en fældende dom – eller et tiltalefrafald båret af rene straffeprocessuelle hensyn – er fristoverskridelsen efter nævnets praksis uden betydning.

LOV

Offererstatningsloven § 10, stk. 1, 4

PRAKSIS

Erstatningsnævnet · Dispensation fra krav om politianmeldelse ved vold mod støttepædagog efter tiltalefrafald

24.07.2018

§ 7 Pleje- og omsorgspersonale: den store praksisændring og kodificeringen i § 10, stk. 3

Ingen del af § 10-praksis har flyttet sig så meget som sagerne om vold mod ansatte på bosteder, døgninstitutioner, plejehjem og psykiatriske afdelinger. Forløbet er en lærebogsillustration af samspillet nævn → domstol → lovgiver.

Fase 1 – den gamle, lempelige praksis. Nævnet dispenserede, når pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn talte imod anmeldelse. Rødderne er gamle: i [14-520-06097](#) – en ansat på en særligt sikret, lukket retspsykiatrisk afdeling, der fik taget halsgreb – henviste nævnet udtrykkeligt til en **folketingsbetænkning fra 1985**, hvorefter pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn i plejesektoren kan tale imod en politianmeldelse. Nævnet bemærkede samtidig, at ansøgerens egen *registrering* hos politiet seks måneder senere ikke i sig selv kunne anses for en gyldig politianmeldelse i lovens forstand – dispensationen hvilede alene på de pædagogiske hensyn.

Eksemplerne på anerkendte hensyn er konkrete:

- [15-520-07852](#): beboer kastede en rulleskøjte og et strygebræt efter en ansat. Arbejdsgiveren redegjorde for, at beboeren var meget følsom over for stress, at afvigelser fra dagligdagen kunne udløse yderligere udadreagerende adfærd, og at en anmeldelse ville øge det psykiske pres uhensigtsmæssigt. Dispensation.
- [14-520-04800](#): en SOSU-hjælper fik et knytnæveslag i ansigtet under et bleskift af en dement og psykotisk beboer; skader på kæbe og tænder. Anmeldelse først efter mere end en måned. Arbejdsgiveren havde konkret vurderet, at en politiafhøring ville være vanskelig at gennemføre og kunne forværre beboerens psykiske helbred væsentligt. Dispensation.
- [14-520-05668](#): pædagog slået af en 13-årig med autisme og svær mental retardering. Dispensation på grundlag af konkrete, individuelle hensyn til skadevolderen – men godtgørelsen blev skønsmæssigt

begrænset til 7 dage, fordi den lange sygemelding primært skyldtes et forudgående stressende arbejdsmiljø, som Arbejdsskadestyrelsen havde anerkendt som erhvervssygdom.

Fase 2 – den restriktive stramning. Nævnet strammede derefter praksis og krævede, at der blev påvist **konkrete, individuelle** pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn til netop den pågældende skadevolder og den konkrete episode. Institutionens generelle principper var ikke længere nok. Det ramte hårdt:

- [13-520-00092](#): en praktikant, der var sat til at passe tre drenge på 10-13 år alene, blev slået, sparket, spyttet på og befølt på brysterne af en 10-årig, mens hun forsøgte at fravriste ham en køkkenkniv. Oprindeligt **afslag**, fordi institutionen ikke havde påvist individuelle hensyn til netop denne skadevolder.
- [15-520-07284](#): ansat på bosted slået af beboer med svær skizofreni og frontallapsskade i hypermani. Oprindeligt **afslag** – diagnoserne var ikke konkrete nok.
- [15-520-07656](#): pædagog ramt i nakken af en kastet ghettoaster fra en svært udviklingshæmmet beboer, der ikke forstod politiets funktion eller eksistens. Oprindeligt **afslag**.
- [13-520-02935](#): pædagogmedhjælper sparket i brystet, så han væltede hen over et bord. Afslag – hverken pædagogiske hensyn eller retsstridig handling.

At stramningen skabte et retssikkerhedsproblem, erkendte nævnet selv i [15-520-08685](#), hvor en SOSU-assistent tre gange i januar 2015 blev slået og skubbet af en svært dement beboer. Arbejdsgiveren havde udtrykkeligt indrettet sig efter nævnets **daværende** praksis. Da episoderne lå forud for offentliggørelsen af praksisændringen, dispenserede nævnet under henvisning til arbejdsgiverens berettigede forventning – en ren overgangsbetragtning.

Fase 3 – Højesterets underkendelse og genoptagelserne. Den restriktive praksis blev underkendt ved en principiel højesteretsdom, som Erstatningsnævnet selv daterer til **4. september 2018**, jf. [14-520-05277](#), hvor nævnet henviser til »den praksis, der er fastlagt efter Højesterets dom af 4. september 2018«. Nævnet genoptog derefter en række sager af egen drift og vendte afslagene til anerkendelser – bl.a. [13-520-00092](#), [15-520-07284](#), [15-520-07656](#), [16-520-09420](#) og [18-520-00393](#).

Det nye afgørende kriterium formulerede nævnet skarpest i [16-520-09420](#), hvor en botilbudsansat var blevet fastholdt, kradset og spyttet på: det er ikke længere afgørende, om den ansatte **undlod** at anmelde, men om den ansatte **aktivt havde modsat sig** en anmeldelse eller nægtet at medvirke til sagens oplysning. Nævnet vurderede specifikt, at den omstændighed, at ansøgeren eventuelt ikke selv ønskede at indgive anmeldelse, **ikke** kunne sidestilles med en bevidst modvilje mod at oplyse sagen over for myndighederne. Samme formulering går igen i [15-520-07284](#), hvor nævnet tilføjede det bevismæssigt afgørende: ansøgeren var **ikke blevet opfordret** til at anmelde forholdet og havde derefter nægtet dette. Uden en konkret opfordring, som ansøgeren afslog, er der intet at bebrejde.

[18-520-00393](#) viser den nye linje i fuld bredde: en pædagogmedhjælper på et autismebotilbud pådrog sig en rygskade, da hun gik imellem to beboere. Nævnet dispenserede fra § 10 med henvisning til praksisændringen fra 2018, da der ikke var bevis for aktiv modstand mod anmeldelse – og anerkendte derefter sagen efter [Offererstatningsloven § 1, stk. 1, 2. pkt.](#) om afværgelse af en strafbar handling, selv om beboeren ikke havde forsæt til vold mod hende selv.

Fase 4 – kodificeringen. Med [§ 10, stk. 3](#), indsat ved **lov nr. 1 af 13. december 2023** med virkning fra 1. juli 2024, skrev lovgiver nævnets praksis ind i loven. Forarbejderne opregner udtrykkeligt de hensyn, nævnet havde udviklet:

I

Som eksempel på generelle pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn på den pågældende institution m.v. kan bl.a. nævnes det tilfælde, at skadelidte eller dennes arbejdsgiver ikke vil anmelde forholdet, fordi skadevolderen er anbragt på stedet på grund af sine adfærdsproblemer. Af andre eksempler kan bl.a. nævnes, at den manglende politianmeldelse er begrundet i institutionens generelle pædagogiske eller behandlingsmæssige principper, eller at skadelidte eller dennes arbejdsgiver ikke mener, at skadevolderen kan straffes, f.eks. fordi skadevolderen er under 15 år eller er utilregnelig på grund af sindssygdom eller lignende.

Om de **konkrete** hensyn hedder det, at det er tilfældet, »når der foreligger pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn til skadevolderen, for eksempel fordi det vurderes, at skadevolderen vil opfatte en politianmeldelse som et svigt fra de voksne eller institutionen, som ellers bidrager til at skabe tryghed«, eller »at politianmeldelsen risikerer at ødelægge skadevolders gode udvikling«. Personkredsen omfatter »i særdeleshed ... plejepersonale, pædagoger, socialpædagoger, lærere eller medlemmer af en anden personalegruppe med særlig støtte- og omsorgsfunktion m.v.« – men også andre funktioner på institutionen kan være omfattet.

Den væsentligste retlige nyskabelse er ordvalget: efter stk. 3 **fraviges** stk. 1 – nævnet har ikke længere et skøn, når betingelserne er opfyldt. Den gamle stramning, der krævede individuelle hensyn, er dermed udelukket både af Højesteret og af lovgiver.

LOV	Offererstatningsloven § 1, stk. 1	Offererstatningsloven § 10, stk. 1, 3, 4	
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Erstatning til pædagogmedhjælper for rygskaade opstået under afværgelse af overfald på botilbud		12.11.2020
	Erstatningsnævnet · Genoptagelse af erstatningssag for voldsoffer på døgninstitution efter ændret praksis		28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Kravet om politianmeldelse ved voldsepisoder på bosteder og betydningen af pædagogiske hensyn		28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Erstatning til pædagog efter voldsepisode på botilbud trods manglende politianmeldelse		28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra krav om politianmeldelse efter voldsepisode på døgninstitution		28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnets ændrede praksis sikrer godtgørelse til pædagogisk ansat trods manglende anmeldelse		28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra krav om politianmeldelse ved voldeligt overfald på retspsykiatrisk afdeling		24.07.2018
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra politianmeldelse og vurdering af årsagssammenhæng ved pædagogs tilskadekomst		24.07.2018
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra krav om politianmeldelse ved vold på botilbud grundet behandlingsmæssige hensyn		14.07.2018
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra krav om politianmeldelse ved voldsepisoder på plejehjem grundet tidligere praksis		14.07.2018
	Erstatningsnævnet · Erstatning til SOSU-hjælper efter voldsepisode trods manglende rettidig politianmeldelse		13.07.2018
	Erstatningsnævnet · Pædagogmedhjælper nægtet offererstatning efter spark fra kursist grundet manglende politianmeldelse og manglende retsstridighed		19.11.2015

Når Erstatningsnævnet afviser dispensation: frygt, passivitet og retsvildfarelse

§ 8

Afslagene tegner spejlbilledet af dispensationsgrundene og er lige så instruktive.

Frygt for skadevolderen er ikke i sig selv nok. [20-520-07127](#) er den centrale afgørelse. Ansøgeren blev den 14. februar 2015 overfaldet af sin daværende ægtefælle; politiet blev tilkaldt til bopælen, men hun indgav ikke anmeldelse. Først den 2. februar 2018 – næsten tre år senere – anmeldte hun forholdet, med den begrundelse at hun havde været bange for, at skadevolderen ville gøre skade på hende eller deres fælles børn. Skadevolderen **erkendte** under efterforskningen at have mistet besindelsen og taget kvælertag på hende; politiet sluttede sagen med tiltalefrafald.

Alligevel afslog nævnet. To momenter bar afgørelsen:

- **Bevismæssige hindringer:** den sene anmeldelse havde afskåret politiet fra en effektiv efterforskning – det var ikke længere muligt at foretage lægelige undersøgelser eller dokumentere fysiske skader fra 2015.
- **Mulighed for tidligere anmeldelse:** ansøgeren flyttede fra skadevolderen i marts 2017 og blev separeret, men anmeldte først i februar 2018. I den mellemliggende periode havde hun haft mulighed for at anmelde tidligere.

Sammenhold dette med [14-520-04410](#): forskellen er ikke, at den ene ansøger var bange og den anden ikke, men at der i voldtægtssagen forelå **psykologfaglig dokumentation** for en handicappende tilstand, der forklarede hele forsinkelsesperioden. Frygt uden dokumenteret handicappende tilstand – og navnlig frygt, der ophørte længe før anmeldelsen – bærer ikke en dispensation. Bemærk også, at skadevolderens erkendelse ikke reddede sagen: det er efterforskningsmulighedernes forspildelse, ikke skyldsspørgsmålet, der er det bærende hensyn ved lange overskridelser.

Retsvildfarelse om anmeldelseskravet er ikke undskyldelig. I [13-520-02935](#) havde ansøgeren og arbejdsgiveren drøftet anmeldelse og var **enige om**, at manglende anmeldelse ikke ville få betydning for et senere erstatningskrav. Nævnet afviste: den fejlagtige tro på, at anmeldelse var unødvendig for erstatningskravet, var ikke tilstrækkelig grund til at fravige lovens krav. Nævnet bemærkede samtidig, at den manglende anmeldelse betød, at skadevolderen aldrig var blevet konfronteret med, at hans handlinger blev betragtet som en mulig straffelovsovertrædelse.

Passivitet uden forklaring. [14-520-05719](#) fastslår kernen: forholdet blev først anmeldt halvanden måned efter hændelsen, der forelå ikke specifikke pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn, og »det er ansøgerens eget ansvar at sikre en rettidig anmeldelse, uanset arbejdsgiverens rolle«. Afgørelsen er truffet før praksisændringen i 2018 og skal læses med det forbehold for så vidt angår pleje- og omsorgssagerne – men den principielle placering af ansvaret hos ansøgeren står ved magt uden for stk. 3's anvendelsesområde.

LOV [Offererstatningsloven § 10, stk. 1, 4](#)

PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning efter vold i nære relationer grundet overskridelse af anmeldelsesfrist	17.08.2022
	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning til ansat på institution grundet overskredet anmeldelsesfrist og manglende bevis for strafbart forhold	24.07.2018
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 72-timers fristen for politianmeldelse ved voldtægt grundet akut belastningsreaktion	14.07.2018
	Erstatningsnævnet · Pædagogmedhjælper nægtet offererstatning efter spark fra kursist grundet manglende politianmeldelse og manglende retsstridighed	19.11.2015

Medvirkenspligten – den ulovbestemte betingelse

§ 9 Erstatningsnævnet indfortolker i § 10

§ 10's ordlyd nævner kun anmeldelse og påstand under straffesagen. Erstatningsnævnet indfortolker desuden en **pligt til efter evne at medvirke til politiets opklaring** – en betingelse, der i praksis afgør lige så mange sager som selve fristen.

Retsgrundlaget forklarede nævnet i [14-520-04906](#), hvor en kioskansat blev slået i ansigtet af to kunder og senere meddelte politiet, at han ikke ønskede at føre sagen videre:

- **Medvirkningspligt:** det er en forudsætning for statslig erstatning, at skadelidte i nødvendigt omfang og efter evne medvirker til politiets opklaring af forbrydelsen.
- **Hensynet til regres:** pligten eksisterer, fordi staten efter [Offererstatningsloven § 17](#) indtræder i skadelidtes krav mod skadevolderen – og det er kun muligt, hvis politiet kan finde og retsforfølge den pågældende.

Den historiske forankring gav nævnet i **Erstatningsnævnets afgørelse af 30. april 2015** ([sagen om manglende medvirken til politiets efterforskning](#)), hvor ansøgeren havde anmeldt vold, men nægtede at forklare nærmere om hændelsen eller de involverede. Nævnet henviste her til forarbejderne i **betænkning nr. 751/1975**, hvorefter **frygt for repressalier ikke udgør en gyldig undskyldningsgrund** – hverken for ikke at anmelde eller for ikke at medvirke til sagens opklaring. Det er samme grundtanke, der bærer afslaget i [20-520-07127](#).

Afslagene fordeler sig på fire typer af manglende medvirken:

Type	Afgørelse	Faktum
Nægter at forklare	afgørelse af 30. april 2015	Ville ikke forklare om hændelsen eller de involverede; vejledt om konsekvensen
Trækker sig fra sagen	14-520-04906 · 19-520-03803	Meddelte at ville standse sagen / trak anmeldelsen tilbage
Udebliver fra efterforskningsskridt	14-520-03749	Hjemløs, overfaldet af 10-14 personer; kunne genkende 3-4, men mødte aldrig til fotoforevisning trods gentagne opfordringer og advarsel
Tilbageholder eller forvansker oplysninger	16-520-09927 · 18-520-02036 · 21-520-10252	Nægtede at udtale sig om egne knivlæsioner; divergerende forklaringer om øjenvidner; ukonkrete oplysninger om gerningssted og aftalepart

To forhold fortjener særlig opmærksomhed:

Egen sigtelse fritager ikke. I [16-520-09927](#) havde ansøgeren – der pådrog sig knivstik og forsvarsskader under et masseslagsmål – selv været sigtet i sagen. Nævnet fandt, at denne status ikke i sig selv fritog ham for pligten til at medvirke til opklaringen af **den del af sagen, der vedrørte hans egne skader**.

Nævnet vurderer troværdigheden af den manglende medvirken. I [21-520-10252](#) – skud i benet i Herlev – kunne ansøgeren ikke oplyse, om gerningsstedet var bebygget eller et grønt område, og nægtede at navngive den person, han skulle mødes med. Nævnet anså det for **usandsynligt**, at han var kørt til et sted, han overhovedet ikke kunne beskrive, og betragtede modviljen mod at identificere aftaleparten som en bevidst tilbageholdelse af afgørende oplysninger:

Nævnet vurderede herefter, at ansøgers manglende vilje til at give politiet afgørende oplysninger betød, at der skulle gives afslag på ansøgningen.

Nævnets egen adgang til at kræve medvirken hviler på [Offererstatningsloven § 14](#), hvorefter nævnet kan opfordre ansøgeren til at medvirke til sagens oplysning – herunder ved personligt fremmøde og lægeundersøgelse – og efter [stk. 4](#) kan afgøre sagen på det i øvrigt foreliggende grundlag, hvis en opfordring ikke efterkommes inden en fastsat frist.

LOV	Offererstatningsloven § 9, stk. 2	Offererstatningsloven § 10, stk. 1
	Offererstatningsloven § 14, stk. 1, 4	Offererstatningsloven § 17, stk. 1
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning efter skudoverfald som følge af manglende medvirken til efterforskning	10.10.2023
	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning efter vold i nære relationer grundet overskridelse af anmeldelsesfrist	17.08.2022
	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning grundet manglende medvirken til politiets efterforskning	29.09.2021
	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning efter tilbagetrækning af voldsanmeldelse	12.11.2020
	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning grundet manglende vilje til at udtale sig til politiet om egne knivlæsioner	28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning efter voldeligt overfald som følge af manglende medvirken til politiets efterforskning	06.01.2016
	Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning til voldsoffer grundet manglende medvirken til politiets efterforskning	19.11.2015
	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning som følge af manglende medvirken til politiets efterforskning	30.04.2015

§ 10 Dokumentations- og beviskrav ved dispensationsansøgningen

Bevisbyrden for, at »forholdene taler for« dispensation, ligger reelt hos ansøgeren – og materialet viser tydeligt, hvilke beviser Erstatningsnævnet accepterer, og hvilke der ikke rækker.

Beviser nævnet lægger vægt på:

- **Psykologfaglig erklæring fra et voldtægtscenter.** I [14-520-04410](#) var det udslagsgivende en erklæring fra en **ledende psykolog** ved et center for voldtægts ofre, der ikke blot konstaterede en diagnose, men beskrev **undgåelsesadfærden** som forklaring på, hvorfor anmeldelse ikke kunne ske. Erklæringen forbandt altså tilstanden kausalt med fristoverskridelsen – det er den forbindelse, nævnet efterspørger.
- **Lægelige oplysninger om indlæggelse og operation.** Objektive, tidsstemplede oplysninger, jf. [16-520-09230](#) og [15-520-07586](#).
- **Politiets egne akter og notitser.** I [15-520-07586](#) var det en **intern politinotits**, der dokumenterede politiets ressourcemangel. I [18-520-13554](#) fremgik det af politiets rapporter, at den sene anmeldelse skyldtes vildfarelsen om skadens alvor. Politiets akter er derfor ofte ansøgerens bedste bevis – de kommer automatisk til nævnet, jf. nedenfor.
- **Arbejdsgiverens redegørelse.** Nævnet indhenter systematisk en redegørelse fra arbejdsgiveren om årsagen til den manglende anmeldelse, jf. [15-520-08685](#) og [15-520-07852](#).
- **Vidneforklaringer om ansøgerens tilstand.** Morens bekræftelse over for politiet af, at datteren var ekstremt påvirket i perioden mellem overgreb og anmeldelse, indgik som understøttende bevis i [14-520-04410](#).

Bevistvivl kommer ansøgeren til gode. Det er et markant træk ved den nyere praksis. I [14-520-05277](#)

var arbejdsgiverens oplysninger til henholdsvis nævnet og ansøgerens repræsentant indbyrdes modstridende. Nævnet dispenserede netop, fordi der **ikke var entydigt grundlag** for at fastslå, at den manglende anmeldelse alene skyldtes ansøgerens personlige forhold eller modvilje. Efter praksisændringen i 2018 er dette sat i system: det er den, der vil bebrejde ansøgeren, som skal kunne påvise **aktiv modstand** – ikke ansøgeren, der skal bevise sin uskyld, jf. [16-520-09420](#) og [15-520-07284](#).

Hvad der ikke rækker:

- En **udokumenteret påstand om frygt**, jf. [20-520-07127](#).
- En **efterfølgende registrering** hos politiet uden ønske om efterforskning – nævnet fastslog i [14-520-06097](#), at en sådan henvendelse ikke i sig selv kan anses for en gyldig politianmeldelse i lovens forstand.
- En **fælles fejllopfattelse** hos ansøger og arbejdsgiver om retsstillingen, jf. [13-520-02935](#).

LOV	Offererstatningsloven § 10, stk. 4	Offererstatningsloven § 14, stk. 1
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning efter vold i nære relationer grundet overskridelse af anmeldelsesfrist	17.08.2022
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 24-timers fristen for politianmeldelse efter konstatering af alvorlig øjenskade	28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra krav om politianmeldelse efter voldsepisode på døgninstitution	28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnets ændrede praksis sikrer godtgørelse til pædagogisk ansat trods manglende anmeldelse	28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Kravet om politianmeldelse ved voldsepisoder på bosteder og betydningen af pædagogiske hensyn	28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra krav om politianmeldelse ved voldeligt overfald på retspsykiatrisk afdeling	24.07.2018
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 72-timers fristen for politianmeldelse ved voldtægt grundet akut belastningsreaktion	14.07.2018
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra krav om politianmeldelse ved voldsepisoder på plejehjem grundet tidligere praksis	14.07.2018
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra krav om politianmeldelse ved vold på botilbud grundet behandlingsmæssige hensyn	14.07.2018
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 72-timers reglen for politianmeldelse grundet hospitalsindlæggelse og operation	13.07.2018
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 72-timers anmeldelsesfrist efter voldeligt overfald og kæbebrud	12.07.2018
	Erstatningsnævnet · Pædagogmedhjælper nægtet offererstatning efter spark fra kursist grundet manglende politianmeldelse og manglende retsstridighed	19.11.2015

§ 11 Sagsgang, politiets vejledningspligt og adgangen til prøvelse

Politiets vejledningspligt er § 10's sikkerhedsventil. Efter [Offererstatningsloven § 10, stk. 5](#) vejleder politiet skadelidte om retten til erstatning efter loven. Indholdet er udfoldet i [Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Vejledning af forurettede mv.](#), hvorefter politiet ved behandlingen af anmeldelser om straffelovsovertrædelser med personskade bl.a. skal vejlede om muligheden for erstatning fra statskassen og oplyse, »at det i almindelighed er en betingelse for at få erstatning af statskassen, at der under en eventuel straffesag mod skadevolderen nedlægges påstand om erstatning«. Vejledningen skal efter [Rigsadvokatmeddelelsens pkt. 2.1](#) gives ved anmeldelsen eller umiddelbart derefter og kan indledningsvis ske mundtligt – »navnlig ... hvor

forurettede på grund af sin sindstilstand umiddelbart efter anmeldelsen skønnes at have behov for mundtlig vejledning«. Pligten er også forankret i [bekendtgørelse om politiets og anklagemyndighedens pligt til at vejlede og orientere forurettede i straffesager § 1](#).

At vejledningspligten har reel betydning for § 10-praksis, ses i 2001-forarbejderne, der som dispensationstilfælde nævner ofre, der »ikke inden for det første døgn har foretaget politianmeldelse **eller rettet henvendelse til myndigheder eller andre, der kunne vejlede om kravet om politianmeldelse**«. Manglende vejledning er altså i sig selv et moment i dispensationsskønnet.

Ansøgningen. Efter [bekendtgørelse om Erstatningsnævnets behandling af ansøgninger § 1](#) skal ansøgning indgives via digital selvbetjening, og ansøgninger, der ikke gør det, afvises – dog med dispensationsadgang efter [§ 3](#), hvor det efter sagens karakter, beskaffenhed eller materialets omfang er hensigtsmæssigt at modtage ansøgningen på anden måde. Er der dispenseret, indleveres papiransøgningen til politiet i den politikreds, hvor anmeldelsen fandt sted, jf. [§ 4](#).

Sagsoplysningen sker i vidt omfang automatisk. Efter [§ 5](#) sender en modtaget digital ansøgning en autogenereret anmodning til politiet, der snarest indsender politirapporter, lægelige oplysninger og politiattest, dombogs- og retsbogsudskrift, tiltalefrafald/påtaleopgivelse samt eventuel erstatningsopgørelse. **Dette er praktisk afgørende i dispensationssager:** de politirapporter og -notitser, der bar dispensationerne i [15-520-07586](#) og [18-520-13554](#), kom til nævnet ad denne vej. Verserer straffesagen fortsat, orienterer politiet om status og indsender akterne, når sagen er afsluttet – dog kan sagen indsendes tidligere, »hvis forholdene taler for det«.

Nævnets afgørelse er den endelige administrative. Efter [Offererstatningsloven § 16](#) har nævnet den endelige administrative afgørelse. Der er dermed ingen klageadgang til en anden myndighed; prøvelse sker ved indbringelse for domstolene. Til gengæld er nævnets egen **genoptagelsesadgang** en central retssikkerhedsgaranti på netop dette område – hele bunken af pleje- og omsorgssager blev genoptaget og vendt af nævnet selv efter højesteretsdommen i 2018, jf. [13-520-00092](#) og [15-520-07656](#). Også i [14-520-04410](#) kom dispensationen i stand ved genoptagelse efter fremlæggelse af ny psykologfaglig dokumentation – hvilket i praksis gør genoptagelsesansøgning med supplerende lægelig dokumentation til det vigtigste værktøj efter et dispensationsafslag.

LOV	Offererstatningsloven § 10, stk. 5	Offererstatningsloven § 11, stk. 6
	Offererstatningsloven § 16	
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 24-timers fristen for politianmeldelse efter konstatering af alvorlig øjenskade	28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Genoptagelse af erstatningssag for voldsoffer på døgninstitution efter ændret praksis	28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Erstatning til pædagog efter voldsepisode på botilbud trods manglende politianmeldelse	28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 72-timers fristen for politianmeldelse ved voldtægt grundet akut belastningsreaktion	14.07.2018
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 72-timers anmeldelsesfrist efter voldeligt overfald og kæbebrud	12.07.2018

Sammenhæng med domstolspraksis: Højesterets strenge hovedregel og de to korrektioner

Højesteret fastlagde den strenge hovedregel. [Sag 145/2016](#), afgjort den 3. maj 2017, angår netop afvisning af erstatning fra staten på grund af for sen politianmeldelse under standarden »uden unødigt ophold« og henviser til både [§ 10, stk. 1](#), [§ 10, stk. 2](#) (dispensationsbestemmelsen i dens dagældende placering) og [§ 1](#). Dommen viser, at anmeldelseskravet ikke er en ordensforskrift: Højesteret opretholdt afvisningen, selv om sagen angik en seksualforbrydelse. Fordi sagen blev afgjort efter den **dagældende** »uden unødigt ophold«-standard, er den samtidig en påmindelse om, hvor markant retsstillingen siden er flyttet – de to lovændringer i 2018 og 2023 har hver især taget en hel sagstype ud af den hovedregel, dommen håndhæver. I dag ville en tilsvarende sag om voldtægt, incest eller seksuelt misbrug af børn slet ikke møde et anmeldelseskrav, jf. [§ 10, stk. 2](#).

Højesterets dom af 4. september 2018 er den anden korrektion. Den foreligger ikke i denne oversigts søgeresultater, men dens indhold kan aflæses direkte af nævnets egne afgørelser, der refererer den som grundlag for praksisændringen – se navnlig [14-520-05277](#) (»den praksis, der er fastlagt efter Højesterets dom af 4. september 2018«), [18-520-00393](#) (»Højesterets praksisændring fra 2018«) og [15-520-07284](#), hvor nævnet beskriver sin egen tidligere praksis som »nu underkendt«. Dommen er dermed skoleeksemplet på, at domstolene korrigerer nævnets linje – og at nævnet loyalt genoptager sagerne.

Højesterets øvrige offererstatningspraksis rammer nabospørgsmål og bør ikke forveksles med [§ 10](#):

Afgørelse	Spørgsmål	Betydning for § 10
Sag 145/2016	For sen politianmeldelse (§ 10, stk. 1 og 2)	Direkte – den strenge hovedregel
Sag 298/2016	Vold begået af utilregnelig person; forældelse (§§ 1, 6 og 13)	Indirekte – utilregnelighed hos skadevolder er ofte netop begrundelsen for at undlade anmeldelse i institutionssagerne
BS-30936/2020-HJR	2-årsfristen i § 13, stk. 3 , ved løbende tabt arbejdsfortjeneste	Ingen – anden frist, se afgrænsningen

Regressporet bekræfter medvirkenspligtens rationale. Nævnets begrundelse for medvirkenspligten i [14-520-04906](#) – at staten efter [§ 17](#) indtræder i skadelidtes krav og derfor må kunne finde skadevolderen – er ikke en teoretisk konstruktion. Landsretterne håndhæver regreskravene konsekvent. I [BS-2774/2024-VLR](#) gjorde Civilstyrelsen regres mod en skadevolder, der var **14 år** på gerningstidspunktet, for godtgørelse Erstatningsnævnet havde tilkendt; Vestre Landsret afviste både forældelse og lempelse efter [erstatningsansvarsloven § 24 a](#). Tilsvarende i [BS-49811/2023-OLR](#), hvor Østre Landsret stadfæstede regreskravet for en voldsepisode fra 2007 og bemærkede, at »den tid, der er gået fra voldsepisoden i 2007 til den endelige behandling af erstatningskravet, ikke kan føre til et andet resultat«. Når nævnet afviser en ansøger, der ikke vil identificere sin skadevolder, er det altså ikke formalisme: det er den økonomiske forudsætning for hele ordningen, der forsvinder.

LOV	Erstatningsansvarsloven § 24a	Offererstatningsloven § 10, stk. 1, 2
	Offererstatningsloven § 13, stk. 3	Offererstatningsloven § 17, stk. 1

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afgørelse om 2-års fristen i offererstatningsloven ved løbende tabt arbejdsfortjeneste	07.06.2021
	Højesteret · Højesterets dom om offererstatning: Vold begået af utilregnelig person og spørgsmålet om forældelse	19.10.2017
	Højesteret · Afvisning af erstatning fra staten grundet for sen politianmeldelse (uden unødigt ophold)	03.05.2017
	Landsretten · Landsret stadfæster regreskrav mod skadevolder for godtgørelse efter voldshændelse i 2017	28.04.2025

Landsretten · Landsretten stadfæster regreskrav mod voldsoffer for erstatningsansvar	25.10.2024
Erstatningsnævnet · Erstatning til pædagogmedhjælper for rygskaide opstået under afværgelse af overfald på botilbud	12.11.2020
Erstatningsnævnet · Dispensation fra krav om politianmeldelse efter voldsepisode på døgninstitution	28.07.2020
Erstatningsnævnet · Kravet om politianmeldelse ved voldsepisoder på bosteder og betydningen af pædagogiske hensyn	28.07.2020
Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning til voldsoffer grundet manglende medvirken til politiets efterforskning	19.11.2015

§ 13 Sammenfatning og afgrænsning over for lovens øvrige frister

Sammenfattende kan Erstatningsnævnets § 10-praksis reduceres til ét spørgsmål: *hvorfor kom anmeldelsen for sent?* Er svaret, at ansøgeren var **ude af stand** til at anmelde (indlæggelse, operation, akut belastningsreaktion), at forsinkelsen skyldes **andre** (politiets ressourcer, en konkret aftale med arbejdsgiveren), at ansøgeren var i en **undskyldelig vildfarelse** om skadens alvor og reagerede straks ved dens ophør, eller at straffesagen alligevel endte med **fældende dom eller tiltalefrafald**, så dispenserer nævnet. Er svaret derimod, at ansøgeren blot ikke fik det gjort – eller var bange uden dokumenteret handicappende tilstand, eller troede fejlagtigt at anmeldelse var overflødig – så afviser nævnet, i hvert fald når fristoverskridelsen har kostet politiet muligheden for at oplyse sagen.

To sagstyper er i dag helt løftet ud af skønnet: seksualforbrydelserne ved § 10, stk. 2 (siden 1. april 2018) og pleje- og omsorgssagerne ved § 10, stk. 3 (siden 1. juli 2024). Sidstnævnte er samtidig en påmindelse om, at nævnspraksis kan blive til lov: lovgiver kodificerede udtrykkeligt **Erstatningsnævnets egen dispensationspraksis**, ligesom 2011-loven skrev nævnets 24-timers norm ind i lovteksten – blot forlænget til 72 timer.

Endelig lever medvirkenspligten et selvstændigt liv i § 10, uden støtte i bestemmelsens ordlyd, båret af statens regresadgang efter § 17 og forankret helt tilbage i betænkning nr. 751/1975.

Afgrænsning. Denne oversigt behandler alene det processuelle anmeldelsesspor:

- Den **materielle** vurdering af, om skaden er forvoldt ved en straffelovsovertrædelse (§ 1) og subsidiaritet (§ 7) hører under **voldsoffer-erstatning**. Grænsen er praktisk vigtig, jf. 15-520-06684, hvor nævnet afgjorde sagen på § 1 og derfor slet ikke tog stilling til dispensation efter § 10.
- Fristen for at fremsætte **selve erstatningskravet** over for nævnet (§ 13 og § 11 c) samt forbeholdskravet under straffesagen hører under **erstatningsnaevnet-frister-krav-genoptagelse**. Bemærk den skarpe sontring: § 10 angår fristen for at anmelde **forbrydelsen til politiet**, mens § 13, stk. 1 angår 2-årsfristen for at indgive **ansøgning til nævnet**. De to frister har hver deres dispensationsstandard – § 10, stk. 4, kræver, at »forholdene taler for det«, mens § 13 kræver »særlige grunde«. Se f.eks. 21-520-10043, hvor nævnet fastslog, at 2-årsfristen efter § 13, stk. 2 regnes fra **ankefristens** udløb og ikke fra domsafsigelsen.
- Medvirken og **accept af risiko** som materiel nedsættelsesgrund efter § 6 a hører under **accept-af-risiko-bandemiljoe-offererstatning** – den skal holdes adskilt fra den **processuelle** medvirkenspligt i § 10, som fører til fuldt afslag og ikke til nedsættelse.

LOV

Offererstatningsloven § 1

Offererstatningsloven § 10, stk. 2, 3, 4

Offererstatningsloven § 13, stk. 1, 2

Offererstatningsloven § 17, stk. 1

PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Fastlæggelse af starttidspunkt for toårsfristen ved ansøgning om offererstatning efter straffedom	17.08.2022
	Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning til pædagogisk personale efter hændelse med 11-årig beboer	24.07.2018

REFERENCE Lovgrundlag 3 paragraffer

Offererstatningsloven § 10	stk. 1, 2, 3, 4	Offererstatningsloven § 16
Offererstatningsloven § 17	stk. 1	

MATERIALE Citerede afgørelser 34 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS		3
07.06.2021	Højesterets afgørelse om 2-års fristen i offererstatningsloven ved løbende tabt arbejdsfortjeneste	bs-30936-2020-hjr
19.10.2017	Højesterets dom om offererstatning: Vold begået af utilregnelig person og spørgsmålet om forældelse	298-2016
03.05.2017	Afvisning af erstatning fra staten grundet for sen politianmeldelse (uden unødigt ophold)	145-2016
LANDSRET TEN · ANKEINSTANS		2
28.04.2025	Landsret stadfæster regreskrav mod skadevolder for godtgørelse efter voldshændelse i 2017	10292-12092
25.10.2024	Landsretten stadfæster regreskrav mod voldsoffer for erstatningsansvar	8324-9833
ERSTATNINGSNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		29
10.10.2023	Afslag på erstatning efter skudoverfald som følge af manglende medvirken til efterforskning	21-520-10252
17.08.2022	Afslag på offererstatning efter vold i nære relationer grundet overskridelse af anmeldelsesfrist	20-520-07127
17.08.2022	Fastlæggelse af starttidspunkt for toårsfristen ved ansøgning om offererstatning efter straffedom	21-520-10043
29.09.2021	Afslag på offererstatning grundet manglende medvirken til politiets efterforskning	18-520-02036
12.11.2020	Erstatning til pædagogmedhjælper for rygskafe opstået under afværgelse af overfald på botilbud	18-520-00393
12.11.2020	Afslag på offererstatning efter tilbagetrækning af voldsanmeldelse	19-520-03803
28.07.2020	Dispensation fra 24-timers fristen for politianmeldelse efter konstatering af alvorlig øjenskafe	18-520-13554

28.07.2020	Afslag på offererstatning grundet manglende vilje til at udtale sig til politiet om egne knivlæsioner	16-520-09927
28.07.2020	Genoptagelse af erstatningssag for voldsoffer på døgninstitution efter ændret praksis	13-520-00092
28.07.2020	Erstatningsnævnets ændrede praksis sikrer godtgørelse til pædagogisk ansat trods manglende anmeldelse	16-520-09420
28.07.2020	Erstatning til pædagog efter voldsepisode på botilbud trods manglende politianmeldelse	15-520-07656
28.07.2020	Kravet om politianmeldelse ved voldsepisoder på bosteder og betydningen af pædagogiske hensyn	15-520-07284
28.07.2020	Dispensation fra krav om politianmeldelse efter voldsepisode på døgninstitution	14-520-05277
24.07.2018	Afslag på erstatning til pædagogisk personale efter hændelse med 11-årig beboer	15-520-06684
24.07.2018	Dispensation fra krav om politianmeldelse ved vold mod støttepædagog efter tiltalefrafald	15-520-06290
24.07.2018	Dispensation fra krav om politianmeldelse ved voldeligt overfald på retspsykiatrisk afdeling	14-520-06097
24.07.2018	Afslag på offererstatning til ansat på institution grundet overskredet anmeldelsesfrist og manglende bevis for strafbart forhold	14-520-05719
24.07.2018	Dispensation fra politianmeldelse og vurdering af årsagssammenhæng ved pædagogs tilskadekomst	14-520-05668
14.07.2018	Dispensation fra 72-timers fristen for politianmeldelse ved voldtægt grundet akut belastningsreaktion	14-520-04410
14.07.2018	Dispensation fra krav om politianmeldelse ved vold på botilbud grundet behandlingsmæssige hensyn	15-520-07852
14.07.2018	Dispensation fra krav om politianmeldelse ved voldsepisoder på plejehjem grundet tidligere praksis	15-520-08685
13.07.2018	Erstatning til SOSU-hjælper efter voldsepisode trods manglende rettidig politianmeldelse	14-520-04800
13.07.2018	Dispensation fra 72-timers reglen for politianmeldelse grundet hospitalsindlæggelse og operation	16-520-09230
12.07.2018	Dispensation fra 72-timers anmeldelsesfrist efter voldeligt overfald og kæbebrud	15-520-07586
12.07.2018	Dispensation fra 72-timers frist for politianmeldelse efter trusler mod socialpædagog	15-520-08282
06.01.2016	Afslag på erstatning efter voldeligt overfald som følge af manglende medvirken til politiets efterforskning	14-520-03749
19.11.2015	Pædagogmedhjælper nægtet offererstatning efter spark fra kursist grundet manglende politianmeldelse og manglende retsstridighed	13-520-02935
19.11.2015	Afslag på erstatning til voldsoffer grundet manglende medvirken til politiets efterforskning	14-520-04906

30.04.2015 Afslag på offererstatning som følge af manglende medvirken til politiets efterforskning

02 PRAKSISOVERSIGT · ERSTATNINGSNÆVNET

Praksisoversigt over fremsættelse af krav, forbehold under straffesagen og 2-års fristen (offererstatningsloven §§ 10, 11 c, 13)

Erstatningsnævnets praksis om forbehold under straffesagen, behandling før straffesagens afslutning og fristen for nye krav – og Højesterets underkendelse af nævnets restriktive fristlinje

Version 1 Opdateret 16. jul. 2026 31 afgørelser · 2011-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Offererstatningsloven opstiller tre selvstændige processuelle spærre for skadelidtes krav over for Erstatningsnævnet: forbeholdskravet i § 10, stk. 1, om at kravet skal rejses under straffesagen; § 11 c om, at nævnet som udgangspunkt ikke træffer afgørelse før straffesagen er endeligt afgjort; og 2-års fristerne i § 13 for ansøgningen og for senere krav. Erstatningsnævnet har historisk administreret alle tre restriktivt, men Højesteret har med U.2021.3961H (BS-30936/2020-HJR) og de forenede domme af 7. april 2022 (BS-4906/2021-HJR og BS-4285/2021-HJR) tilsidesat nævnets fristpraksis på to centrale punkter og pålagt nævnet sagsomkostninger. Oversigten kortlægger, hvad nævnet faktisk lægger vægt på i de tre regelsæt, hvor domstolene har korrigeret linjen, og hvordan 2019- og 2023-reformerne har flyttet både hjemmelsgrundlaget og stykke-nummereringen.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Erstatningsnævnet kræver, at der under straffesagen er nedlagt påstand eller taget forbehold for HVER ENKELT erstatningspost – et forbehold for varigt mén og erhvervsevnetab dækker ikke tabt arbejdsfortjeneste eller yderligere sveie og smerte.
- 02** Erstatningsnævnet accepterer et forbehold som sidestillet med en påstand, selv om § 10, stk. 1's ordlyd kun nævner påstand om erstatning – forbeholdsadgangen er praksisskabt og fremgår ikke af lovteksten.
- 03** Erstatningsnævnet afviser systematisk dispensation, når skadelidte var repræsenteret ved advokat under straffesagen; repræsentation skærper forventningen til, at kravet blev håndteret korrekt i retten.
- 04** Erstatningsnævnet dispenserer derimod, når skadens karakter på domstidspunktet ikke gav skadelidte rimelig grund til at forvente den pågældende erstatningspost.

- 05** Erstatningsnævnet anvender § 11 c, stk. 2 restriktivt: tidsforløbet i sig selv er ikke nok, når gerningsmanden er identificeret og efterforskningen ikke er gået i stå – heller ikke når den sigtede opholder sig i udlandet.
- 06** Erstatningsnævnet afviser fravigelse efter § 11 c, når ansøgeren selv har anket, eller når ankens udfald har væsentlig betydning for erstatningens grundlag – også selv om forarbejderne udtrykkeligt nævner flerhed af gerningsmænd som fravigelseseksempel.
- 07** Fristen efter § 13, stk. 2 regnes fra ankefristens udløb – ikke fra domsdatoen – og ved klage over politiets indstilling af efterforskningen fra statsadvokatens afgørelse.
- 08** Afgørende for fristen for nye krav er, hvornår ansøgeren indså eller burde indse kravets EKSISTENS – ikke hvornår kravet kunne opgøres endeligt; en senere diagnose rykker ikke fristen, når kravets eksistens allerede var kendt.
- 09** Højesteret har fastslået, at en skadelidt ikke har pligt til løbende at genfremsætte et allerede anmeldt, løbende krav, mens sagen fortsat verserer ved nævnet.
- 10** Højesteret har fastslået, at nævnets anmodning om dokumentation i en verserende sag ikke udløser 2-års fristen – nævnet skal i stedet fastsætte en frist og afgøre sagen på det foreliggende grundlag.
- 11** Erstatningsnævnet er eneste administrative instans; der er ingen klageadgang til en overordnet myndighed, og prøvelse sker alene ved domstolene efter grundlovens § 63.
- 12** I regressager mod skadevolderen kan der ikke opnås prøvelse af, om nævnets afgørelse er ugyldig på grund af fristoverskridelser – kun det underliggende materielle erstatningskrav prøves.

§ 1 Tre spærrefrister med hver sin logik – og en nummerering der har flyttet sig

Offererstatningsloven indeholder tre indbyrdes uafhængige processuelle betingelser, som skadelidte skal passere, før Erstatningsnævnet realitetsbehandler et krav. De må holdes skarpt adskilt, fordi de har hver sit fikspunkt og hver sin dispensationsadgang:

Bestemmelse	Hvad den spærre for	Fikspunkt	Dispensation
§ 10, stk. 1	Krav der ikke blev rejst under straffesagen	Hovedforhandlingen	§ 10, stk. 4 – »hvis forholdene taler for det«
§ 11 c	Afgørelse før straffesagen er endeligt afgjort	Endelig dom / indstilling af efterforskning	§ 11 c, stk. 2 – »hvis forholdene taler for det«
§ 13, stk. 1-3	Selve ansøgningen	Lovovertrædelsen / endelig dom / politiets afgørelse	§ 13, stk. 1 – »særlige grunde«
§ 13, stk. 4	Yderligere krav efter nævnets endelige afgørelse	Nævnets endelige afgørelse / kendskabstidspunktet	§ 13, stk. 4, 4. pkt. – »særlige grunde«

En advarsel om stykke-numrene. Al nævnspraksis fra før 2024 henviser til stykke-numre, der ikke længere eksisterer, fordi to reformer har indskudt nye stykker:

- **Dispensationen fra forbeholdskravet i § 10** lå oprindeligt i **stk. 2** (nyaffattet ved ændringsloven af 8. juni 2001 til den nuværende »hvis forholdene taler for det«). Ved ændringsloven af 1. marts 2018 blev der indsat et nyt stk. 2 om seksualforbrydelser, hvorved dispensationen rykkede til **stk. 3**. Ved ændringsloven af 13. december 2023 blev der indsat et nyt stk. 3 om pleje- og omsorgspersonale – og dispensationen er nu **§ 10, stk. 4**. Forarbejderne bekræfter forskydningen: 2018-bemærkningerne skriver »Af bestemmelsens stk. 2 fremgår, at stk. 1 kan fraviges«, mens 2023-bemærkningerne skriver »Af bestemmelsens stk. 3 fremgår, at stk. 1 kan fraviges«.
- **Reglen om nye krav i § 13** lå som **stk. 3** frem til 2023-loven, der indsatte et nyt stk. 3 om verserende forsikringssager. Den er nu **§ 13, stk. 4** – hvilket ses direkte i nævnets nyeste praksis, **Erstatningsnævnets afgørelse af 1. juli 2026**, der afviser et krav under henvisning til **§ 13, stk. 4, 2. pkt.**
- **Nævnets adgang til at afgøre sagen på det foreliggende grundlag**, som Højesteret henviste til som § 14, stk. 3, er efter 2019-loven (der indsatte et nyt § 14, stk. 2 om méngradsudtalelser) blevet **§ 14, stk. 4**.

Når ældre afgørelser og domme citeres nedenfor, angives de stykke-numre, der var gældende dengang.

Prøvelseskompetencen. Erstatningsnævnet er ikke et klagensævn. Det er første og eneste administrative instans, og der findes ingen administrativ rekursadgang. Nævnets afgørelse er bindende for staten, og skadelidte kan alene få den prøvet ved domstolene efter **grundlovens § 63**. Det er baggrunden for, at domstolspraksis vejer usædvanligt tungt på netop dette område. Prøvelsen har dog en grænse den anden vej: i **BS-41492/2019-HJR** afviste Højesteret, at en skadevolder under en regressag efter **§ 17** kan få prøvet, om nævnet overholdt fristerne:

»Efter offererstatningslovens § 17 indtræder staten i det omfang, der ydes erstatning, i skadelidtes krav mod skadevolderen. Højesteret finder, at det følger af bestemmelsen, at skadevolder i en regressag har samme indsigelser over for staten, som skadevolder ville have i en erstatningssag direkte mellem skadelidte og skadevolder.«

Fristreglerne kan altså kun påberåbes af skadelidte selv – ikke af skadevolderen som indsigelse mod regres.

Den forudgående 72-timers anmeldelsesfrist til politiet behandles i **anmeldelsesfrist-dispensation-erstatningsnaevnet**, og lovens hjemmel og anvendelsesområde i **voldsoffer-erstatning**.

LOV	Grundloven § 63, stk. 1	Offererstatningsloven § 10, stk. 1, 4
	Offererstatningsloven § 11c, stk. 1-2	Offererstatningsloven § 13, stk. 1-4
	Offererstatningsloven § 14, stk. 4	Offererstatningsloven § 17
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom om prøvelsesret i regressager efter offererstatningsloven og årsagssammenhæng ved flere skadesbegivenheder	14.05.2020
	Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnet afviste yderligere erstatningskrav for psykiske overfaldsskader – toårsfristen i § 13, stk. 4 var overskredet	01.07.2026

§ 2 Forbeholdskravet i § 10, stk. 1 – nævnet kræver post for post, men accepterer forbehold uden lovhjemmel

Ordlyden af **§ 10, stk. 1** er kort og kategorisk:

»Erstatning er betinget af, at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer, og at skadelidte under en eventuel straffesag mod skadevolderen nedlægger påstand om erstatning.«

Bemærk, hvad der ikke står. Lovteksten nævner udelukkende *påstand om erstatning*. Ordet »forbehold« findes ikke i bestemmelsen. Alligevel formulerer Erstatningsnævnet konsekvent betingelsen som et alternativ. I [15-520-07410](#) gengiver nævnet reglen således, at det er »en forudsætning for erstatning, at ansøgeren under straffesagen mod skadevolderen har nedlagt påstand om erstatning eller har taget forbehold herom«. Forbeholdsadgangen er altså en **praksisskabt lempelse** til fordel for skadelidte, forankret i bestemmelsens formål frem for dens ordlyd. Det er værd at holde fast i, fordi det viser, at nævnet ikke læser § 10 rent bogstaveligt – men også, at lempelsen ikke kan påberåbes som en lovfæstet ret.

Forbeholdet skal være konkret og dække den enkelte post. Nævnets faste linje er, at et forbehold kun rækker så langt, som det efter sin formulering angiver. Det ses skarpest i [14-520-04696](#), hvor bistandsadvokaten under straffesagen havde taget forbehold for varigt mén og erhvervsevnetab. Da ansøgeren ca. 10 måneder efter dommen blev sygemeldt på ny og rejste krav om yderligere svie og smerte samt tabt arbejdsfortjeneste, afviste nævnet – de nye poster var ikke omfattet af de formulerede forbehold:

Erstatningspost	Status under straffesagen	Nævnets vurdering
Svie og smerte	Påstand for 3 måneder	Intet forbehold for yderligere periode → afvist
Tabt arbejdsfortjeneste	Ikke nævnt	Ikke omfattet af forbehold → afvist
Varigt mén	Forbehold taget	Dækket
Erhvervsevnetab	Forbehold taget	Dækket

Et forbehold for de *store* poster smitter altså ikke af på de *små* – og heller ikke på en forlængelse af en post, der allerede var nedlagt påstand om. Samme mønster i [15-520-07805](#), hvor bistandsadvokaten havde taget et udtrykkeligt forbehold for varigt mén, men hvor efterfølgende krav om fysioterapi blev afvist, fordi udgiften hverken var nedlagt som påstand eller omfattet af forbeholdet.

Retsbogen er det afgørende bevismiddel. Nævnet lægger afgørende vægt på, hvad der faktisk er *noteret* i rets- og dombogen – ikke på, hvad advokaten efterfølgende oplyser blev sagt i retten. I [14-520-04901](#) anførte advokaten i et høringssvar, at posterne var blevet omtalt under retsmødet, men at de ikke kunne opgøres endeligt. Det stred mod retsudskrifterne, hvor hverken påstand eller forbehold var noteret, og nævnet gav afslag. Først da advokaten fremskaffede en **berigtiget retsbog**, hvoraf det eksplicit fremgik, at der var taget forbehold for yderligere erstatning, særligt svie og smerte og tabt arbejdsfortjeneste, genoptog nævnet sagen og realitetsbehandlede kravene.

Afgørelsen er praktisk vigtig: den viser, at **vejen tilbage fra en manglende notering går gennem retten, ikke gennem nævnet**. Nævnet foretager ikke selv bevisvurdering af, hvad der blev tilkendegivet mundtligt under hovedforhandlingen – men det accepterer en berigtigelse fra den ret, der behandlede straffesagen, som fuldt bevis.

Bistandsadvokatens rolle er beskrevet i [Rigsadvokatmeddelelsen om vejledning af forurettede](#), hvorefter advokaten »kan hjælpe den forurettede med at opgøre erstatningskrav og fremsætte kravet under en eventuel straffesag og over for Erstatningsnævnet«. Meddelelsen præciserer samtidig, at den opfølgende samtale efter [retsplejeloven § 741 c](#) ikke udvider bistandsadvokatens rolle til selve nævnssagen – en afgrænsning med direkte betydning for de ansvarssager, der behandles nedenfor.

LOV	Offererstatningsloven § 10, stk. 1	Retsplejeloven § 741c, stk. 4	
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Vurdering af erstatningskrav fremsat efter straffesagens afslutning i henhold til offererstatningsloven		13.07.2018
	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning da kravet ikke blev rejst under behandlingen af straffesagen		12.07.2018
	Erstatningsnævnet · Afslag på yderligere erstatning grundet manglende forbehold under straffesagen		12.07.2018
	Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnets behandling af tillægskrav efter berigtigelse af retsbog om forbehold		19.11.2015

§ 3 Hvad Erstatningsnævnet lægger vægt på ved dispensation fra forbeholdskravet

Når en post hverken var nedlagt som påstand eller omfattet af et forbehold, beror udfaldet på dispensationsadgangen – i dag [§ 10, stk. 4](#), i den citerede praksis benævnt stk. 2. Nævnets praksis lader sig sammenfatte i ét gennemgående kriterium: **havde skadelidte på tidspunktet for straffesagen rimelig grund til at forvente, at posten ville opstå?**

Dispensation gives, når skadens karakter på domstidspunktet ikke pegede på posten. I [15-520-07805](#) – hvor skadelidte var blevet revet i håret og slået med flad hånd – dispenserede nævnet for tabt arbejdsfortjeneste og erhvervsevnetab, netop fordi ansøgeren »henset til skadens karakter« ikke havde rimelig grund til at forvente disse krav på domstidspunktet. Samme sag illustrerer, at nævnet **splitter afgørelsen post for post**: fysioterapiudgifterne blev afvist, mens de to store poster fik dispensation.

Dispensation nægtes, når der forelå konkrete holdepunkter for posten. I [14-520-04696](#) lagde nævnet vægt på to forhold:

- **Lægelige oplysninger** forelå allerede på tidspunktet for straffesagen, som indikerede risiko for fremtidige problemer med arbejdsevnen.
- **Sagsforløbet** – ansøgeren havde været sygemeldt de første tre måneder efter overfaldet, hvorfor det ikke med rimelighed kunne udelukkes, at der ville opstå yderligere sygemelding og dermed krav om tabt arbejdsfortjeneste.

Advokatrepræsentation er systematisk skærpende. Det er det enkeltmoment, der oftest bærer et afslag. I [15-520-07410](#) var ansøgeren blevet overfaldet i sit eget hjem af en skadevolder, der havde knust en rude for at komme ind, og havde fået tandskader. Nævnet afviste ikke desto mindre kravet og lagde »afgørende vægt på, at ansøger var repræsenteret ved advokat under straffesagen, og det måtte derfor forventes, at et eventuelt erstatningskrav var blevet håndteret korrekt i retten«.

Her ligger en spænding, der er værd at bemærke. Nævnet bruger advokatrepræsentation **mod** skadelidte i § 10-sammenhæng, mens netop advokatens svigt kan tale **for** dispensation i § 13-sammenhæng (se [15-520-06468](#) nedenfor) – og hvor Højesteret i 2022-dommene endte med at frifinde advokaten, fordi nævnets afvisning var ulovlig. Skadelidte, der er blevet svigtet af sin bistandsadvokat, bærer altså efter § 10 selv risikoen for advokatens forsømmelse, mens risikoen efter § 13 og advokatansvarsreglerne kan flyttes.

At nævnets restriktive læsning af § 10 ikke er uangribelig, viser [13-520-00092](#) – hvor nævnet efter en principiel højesteretsdom genoptog en sag og selv beskrev sin tidligere linje som »en restriktiv praksis, som

siden er blevet underkendt». Det er en påmindelse om, at nævnets § 10-praksis historisk er blevet korrigeret udefra, ikke indefra.

LOV [Offererstatningsloven § 10, stk. 1, 4](#)

PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Dispensation fra 2-årsfristen i offererstatningsloven ved svigt fra bistandsadvokat	20.07.2018
	Erstatningsnævnet · Vurdering af erstatningskrav fremsat efter straffesagens afslutning i henhold til offererstatningsloven	13.07.2018
	Erstatningsnævnet · Afslag på yderligere erstatning grundet manglende forbehold under straffesagen	12.07.2018
	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning da kravet ikke blev rejst under behandlingen af straffesagen	12.07.2018

§ 11 c: nævnets restriktive linje for behandling før straffesagens afslutning

[§ 11 c, stk. 1](#) fastslår, at nævnet »ikke træffer afgørelse, før straffesagen mod skadevolderen er afgjort ved endelig dom eller efterforskningen er indstillet«, og at afgørelsen endvidere udsættes for at konstatere, om skaden dækkes fra anden side, jf. [§ 7, stk. 1](#). [Stk. 2](#) tillader fravigelse, »hvis forholdene taler for det«.

Bestemmelsen blev indsat ved ændringsloven af 30. april 2019 og var efter sin ordlyd en videreførelse af den tidligere forretningsordens § 10. Men forarbejderne var utvetydige om, at der var tilsigtet en **udvidelse** af nævnets hidtidige praksis:

»Det forudsættes imidlertid med forslaget, at Erstatningsnævnets praksis udvides, således at nævnet fremover i videre omfang vil anvende muligheden for at træffe afgørelse om erstatning og godtgørelse, selv om straffesagen mod skadevolderen ikke er afgjort ved endelig dom, når hensynet til offeret taler herfor.«

Forarbejderne opregner de momenter, der kan tale for fravigelse – »forbrydelsens karakter, ansøgerens alder, at ansøgeren er økonomisk trængt mv.« – og giver to konkrete eksempler: sager med **flere gerningsmænd**, hvor straffesagen mod en eller flere er endeligt afgjort, og tilfælde hvor gerningsmanden er dømt i 1. instans og **alene har anket strafudmålingen**, så skyldsspørgsmålet ligger fast.

Praksis viser en betydeligt højere tærskel, end forarbejderne lægger op til.

- **Sigtede i udlandet er ikke i sig selv nok.** I [19-520-03372](#) – et røveri fra november 2017, hvor politiet vurderede, at der ville gå mindst et år yderligere før retssagen – afviste nævnet. Det lagde vægt på, at de formodede gerningsmænd var **identificeret og lokaliseret**, at det eneste udestående var at få dem til Danmark, og at sagen dermed ikke var gået i stå. Nævnet konkluderede, at »den tidsmæssige udstrækning i sig selv ikke var tilstrækkelig grund«, og at ingen af de momenter, der er nævnt i forarbejderne, talte for behandling.
- **En verserende eftersøgning trækker i samme retning.** I [22-520-16246](#) – en voldtægtsanmeldelse fra oktober 2021, hvor den sigtede angiveligt befandt sig i udlandet uden udsigt til at vende tilbage – afviste nævnet, fordi politiet havde sagen åben, ikke havde indstillet efterforskningen, og fortsat eftersøgte den sigtede.
- **Forarbejdernes eksempel om flere gerningsmænd anvendes restriktivt.** [20-520-07661](#) er den vigtigste afgørelse på punktet. Fem gerningsmænd var dømt i byretten – tre efter [straffeloven § 244](#), én efter [§ 245](#),

stk. 1 og én efter § 246 – og kun den sidste ankede. Situationen svarer nøje til forarbejdernes eksempel, men nævnet afviste alligevel og lagde vægt på, at den ankende netop var dømt for **den groveste vold** (spark med sikkerhedssko), som havde forårsaget ansøgerens alvorligste skader, hvorfor ankens resultat ville have »væsentlig betydning for nævnets vurdering af erstatningens størrelse og grundlag«.

- **Ansøgerens egen anke svækker hensynet til ansøgeren.** I [21-520-11608](#) havde landsretten tilkendt 35.000 kr. i tort som retskrav, og ansøgeren havde med Procesbevillingsnævnets tilladelse indbragt udmålingen for Højesteret. Nævnet **delte sagen**: helbredelsesudgifter og svie og smerte blev taget under behandling, mens tortkravet blev sat i bero. Begrundelsen var, at det var ansøgeren selv, der havde anket, hvorfor »hensynet til ansøgerens behov for en hurtig afgørelse fra nævnets side blev vurderet som mindre tungtvejende«.

Hvornår fraviger nævnet så? Praksis peger på to konstellationer:

- **Straffesagen kan reelt ikke gennemføres.** I [19-520-04607](#) var der rejst tiltale for årelange seksuelle overgreb, men skadevolderen kunne ikke lokaliseres og var muligvis udrejst. Nævnet dispenserede og lagde vægt på overgrebenes karakter og varighed, ansøgenes lave alder ved overgrebenes start (6-7 år henholdsvis 13-14 år) og hensynet til deres behov for at komme videre uden at afvente en uvis straffesag. Nævnet fandt det tilstrækkeligt sandsynliggjort på det foreliggende grundlag, at overgrebene havde fundet sted, og tilkendte 50.000 kr. og 40.000 kr. i tort.
- **Skadevolderen er udrejst efter gerningen.** I [21-520-12472](#) kunne straffesagen ikke færdiggøres, fordi skadevolderen var udrejst. Nævnet behandlede sagen efter § 11 c, stk. 2 og tilkendte 40.000 kr. i tort til en 13-årig, der var blevet voldtaget i søvne.

Mønsteret er dermed klart: det afgørende er ikke *hvor længe* der går, men om straffesagens udfald fortsat kan have **betydning for nævnets egen vurdering**. Er gerningsmanden identificeret og sagen i bevægelse – eller kan ankens udfald flytte grundlaget for erstatningen – afventer nævnet. Er sagen reelt gået i stå, og kan overgrebet sandsynliggøres på det foreliggende grundlag, fraviger nævnet. Hertil kommer, at ansøgerens eget procesvalg trækker fra i vægtningen af ansøgerens behov.

Denne prioritering understøttes af [bekendtgørelsen om Erstatningsnævnets behandling af ansøgninger § 5](#), hvorefter politiet ved verserende straffesager alene giver nævnet en statusorientering og først indsender akterne, når straffesagen er afsluttet – »dog kan sagen indsendes, inden den er færdigbehandlet hos politiet, anklagemyndigheden eller ved domstolene, hvis forholdene taler for det«.

Lovændringer virker ikke tilbage. I [19-520-03401](#) havde nævnet før 2019-lovens ikrafttræden henvist ansøgeren til skadevolderens ansvarsforsikring. Efter at [§ 11 c, stk. 1, 2. pkt.](#) trådte i kraft, anmodede repræsentanten om, at nævnet nu behandlede sagen direkte. Nævnet afviste og lagde vægt på, at lovændringen ikke har tilbagevirkende kraft for afgørelser, der allerede var truffet og afsluttet, og at forsikringsdækning i den konkrete sag positivt var konstateret.

LOV

[Offererstatningsloven § 7, stk. 1](#)

[Offererstatningsloven § 11c, stk. 1-2](#)

[Straffeloven § 244](#)

[Straffeloven § 245, stk. 1](#)

[Straffeloven § 246](#)

PRAKSIS

Erstatningsnævnet · Afslag på erstatningsbehandling under verserende straffesag mod eftersøgt person i udlandet

26.06.2024

Erstatningsnævnet · Afslag på behandling af erstatningssag før straffesagens afslutning trods gerningsmænds ophold i udlandet

17.08.2022

Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnets afgørelse om sagsbehandling under verserende højesteretssag om tortgodtgørelse	17.08.2022
Erstatningsnævnet · Godtgørelse for tort til 13-årig efter voldtægt uden samtykke under søvn	17.08.2022
Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnets afslag på behandling af sag før endelig dom i sag med flere skadevoldere	29.09.2021
Erstatningsnævnet · Dispensation fra krav om afsluttet straffesag ved langvarige seksuelle overgreb mod børn	12.11.2020
Erstatningsnævnet · Afslag på genoptagelse af erstatningssag efter lovændring om forsikringsdækning ved offererstatning	12.11.2020

Fristens begyndelsestidspunkt efter § 13, stk. 1-3 – her fortolker

§ 5 nævnet ansøgervenligt

§ 13, stk. 1 spærrer for ansøgninger indgivet »over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde«. [Stk. 2](#) flytter fikspunktet: er der afsagt dom, regnes fristen fra dommens endelighed; har politiet efterforsket uden efterfølgende straffesag, fra politiets afgørelse om indstilling af efterforskningen.

Stk. 2 er en **lovfæstelse af nævnets egen praksis**. Det fremgår udtrykkeligt af bemærkningerne til ændringsloven af 10. maj 2011:

»Efter offererstatningslovens § 13 regnes forældelsesfristen på 2 år fra det tidspunkt, hvor lovovertrædelsen blev begået. I sager, som efterforskes af politiet og eventuelt indbringes for retten, regner Erstatningsnævnet imidlertid efter fast praksis fristen fra endelig dom eller det tidspunkt, hvor efterforskningen blev afsluttet. Det foreslås, at nævnets praksis på dette område, der er til ofrenes fordel, lovfæstes.«

Det er værd at fastholde: **på fristens begyndelsestidspunkt har nævnet historisk været ansøgerens allierede** og har udvidet loven til gunst for skadelidte. Det står i skarp kontrast til reglen om nye krav, hvor nævnet har fortolket restriktivt (se de følgende afsnit). To nyere afgørelser bekræfter den udvidende linje:

- **Ankefristens udløb, ikke domsdatoen.** I [21-520-10043](#) var skadevolderen dømt efter [straffeloven § 119, stk. 1](#) den 7. februar 2019, og ansøgningen indkom først den 17. februar 2021 – mere end to år efter domsafsigelsen. Nævnet fastslog, at en ansøgning indgivet inden for to år efter **ankefristens udløb** er rettidig, og realitetsbehandlede sagen.
- **Statsadvokatens afgørelse, ikke politiets.** I [22-520-13618](#) havde politiet indstillet efterforskningen den 17. januar 2020, ansøgeren klagede den 13. februar 2020, og statsadvokaten meddelte den 25. marts 2020, at efterforskningen ikke blev genoptaget. Ansøgningen kom den 16. marts 2022 – for sent regnet fra politiets afgørelse, rettidig regnet fra statsadvokatens. Nævnet valgte det sidste: når der er klaget, og statsadvokaten har behandlet klagen, regnes fristen fra statsadvokatens afgørelse.

Begge afgørelser går videre end ordlyden – som taler om »politiets afgørelse om indstilling af efterforskningen«, ikke statsadvokatens – og begge går i ansøgerens favør.

Det tredje fikspunkt: verserende forsikringssager. Ved ændringsloven af 13. december 2023 (i kraft 1. januar 2024) blev der indsat et nyt [§ 13, stk. 3](#), hvorefter fristen ved et forsikringsselskabs eller en selvforsikret arbejdsgivers afvisning af erstatningspligten regnes fra denne afgørelse, forudsat at skadelidte anmeldte til selskabet inden 2 år efter lovovertrædelsen. Formålet fremgår klart af bemærkningerne:

»Forslaget skal sikre, at den tilskadekomne ikke vil være nødt til at anmelde sin sag præventivt til Erstatningsnævnet forud for udløbet af 2-årsfristen for ikke at udelukke sig fra Erstatningsnævnets behandling af sagen i tilfælde af, at voldsskadeforsikringen træffer afgørelse om, at en skade ikke dækkes af forsikringsordningen, mere end 2 år efter, at lovovertrædelsen har fundet sted.«

Dispensation efter »særlige grunde«. Nævnets linje er stram, og det gennemgående moment er, om ansøgeren havde adgang til kvalificeret rådgivning:

- **Nægtet ved forudgående kendskab.** I [15-520-08637](#) var ansøgeren overfaldet i 2008, men søgte først i december 2015. Nævnet lagde vægt på, at han allerede den 10. april 2013 vidste, at der ikke var indgivet ansøgning, men alligevel ventede over to år – og at han fra en tidligere sag hos nævnet i 2006 måtte antages at have generelt kendskab til ordningen. Manglende politivejledning kunne derfor ikke bære en dispensation.
- **Nægtet ved fagforeningsbistand.** I [13-520-02622](#) havde en socialrådgiver i et fængsel været udsat for trusler i april 2010, men søgte først i oktober 2013. Nævnet afviste og lagde vægt på, at hun siden august 2010 havde været repræsenteret af sin fagforening i en sideløbende arbejdsskadesag, hvorfor fagforeningen og arbejdspladsen »kunne og burde have vejledt ansøgeren« – politiets manglende vejledning var derfor ikke en særlig grund.
- **Givet ved totalt og uerstatteligt advokatsvigt – men af retten.** [15-520-06468](#) angik et barn, hvis far blev dræbt, da barnet var 18 dage gammelt, og som ved dommen i 2004 var tilkendt ca. 215.000 kr. i forsørgertabserstatning. Sagen blev først anmeldt til nævnet syv år senere. Bistandsadvokaten havde hverken indbragt sagen eller orienteret værgeren, og advokaten var siden ophørt uden ansvarsforsikring. **Retten** – ikke nævnet – fandt, at der forelå særlige grunde:

»Retten fandt, at der var særlige grunde til, at nævnet uanset fristoverskridelsen burde behandle sagen.«

Nævnet behandlede herefter sagen og udbetalte den fulde forsørgertabserstatning. Afgørelsen viser kombinationen, der bryder igennem: **repræsentantsvigt + fravær af alternativ dækning + værge i god tro**. Var advokaten fortsat forsikret, ville skadelidte formentlig være blevet henvist til at rejse et professionsansvarskrav i stedet.

Passivitet efter et tilsagn. I [19-520-03455](#) havde nævnet i december 2010 givet tilsagn om at dække ca. 20.000 kr. til to implantater på den udtrykkelige betingelse, at dokumentation for udgifterne blev indsendt inden »rimelig tid«. Ansøgeren henvendte sig først i januar 2019. Nævnet fandt retten fortabt og lagde vægt på, at en udtalelse fra ansøgerens egen tandlæge viste, at behandlingen kunne have været færdiggjort allerede i 2012. **Et betinget tilsagn er altså ikke et tidsubegrænset tilgodebevis** – og nævnet indhenter aktivt oplysninger om, hvornår behandlingen kunne have været gennemført.

At en for lang passivitet også kan slå kravet ihjel materielt, viser [23-520-17577](#). Nævnet havde i 2017 givet tilsagn og udtrykkeligt vejledt om fristen i § 13, stk. 3, med opfordring til at få behandlingen udført snarest. Da ansøgeren i 2023 fremsendte ubetalte regninger fra 2015 og 2018, bemærkede nævnet, at 2015-regningen »rent procedureret kunne ses som et nyt krav«, mens 2018-regningerne ikke kunne – men afgjorde sagen på et andet grundlag: tandlægens krav var forældet efter [forældelsesloven § 3, stk. 1](#), og uden en retlig betalingsforpligtelse forelå der intet erstatteligt tab efter [erstatningsansvarsloven § 1](#).

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 1](#)

[Forældelsesloven § 3, stk. 1](#)

[Offererstatningsloven § 13, stk. 1-3](#)

[Straffeloven § 119, stk. 1](#)

PRAKSIS

Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning for tandlægeregninger på grund af forældelse af kravet over for tandlægen	15.07.2025
Erstatningsnævnet · Fastlæggelse af toårsfristen for erstatningsansøgning efter klage over politiets efterforskning	26.06.2024
Erstatningsnævnet · Fastlæggelse af starttidspunkt for toårsfristen ved ansøgning om offererstatning efter straffedom	17.08.2022
Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning for fremtidig tandbehandling efter 9 års passivitet	12.11.2020
Erstatningsnævnet · Dispensation fra 2-årsfristen i offererstatningsloven ved svigt fra bistandsadvokat	20.07.2018
Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning efter voldeligt overfald som følge af overskridelse af 2-årsfristen	13.07.2018
Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning til socialrådgiver efter fængselstrusler grundet overskridelse af ansøgningsfrist	19.11.2015

§ 6 Hvornår er noget et »nyt krav« efter § 13, stk. 4

Den gældende § 13, stk. 4 lyder:

»Hvis nævnet har truffet endelig afgørelse om erstatning eller godtgørelse, kan nævnet ikke behandle yderligere krav fra samme ansøger vedrørende samme lovovertrædelse, hvis det nye krav fremsættes, mere end 2 år efter at nævnet har truffet endelig afgørelse. Hvis ansøgeren først senere indså eller burde indse eksistensen af det nye krav, regnes fristen i 1. pkt. fra dette tidspunkt. Hvis nævnet anmoder om dokumentation for et fremsat krav og dokumentation ikke er fremsendt senest 2 år efter nævnets endelige afgørelse, kan nævnet ikke behandle kravet. 1.-3. pkt. kan fraviges, hvis der foreligger særlige grunde.«

Den **dagældende** § 13, stk. 3 – som Højesteret prøvede – havde et andet fikspunkt og lød efter Højesterets gengivelse, at nævnet ikke kan behandle en ansøgning, hvis nævnet tidligere har behandlet erstatningskrav fra samme ansøger vedrørende samme lovovertrædelse, og »det nye krav fremsættes mere end 2 år efter, at ansøgeren indså eller burde indse eksistensen af dette krav, medmindre der foreligger særlige grunde«.

Bestemmelsen blev indsat ved ændringsloven af 10. maj 2011 som en lovfæstelse af nævnets praksis. Bemærkningerne beskriver rækkevidden:

»Efter Erstatningsnævnets praksis gør principperne i offererstatningslovens § 13 sig tilsvarende gældende, hvor der – i tilknytning til en tidligere indgivet erstatningsansøgning – fremsættes en ny ansøgning vedrørende samme lovovertrædelse, hvorved der rejses nye erstatningskrav eller gøres nye anbringender gældende, som ansøger kunne og burde have fremsat over for nævnet på et væsentligt tidligere tidspunkt.«

Eksistens, ikke opgørelse. Det bærende kriterium er skarpt: fristen løber fra kendskabet til kravets *eksistens*, ikke fra det tidspunkt, hvor kravet kan opgøres endeligt. **13-520-01714** er ledende. Ansøgeren var skudt med et oversavet jagtgevær på tæt afstand i oktober 2011. Hans advokat havde allerede i november 2012 taget forbehold for skæmmende ar, nedsat førlighed, invaliditet og muligt erhvervsevnetab. Dommen faldt 3. december 2012; kravet om varigt mén kom først 28. januar 2015. At en PTSD-diagnose først forelå i april 2013, kunne ikke rykke fristen – netop fordi det efter nævnets læsning er kendskabet til **eksistensen**, ikke diagnosen eller opgørelsen, der udløser fristen. Advokatens eget forbehold i 2012 blev dermed beviset for, at ansøgeren kendte kravets eksistens.

Der er en bemærkelsesværdig asymmetri her: **det forbehold, der efter § 10 redder kravet, kan efter § 13 slå det ihjel**. Tages der forbehold under straffesagen for varigt mén, dokumenterer forbeholdet samtidig, at skadelidte kendte kravets eksistens fra det tidspunkt – og 2-års fristen begynder at løbe.

Behandlingsforløb som bevis for kendskab. Samme kriterium anvendes i **Erstatningsnævnets afgørelse af 1. juli 2026** (sagen om **psykiske overfaldsskader**), hvor A ca. 3½ år efter nævnets endelige afgørelse rejste krav for psykiske gener. Nævnet lagde afgørende vægt på ansøgerens kontakt til psykiatrisk behandling:

- A blev henvist til psykiater, **mens den oprindelige sag fortsat verserede** ved nævnet.
- A modtog efterfølgende behandling for netop de gener, der nu blev søgt erstatning for.
- A blev **genhenvist til psykiater mere end 2½ år før** kravets fremsættelse.

Afgørelsen viser konkret, hvilken type dokumentation nævnet trækker frem: **henvisninger og behandlingsforløb i sundhedsvæsenet bruges som objektive bevis for, hvornår skadelidte burde have indset kravets eksistens**. Ansøgerens egen subjektive opfattelse af, hvornår generne blev alvorlige nok til at begrunde et krav, tillægges ikke selvstændig vægt.

Successiv forældelse afvises. I **14-520-05822** støttede nævnet sig på højesteretspraksis om, at krav om godtgørelse for svie og smerte ikke forældes successivt dag for dag, men som en helhed:

»Da forurettedes krav om godtgørelse for svie og smerte løb uafbrudt fra hændelsen den 27-11-2011 var hele forurettedes krav herefter 'forældet'.«

Denne afgørelse må dog læses med stor forsigtighed i dag. Nævnet regnede her fristen »senest fra den 13. marts 2012, hvor nævnet første gang bad om dokumentation for kravet« – i en sag, der fortsat verserede. Det er præcis den fristberegning, Højesteret underkendte i 2022 (se næste afsnit). Afgørelsen er derfor ikke længere udtryk for gældende ret for så vidt angår fristens begyndelsestidspunkt i verserende sager.

LOV	Offererstatningsloven § 10, stk. 1	Offererstatningsloven § 13, stk. 4	
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnet afviste yderligere erstatningskrav for psykiske overfaldsskader – toårsfristen i § 13, stk. 4 var overskredet		01.07.2026
	Erstatningsnævnet · Afslag på godtgørelse for varigt mén grundet overskridelse af 2-årsfristen i sag om drabsforsøg		12.07.2018
	Erstatningsnævnet · Afslag på godtgørelse for svie og smerte grundet overskridelse af 2-årsfristen i offererstatningsloven		12.07.2018

§ 7 Højesterets to indgreb i nævnets fristpraksis

Erstatningsnævnets restriktive administration af den dagældende § 13, stk. 3 er inden for ti måneder blevet underkendt af Højesteret i to omgange – begge gange med sagsomkostninger til nævnet.

Indgreb 1: U.2021.3961H – ingen pligt til at genfremsætte et allerede anmeldt krav.

BS-30936/2020-HJR, afsagt 7. juni 2021, angik 2-års fristen ved et **løbende krav** om tabt arbejdsfortjeneste. Nævnet havde afvist skadelidtes krav for perioden 2012-2015 med den begrundelse, at kravet ikke var blevet genfremsat inden for fristen. Højesteret tilsidesatte afvisningen og fastslog, at en skadelidt ikke har pligt til løbende at genfremsætte et krav, der allerede er rejst, mens sagen fortsat verserer ved nævnet. Nævnet blev pålagt at betale sagsomkostninger. Vestre Landsret havde behandlet sagen som melleminstans.

Dommens præmis blev gengivet af Højesteret selv i den efterfølgende sag, hvor retten henviste til **UfR 2021.3961** for det synspunkt, at det hverken af ordlyden eller forarbejderne fremgår, hvornår der er tale om »nye krav«, og at det i mangel af holdepunkter for andet **ikke kan kræves, at en skadelidt genfremsætter krav, der allerede er rejst, mens sagen verserer.**

Indgreb 2: Dommene af 7. april 2022 – en dokumentationsanmodning er ikke en afgørelse.

BS-4906/2021-HJR og **BS-4285/2021-HJR** blev behandlet forenet og angik samtidig et advokatansvarsspørgsmål. Forløbet:

Dato	Begivenhed
2014	B udsættes for voldeligt overfald
7. januar 2015	Advokat A ansøger nævnet på B's vegne om svie og smerte samt tabt arbejdsfortjeneste
19. februar 2015	Nævnet tilkender 14 dages svie og smerte og anmoder om lægeerklæring, arbejdsgivererklæring og lønsedler
16. februar 2018	Dokumentationen indsendes – af en ny advokat
8. november 2018	Nævnet afviser de resterende krav som forældede efter § 13, stk. 3
26. februar 2020	Retten i Nykøbing Falster giver nævnet medhold
8. september 2020	Østre Landsret stadfæster
7. april 2022	Højesteret ændrer dommen

Højesteret fastslog først, at brevet af 19. februar 2015 **ikke indeholdt en afgørelse** om de resterende krav, men tværtimod måtte forstås som bevis for, at sagen fortsat verserede. Konklusionen var utvetydig:

»Højesteret finder herefter, at den dagældende offererstatningslovs § 13, stk. 3, ikke gav hjemmel til at anvende 2-års fristen i bestemmelsen i tilfælde, hvor nævnet havde anmodet om dokumentation for fremsatte krav i sager, der fortsat verserede ved nævnet.«

Højesteret anviste samtidig, hvad nævnet skulle have gjort i stedet:

»Det tilføjes, at Erstatningsnævnet ville have haft mulighed for at fastsætte en frist for modtagelsen af den ønskede dokumentation og herefter træffe afgørelse om de fremsatte krav på det i øvrigt foreliggende grundlag, jf. Offererstatningslovens § 14, stk. 3.«

Den bestemmelse er efter 2019-loven blevet **§ 14, stk. 4**, som lyder: »Efterkommer ansøgeren ikke inden en fastsat frist en opfordring fra nævnet om at medvirke til sagens oplysning, kan sagen afgøres på det i øvrigt foreliggende grundlag.«

Konsekvenserne. Nævnets afgørelse af 8. november 2018 blev kendt ugyldig. Advokaten blev frifundet for professionsansvar – han kunne ikke drages til ansvar for at have forsømt en frist, der ikke lovligt kunne anvendes. Højesteret afviste desuden B's synspunkt om tabsbegrænsningspligt, da B berettiget kunne forvente, at advokaten ville iværksætte de nødvendige skridt. Omkostningerne blev fordelt således:

Sag	Betaler	Modtager	Beløb
BS-4906/2021-HJR	Statskassen	Advokat A	103.540 kr.

BS-4285/2021-HJR	Erstatningsnævnet	Advokat A	149.000 kr.
------------------	-------------------	-----------	-------------

Højesteret afviste også nævnets processuelle indsigelse om, at advokaten ikke kunne få prøvet en afgørelse, han ikke var adressat for: spørgsmålet om afgørelsens gyldighed var **præjudicielt** for advokatansvaret, og advokaten havde derfor en væsentlig retlig interesse i at få påstanden pådømt.

Byrettens underkendte ræsonnement. Det er instruktivt at læse [BS-23497/2019-NYK](#), som Højesteret ændrede. Retten i Nykøbing Falster havde accepteret nævnets synspunkt fuldt ud:

»Retten finder, at Erstatningsnævnets faste praksis har hjemmel i en fortolkning af den dagældende bestemmelse, idet formålet med bestemmelsen var at undgå at Nævnet skulle tage stilling til gamle krav, der kunne være rejst (eller dokumenteret) på et tidligere tidspunkt. Retten opfatter således alene den ændrede bestemmelse i offererstatningslovens § 13, stk. 3, som en kodificering af gældende ret.«

Byretten dømte derfor advokaten til at anerkende erstatningsansvar. Højesteret nåede det modsatte resultat – og forkastede dermed også præmissen om, at 2019-ændringen blot kodificerede gældende ret. Nævnets egen argumentation for byretten var, at en anden fortolkning »ville betyde, at nævnet reelt ikke kunne afslutte sager, selvom skadelidte eller repræsentant undlader at efterkomme anmodninger«. Højesteret imødegik netop dét argument ved at pege på § 14: nævnet **kan** afslutte sagen – det skal blot ske ved en frist og en afgørelse, ikke ved at lade en spærrefrist løbe i det stille.

LOV	Offererstatningsloven § 13, stk. 4	Offererstatningsloven § 14, stk. 4
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets prøvelse af Erstatningsnævnets afvisningspraksis og advokatens erstatningsansvar i lyset af offererstatningslovens 2-års frist	07.04.2022
	Højesteret · Højesteretsdom om ugyldighed af Erstatningsnævnets afslag pga. 2-års frist og advokatens professionsansvar	07.04.2022
	Højesteret · Højesterets afgørelse om 2-års fristen i offererstatningsloven ved løbende tabt arbejdsfortjeneste	07.06.2021
	Byretten · Advokats erstatningsansvar for manglende opfølgning over for Erstatningsnævnet	26.02.2020

Lovgivers svar – 2019-nyaffattelsen og dens rækkevidde efter

§ 8 Højesterets domme

Ved ændringsloven af 30. april 2019 om nedbringelse af sagsbehandlingstiden i Erstatningsnævnet blev § 13, stk. 3 nyaffattet med den ordlyd, der i dag findes i [§ 13, stk. 4](#). Reformen var udmøntning af en analyse af offererstatningssager, som Justitsministeriet igangsatte i foråret 2018, og som blev afsluttet i oktober 2018. Baggrunden var åbenhjertig:

»Sagsbehandlingstiden i Erstatningsnævnet har over en længere periode været meget utilfredsstillende. Det er efter Justitsministeriets opfattelse helt afgørende for et offer for en forbrydelse, at en sag om erstatning og/eller godtgørelse behandles hurtigt, så offeret kan komme videre med sit liv.«

Nyaffattelsen indeholdt to reelle nyskabelser:

1. **Fikspunktet blev flyttet** fra ansøgerens kendskab til kravets eksistens (subjektivt) til **nævnets endelige afgørelse** (objektivt), med kendskabstidspunktet bevaret som subsidiært fikspunkt i 2. pkt.
- 2.

Dokumentationsfristen blev udtrykkeligt lovfæstet i 3. pkt.: »Hvis nævnet anmoder om dokumentation for et fremsat krav og dokumentation ikke er fremsendt senest 2 år efter nævnets endelige afgørelse, kan nævnet ikke behandle kravet.«

Hvad betyder det for Højesterets domme? Dommene fra 2021 og 2022 angik den dagældende bestemmelse og har derfor ikke direkte afgjort rækkevidden af den nye ordlyd. Men to forhold taler for, at Højesterets ratio fortsat har væsentlig betydning:

- **Ordlyden knytter hele stk. 4 til en endelig afgørelse.** Indledningen til 1. pkt. – »Hvis nævnet har truffet endelig afgørelse om erstatning eller godtgørelse« – er den udløsende betingelse for hele stykket, og 3. pkt. regner fristen »senest 2 år efter nævnets endelige afgørelse«. Det var netop **fraværet af en endelig afgørelse**, der bar Højesterets resultat: brevet af 19. februar 2015 indeholdt ingen afgørelse om de resterende krav, hvorfor sagen fortsat verserede. I sager, hvor nævnet endnu ikke har truffet endelig afgørelse om de fremsatte krav, synes bestemmelsen efter sin ordlyd derfor fortsat ikke at være aktiveret.
- **Højesteret forkastede kodifikationssynspunktet.** Byretten og nævnet havde begge gjort gældende, at 2019-ændringen blot kodificerede gældende ret. Havde det været rigtigt, skulle den dagældende bestemmelse have givet hjemmel – og det gjorde den ifølge Højesteret netop ikke. 2019-loven må derfor forstås som en **reel udvidelse** af nævnets kompetence, ikke en præcisering.

Den praktiske konsekvens er, at nævnet i verserende sager fortsat er henvist til det redskab, Højesteret anviste: at fastsætte en konkret frist efter [§ 14, stk. 4](#) og derefter træffe afgørelse på det foreliggende grundlag. Dermed får ansøgeren en afgørelse, der kan prøves – i stedet for en spærrefrist, der løber i en sag, ansøgeren tror er under behandling.

Reformens øvrige elementer med betydning for fristerne:

- **Fast track for småkrav.** Der blev indsat et [§ 9, stk. 2](#), hvorefter der ydes erstatning for krav indtil 3.500 kr. (reguleret efter [erstatningsansvarsloven § 15](#)), hvis forholdet er omfattet af § 1 og kravet er fremsat rettidigt efter § 13, **medmindre det er åbenbart, at lovens øvrige betingelser ikke er opfyldt**. Ordningen springer altså både 72-timers kravet og forbeholdskravet over – men **ikke** § 13-fristerne, som forbliver en ufravigelig betingelse. Ordningen er betinget af, at skadelidte fremsætter sit samlede kendte krav, så kravet ikke kan opdeles for at komme under grænsen.

At »fast track« ikke er en ubetinget ret, viser [22-520-15811](#), hvor ansøgeren søgte for 14 sygedage, mens dokumentationen viste 12. Nævnet fravigede proceduren og tilkendte kun for 12 dage:

»Nævnet er ikke forpligtet til at behandle en sag efter fast track proceduren i § 9, stk. 2, når nævnet er i besiddelse af oplysninger, der sandsynliggør, at ansøgeren ikke har krav på at få hele den ansøgte godtgørelse.«

- **Obligatorisk digital selvbetjening** blev hjemlet i § 10 a og udmøntet i [bekendtgørelsen om Erstatningsnævnets behandling af ansøgninger](#).
- **Vejledningspligt.** Bemærkningerne fremhæver, at nævnets sekretariat efter [forvaltningsloven § 7](#) har pligt til at vejlede, og at sekretariatet – hvis det er »helt åbenbart«, at ansøgeren har yderligere krav – **har pligt til at vejlede herom**. Denne pligt har selvstændig betydning i fristsager, hvor spørgsmålet er, om ansøgeren burde have indset kravets eksistens.

Offererstatningsloven er senest konsolideret 29. november 2025, og der er ingen vedtagne, men endnu ikke konsoliderede ændringer af loven.

LOV

Erstatningsansvarsloven § 15

Forvaltningsloven § 7

Offererstatningsloven § 9, stk. 2

Offererstatningsloven § 13, stk. 4

Offererstatningsloven § 14, stk. 4

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets prøvelse af Erstatningsnævnets afvisningspraksis og advokatens erstatningsansvar i lyset af offererstatningslovens 2-års frist	07.04.2022
	Byretten · Advokats erstatningsansvar for manglende opfølgning over for Erstatningsnævnet	26.02.2020
	Erstatningsnævnet · Nævnets fravigelse af fast track-procedure ved uoverensstemmelse i dokumentation for svie og smerte	15.07.2025

§ 9 Sagsgang, afgørelseskompetence og domstolsprøvelse

Nævnets sammensætning. Efter [forretningsordenen § 1](#) består Erstatningsnævnet af en formand og en eller flere næstformænd, der **skal være landsdommere**, samt øvrige medlemmer udnævnt efter indstilling fra henholdsvis den minister, som Ankestyrelsen hører under, og fra Advokatrådet. Ved behandlingen af den enkelte sag medvirker et medlem af formandskabet og to andre medlemmer, jf. [§ 4](#).

Delegation. [Forretningsordenen § 5](#) tillader, at et medlem af formandskabet træffer afgørelse alene i utvivlsomme og hyppigt forekommende sager – bl.a. når det er »åbenbart, at ansøgningen ikke kan imødekommes«, eller når erstatningen ikke overstiger 250.000 kr. og ansøgningen i det væsentlige imødekommes. Sekretariatet kan bemyndiges i disse tilfælde, dog kun op til 125.000 kr. Et medlem kan til enhver tid bestemme, at en sag skal afgøres ved nævnsmøde. **Fristafvisninger falder typisk i kategorien »åbenbart, at ansøgningen ikke kan imødekommes«** og træffes derfor ofte uden deltagelse af de øvrige nævnsmedlemmer – hvilket er værd at holde sig for øje, når man vurderer, hvor grundigt en fristindsigelse reelt er blevet prøvet.

Sagens tilvejebringelse. Efter [bekendtgørelsen § 5](#) sender politiet politirapporter, lægelige oplysninger, udskrift af dom- og retsbog, tiltalefrafald/påtaleopgivelse samt eventuel erstatningsopgørelse med bilag. **Udskriften af retsbogen er nævnets primære bevismiddel for, om forbeholdskravet i § 10 er opfyldt** – hvilket forklarer den afgørende vægt, retsbogens indhold tillægges i [14-520-04901](#).

Bevisbyrde og oplysningspligt. [§ 14, stk. 1](#) giver nævnet vidtgående beføjelser: det kan opfordre ansøgeren til at medvirke, herunder ved personligt fremmøde, lægeundersøgelse og om fornødent observation og behandling, samt indhente sygehusjournaler. [§ 14, stk. 2](#) hjemler indhentelse af udtalelse om méngrad og erhvervsevnetab, og [stk. 3](#) tillader retsligt forhør. Sanktionen ved manglende medvirken er [stk. 4](#) – afgørelse på det foreliggende grundlag. Netop dét er, som vist ovenfor, det redskab Højesteret anviste som alternativ til fristafvisning.

Bundetheden af dommen. Efter [§ 11 a, stk. 1](#) yder nævnet erstatning med det beløb, der er fastsat ved dommen, når skadelidtes krav mod skadevolderen er afgjort ved dom. Bundetheden gælder dog ikke, hvis skadevolderen må anses for at have anerkendt kravet, jf. [stk. 2](#) – hvilket ifølge 2019-lovens bemærkninger skyldes, at dommen i så fald afsiges i overensstemmelse med skadelidtes påstand uden egentlig prøvelse, en forudsætning der går tilbage til **betænkning nr. 1019/1984 om retskrav på erstatning til ofre for forbrydelser, s. 71**. Efter [stk. 3](#) kan nævnet tilkende **mere** end dommen, hvis særlige omstændigheder taler for det.

Ingen administrativ rekurs – men reel domstolsprøvelse. Da nævnet er eneste administrative instans, går vejen videre alene til domstolene. Praksis viser, at prøvelsen ikke er formel:

- **BS-5246/2022-HEL:** Retten i Helsingør tilsidesatte nævnets afslag og tilkendte en togfører 2.741.706,75 kr. i tabt arbejdsfortjeneste for perioden marts 2014 – november 2018 samt pålagde nævnet at genoptage en

afgørelse fra 2014. Nævnet blev pålagt 229.500 kr. i sagsomkostninger. Bemærk, at Østre Landsret allerede i 2017 havde frifundet nævnet i samme sagskompleks – det var nye vurderinger fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, der vendte sagen.

- **BS-4285/2021-HJR**: nævnet pålagt 149.000 kr. i sagsomkostninger efter ugyldighedskendelsen.
- **BS-1392/2010-HRS** viser den klassiske prøvelsesramme: sagen anlægges som almindelig civil sag efter [retsplejeloven § 402](#) med påstand om, at nævnet skal anerkende, at betingelserne for realitetsbehandling er opfyldt.

Prøvelsens grænse. Adgangen til at få nævnets fristanvendelse prøvet tilkommer alene den, hvis retsstilling afhænger af den. Skadevolderen kan det ikke, jf. **BS-41492/2019-HJR**, hvor Højesteret afviste, at regressagen kan række til en prøvelse af, om nævnets afgørelse er ugyldig som følge af forvaltningsretlige fejl eller fristoverskridelser – regreskravets berettigelse beror alene på det underliggende materielle erstatningskrav. Derimod **kan** den advokat, hvis professionsansvar afhænger af afgørelsens gyldighed, få den prøvet, jf. 2022-dommene.

LOV

[Offererstatningsloven § 11a, stk. 1-3](#)

[Offererstatningsloven § 14, stk. 1-4](#)

[Retsplejeloven § 402, stk. 1](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesteretsdom om ugyldighed af Erstatningsnævnets afslag pga. 2-års frist og advokatens professionsansvar	07.04.2022
	Højesteret · Højesterets dom om prøvelsesret i regressager efter offererstatningsloven og årsagssammenhæng ved flere skadesbegivenheder	14.05.2020
	Byretten · Togfører vinder sag mod Erstatningsnævnet: Ret til yderligere erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og genoptagelse af sag	22.03.2023
	Byretten · Sag om dispensation fra frist for politianmeldelse efter offererstatningsloven	14.10.2011
	Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnets behandling af tillægskrav efter berigtigelse af retsbog om forbehold	19.11.2015

§ 10 Genoptagelse af nævnets egne afgørelser

Offererstatningsloven indeholder ingen udtrykkelig genoptagelsesbestemmelse. Genoptagelse sker derfor dels efter [§ 13, stk. 4](#) om yderligere krav, dels efter **almindelige forvaltningsretlige principper** om genoptagelse ved nye, væsentlige oplysninger – og i nogle tilfælde via [§ 11 a, stk. 3](#).

Kriteriet ved nye oplysninger. **BS-5246/2022-HEL** formulerer standarden præcist. Efter at Østre Landsret i 2017 havde frifundet nævnet, traf Arbejdsmarkedets Erhvervssikring nye afgørelser, der fastsatte togførerens samlede erhvervsevnetab til 90 %, hvoraf 25 % skyldtes overfaldet. Retten i Helsingør fandt:

»Med henvisning til ovennævnte begrundelse finder retten tillige, at der er fremkommet nye oplysninger af så væsentlig karakter, at der er en vis sandsynlighed for, at Sagsøgers sag i 2014 ville have fået et andet resultat, hvis Erstatningsnævnet havde haft oplysningerne i forbindelse med den oprindelige afgørelse af 21. maj 2014.«

Tærsklen er altså »en vis sandsynlighed« for et andet udfald – ikke en overvejende sandsynlighed. Nævnet havde gjort gældende, at landsretten allerede havde prøvet sagen; det afskar ikke genoptagelse, når der siden var fremkommet nye oplysninger.

Faktuel fejl kontra retligt skøn. **16-520-09430** trækker en vigtig grænse. Både byretten og nævnet havde fejlagtigt antaget, at et SU-lån på 4.482 kr. pr. måned indgik i ansøgerens SU-stipendium, og havde derfor afvist

et krav på 7.932 kr. Ved genoptagelsen fandt nævnet betingelserne i [§ 11 a, stk. 3](#) opfyldt og tilkendte det fulde beløb. Nævnet lagde vægt på:

- Den oprindelige dom beroede på en **fejlagtig forståelse af de faktiske omstændigheder**.
- Der var **ikke tale om uenighed i det juridiske skøn** udøvet af retten, men en ren **faktuel fejlaflæsning** af de økonomiske bilag.

Instans	Vurdering	Resultat
Byretten (2015)	Antog at SU-lån var inkluderet	Afslag
Erstatningsnævnet (2016)	Fulgte rettens fejlagtige faktum	Afslag
Erstatningsnævnet (2018)	Erkendte fejlaflæsningen	Medhold (7.932 kr.)

Sondringen er skarp: **nævnet korrigerer faktuelle fejl i dommen, men ikke rettens retlige skøn**. Uenighed med rettens udmåling bærer ikke en fravigelse af [§ 11 a, stk. 1](#).

Berigtigelse som genoptagelsesgrund. I [14-520-04901](#) genoptog nævnet en [§ 10](#)-afgørelse alene på grundlag af en berigtiget retsbog – en illustration af, at nævnet betragter retsbogens indhold som et faktum, det er bundet af, snarere end som et bevis, det selv vurderer.

Praksisændring som genoptagelsesgrund. I [13-520-00092](#) genoptog nævnet efter en principiel højesteretsdom en sag om vold mod en praktikant på en døgninstitution og ændrede sit afslag til en anerkendelse. Nævnet beskrev selv sin tidligere linje som en restriktiv praksis, der siden var blevet underkendt. Sagen viser, at nævnet **af egen drift genoptager**, når domstolene har korrigeret dets linje.

Lovændring er derimod ikke i sig selv genoptagelsesgrund. I [19-520-03401](#) afviste nævnet at genoptage en sag, der var afsluttet før 2019-lovens ikrafttræden, med henvisning til at lovændringen ikke har tilbagevirkende kraft for allerede trufne afgørelser. Skæringstidspunktet er altså **afgørelsestidspunktet**, ikke skadestidspunktet.

En parallel overgangsregel findes i [bekendtgørelsen § 8](#), hvorefter bekendtgørelsen ikke gælder for ansøgninger modtaget før ikrafttrædelsen – »dog anvendelse på krav, der fremsættes efter bekendtgørelsens ikrafttræden i sager vedrørende samme straffelovsovertrædelse, der er afsluttet ved Erstatningsnævnet inden bekendtgørelsens ikrafttræden«. **Et nyt krav i en gammel sag behandles altså efter de nye regler.**

Opgørelsen af selve kravet om tabt arbejdsfortjeneste behandles i [tabt-arbejdsfortjeneste](#).

LOV	Offererstatningsloven § 11a, stk. 1, 3	Offererstatningsloven § 13, stk. 4	
PRAKSIS	Byretten · Togfører vinder sag mod Erstatningsnævnet: Ret til yderligere erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og genoptagelse af sag		22.03.2023
	Erstatningsnævnet · Afslag på genoptagelse af erstatningssag efter lovændring om forsikringsdækning ved offererstatning		12.11.2020
	Erstatningsnævnet · Genoptagelse af erstatningssag grundet faktuel fejl i rettens opgørelse af tabt arbejdsfortjeneste		28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnets behandling af tillægskrav efter berigtigelse af retsbog om forbehold		19.11.2015

[§ 11](#) Sammenfatning: hvor de tre frister reelt bider

Forbeholdskravet (§ 10) er den skarpeste spærre – og den mest formalistiske. Nævnet kræver, at hver enkelt erstatningspost var nedlagt som påstand eller omfattet af et konkret forbehold, og det ser til retsbogen, ikke til advokatens efterfølgende forklaring. Et forbehold for varigt mén og erhvervsevnetab redder ikke tabt arbejdsfortjeneste. Paradokset er, at forbeholdsadgangen slet ikke fremgår af lovteksten, som kun taler om påstand – den er en praksisskabt lempelse, som nævnet samtidig administrerer stramt. Dispensation efter § 10, stk. 4 beror på ét spørgsmål: havde skadelidte på domstidspunktet rimelig grund til at forvente posten? Var der lægelige oplysninger eller et sygemeldingsforløb, der pegede den vej, nægtes dispensation – og advokatrepresentation under straffesagen trækker systematisk mod afslag.

§ 11 c anvendes betydeligt strammere, end forarbejderne lagde op til. Lovgiver forudsatte i 2019 udtrykkeligt en *udvidelse* af praksis og nævnte flerhed af gerningsmænd og anke alene af strafudmålingen som eksempler på fravigelse. Nævnet afviste ikke desto mindre i [20-520-07661](#) i netop en flerhedssag, og i [19-520-03372](#) læses forarbejdernes momenter nærmest som en udtømmende tjekliste. Det bærende hensyn er, om straffesagens udfald fortsat kan flytte grundlaget for erstatningen – ikke hvor længe skadelidte må vente. Fraviges der, sker det, hvor sagen reelt er gået i stå, og overgrebet kan sandsynliggøres på det foreliggende grundlag, jf. [19-520-04607](#) og [21-520-12472](#).

§ 13 rummer en dobbelthed. På fristens *begyndelsestidspunkt* har nævnet fortolket udvidende til ansøgerens fordel – fra ankefristens udløb frem for domsdatoen ([21-520-10043](#)) og fra statsadvokatens afgørelse frem for politiets ([22-520-13618](#)) – og lovgiver har to gange lovfæstet netop denne ansørgervenlige praksis. På reglen om *nye krav* har linjen været den modsatte, og det var her, Højesteret greb ind.

Højesterets to indgreb definerer i dag rammen. Med [BS-30936/2020-HJR](#) står fast, at et allerede anmeldt løbende krav ikke skal genfremsættes, mens sagen verserer. Med [BS-4906/2021-HJR](#) og [BS-4285/2021-HJR](#) står fast, at en dokumentationsanmodning ikke er en afgørelse, og at nævnet ikke må lade en spærrefrist løbe i en verserende sag – det skal i stedet fastsætte en frist efter § 14, stk. 4 og træffe en prøvbar afgørelse. 2019-nyaffattelsen har givet nævnet en udtrykkelig dokumentationsfrist, men den er efter sin ordlyd knyttet til, at nævnet **har truffet endelig afgørelse** – og netop fraværet af en sådan bar Højesterets resultat.

Tre praktiske konsekvenser for den, der fører sagen:

1. **Tag forbeholdet konkret og post for post – og få det i retsbogen.** Et generelt forbehold for »yderligere erstatning« dækker ikke poster, nævnet mener burde have været forudset. Er noteringen udeblevet, går vejen tilbage gennem en berigtigelse fra straffesagens ret, ikke gennem nævnet.
2. **Vær opmærksom på forbeholdets bagside.** Det samme forbehold, der redder kravet efter § 10, dokumenterer efter § 13, at kravets eksistens var kendt – og starter dermed 2-års fristen, jf. [13-520-01714](#).
3. **Modtager man en dokumentationsanmodning uden afgørelse, verserer sagen.** Nævnet kan ikke lovligt lade fristen løbe fra anmodningen. Får man alligevel en fristafvisning, er den prøvbar – og de to højesteretsdomme viser, at prøvelsen kan lykkes, også for en advokat, hvis eget professionsansvar afhænger af spørgsmålet.

Endelig er det værd at bemærke, at fristreglerne alene beskytter skadelidte. Skadevolderen kan ikke bruge en fristoverskridelse som indsigelse mod statens regres, jf. [BS-41492/2019-HJR](#) – nævnets fristanvendelse er et anliggende mellem staten og offeret.

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets prøvelse af Erstatningsnævnets afvisningspraksis og advokatens erstatningsansvar i lyset af offererstatningslovens 2-års frist	07.04.2022
	Højesteret · Højesteretsdom om ugyldighed af Erstatningsnævnets afslag pga. 2-års frist og advokatens professionsansvar	07.04.2022
	Højesteret · Højesterets afgørelse om 2-års fristen i offererstatningsloven ved løbende tabt arbejdsfortjeneste	07.06.2021
	Højesteret · Højesterets dom om prøvelsesret i regressager efter offererstatningsloven og årsagssammenhæng ved flere skadesbegivenheder	14.05.2020
	Erstatningsnævnet · Fastlæggelse af toårsfristen for erstatningsansøgning efter klage over politiets efterforskning	26.06.2024
	Erstatningsnævnet · Afslag på behandling af erstatningssag før straffesagens afslutning trods gerningsmænds ophold i udlandet	17.08.2022
	Erstatningsnævnet · Godtgørelse for tort til 13-årig efter voldtægt uden samtykke under søvn	17.08.2022
	Erstatningsnævnet · Fastlæggelse af starttidspunkt for toårsfristen ved ansøgning om offererstatning efter straffedom	17.08.2022
	Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnets afslag på behandling af sag før endelig dom i sag med flere skadevoldere	29.09.2021
	Erstatningsnævnet · Dispensation fra krav om afsluttet straffesag ved langvarige seksuelle overgreb mod børn	12.11.2020
	Erstatningsnævnet · Afslag på godtgørelse for varigt mén grundet overskridelse af 2-årsfristen i sag om drabsforsøg	12.07.2018

REFERENCE Lovgrundlag 5 paragraffer

Offererstatningsloven § 10	stk. 1, 4	Offererstatningsloven § 11c	stk. 1-2
Offererstatningsloven § 11a	stk. 3	Offererstatningsloven § 13	stk. 1-4
Offererstatningsloven § 14	stk. 4		

MATERIALE Citerede afgørelser 31 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS		4
07.04.2022	Højesteretsdom om ugyldighed af Erstatningsnævnets afslag pga. 2-års frist og advokatens professionsansvar	2108-2512
07.04.2022	Højesterets prøvelse af Erstatningsnævnets afvisningspraksis og advokatens erstatningsansvar i lyset af offererstatningslovens 2-års frist	bs-4906-2021-hjr-og-bs-4285-
07.06.2021	Højesterets afgørelse om 2-års fristen i offererstatningsloven ved løbende tabt arbejdsfortjeneste	bs-30936-2020-hjr
14.05.2020	Højesterets dom om prøvelsesret i regressager efter offererstatningsloven og årsagssammenhæng ved flere skadesbegivenheder	bs-41492-2019-hjr
BYRETEN · FØRSTE INSTANS		3
22.03.2023	Togfører vinder sag mod Erstatningsnævnet: Ret til yderligere erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og genoptagelse af sag	9871-11549

26.02.2020	Advokats erstatningsansvar for manglende opfølgning over for Erstatningsnævnet	1210-1465
14.10.2011	Sag om dispensation fra frist for politianmeldelse efter offererstatningsloven	2319-2761
ERSTATNINGSNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		23
01.07.2026	Erstatningsnævnet afviste yderligere erstatningskrav for psykiske overfaldsskader – toårsfristen i § 13, stk. 4 var overskredet	
15.07.2025	Nævnets fravigelse af fast track-procedure ved uoverensstemmelse i dokumentation for svie og smerte	22-520-15811
15.07.2025	Afslag på erstatning for tandlægeregninger på grund af forældelse af kravet over for tandlægen	23-520-17577
26.06.2024	Afslag på erstatningsbehandling under verserende straffesag mod eftersøgt person i udlandet	22-520-16246
26.06.2024	Fastlæggelse af toårsfristen for erstatningsansøgning efter klage over politiets efterforskning	22-520-13618
17.08.2022	Afslag på behandling af erstatningssag før straffesagens afslutning trods gerningsmænds ophold i udlandet	19-520-03372
17.08.2022	Erstatningsnævnets afgørelse om sagsbehandling under verserende højesteretssag om tortgodtgørelse	21-520-11608
17.08.2022	Fastlæggelse af starttidspunkt for toårsfristen ved ansøgning om offererstatning efter straffedom	21-520-10043
17.08.2022	Godtgørelse for tort til 13-årig efter voldtægt uden samtykke under søvn	21-520-12472
29.09.2021	Erstatningsnævnets afslag på behandling af sag før endelig dom i sag med flere skadevoldere	20-520-07661
12.11.2020	Afslag på genoptagelse af erstatningssag efter lovændring om forsikringsdækning ved offererstatning	19-520-03401
12.11.2020	Dispensation fra krav om afsluttet straffesag ved langvarige seksuelle overgreb mod børn	19-520-04607
12.11.2020	Afslag på erstatning for fremtidig tandbehandling efter 9 års passivitet	19-520-03455
28.07.2020	Genoptagelse af erstatningssag grundet faktuel fejl i rettens opgørelse af tabt arbejdsfortjeneste	16-520-09430
20.07.2018	Dispensation fra 2-årsfristen i offererstatningsloven ved svigt fra bistandsadvokat	15-520-06468
13.07.2018	Vurdering af erstatningskrav fremsat efter straffesagens afslutning i henhold til offererstatningsloven	15-520-07805
13.07.2018	Afslag på offererstatning efter voldeligt overfald som følge af overskridelse af 2-årsfristen	15-520-08637
12.07.2018	Afslag på godtgørelse for varigt mén grundet overskridelse af 2-årsfristen i sag om drabsforsøg	13-520-01714

12.07.2018	Afslag på offererstatning da kravet ikke blev rejst under behandlingen af straffesagen	15-520-07410
12.07.2018	Afslag på yderligere erstatning grundet manglende forbehold under straffesagen	14-520-04696
12.07.2018	Afslag på godtgørelse for svie og smerte grundet overskridelse af 2-årsfristen i offererstatningsloven	14-520-05822
19.11.2015	Erstatningsnævnets behandling af tillægskrav efter berigtigelse af retsbog om forbehold	14-520-04901
19.11.2015	Afslag på erstatning til socialrådgiver efter fængselstrusler grundet overskridelse af ansøgningsfrist	13-520-02622
PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
07.12.2022	Ugyldig registrering grundet betaling i forkert app i privat parkeringskælder	park-2512

03

PRAKSISOVERSIGT · ERSTATNINGSNÆVNET

Praksisoversigt over medvirken og accept af risiko ved voldsoffererstatning (offererstatningsloven § 6 a)

Erstatningsnævnets skønsudøvelse efter offererstatningslovens § 6 a, stk. 1 og det nye stk. 2 (Bandepakke IV)

Version 1 · Opdateret 16. jul. 2026 · 33 afgørelser · 2012-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Medvirken, egen skyld og accept af risiko er Erstatningsnævnets mest omfangsrige skønstema. Efter offererstatningslovens § 6 a, stk. 1 gælder dansk rets almindelige erstatningsregler om nedsættelse og bortfald, mens det nye § 6 a, stk. 2 – indsat med Bandepakke IV og i kraft 1. juli 2024 – giver Erstatningsnævnet en selvstændig, videregående hjemmel, når skadelidte "gennem sin adfærd har udsat sig for en særlig risiko for den pågældende skade". Denne oversigt kortlægger, hvad Erstatningsnævnet konkret lægger vægt på, når nævnet vægter skadelidtes adfærd forud for og under voldsepisoden: hvem der slog først, om ansøgeren hentede et våben og vendte tilbage, om volden stod i proportion til provokationen, og hvornår tilknytning til et kriminelt miljø afskærer erstatningen helt.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01 Erstatningsnævnet lægger den forudgående straffedomms bevisvurdering til grund – henfører retten forholdet under straffelovens § 248 om vold under slagsmål og lader straffen bortfalde, er det i sig selv et tungtvejende indicium for egen skyld, der ofte fører til fuldt bortfald af erstatningen.
- 02 Erstatningsnævnet afviser erstatning helt, når ansøgeren efter en første konfrontation har hentet et våben og opsøgt modparten på ny – den fornyede opsøgning gør ansøgeren til ophavsmand til episoden, uanset at modparten anvendte kniv.
- 03 Erstatningsnævnet accepterer ikke, at en frifindelse for nødværge i straffesagen udelukker egen skyld: ansøgerens adfærd forud for angrebet vurderes selvstændigt og kan føre til afslag, selv om selve knivstikket var straffrit.
- 04 Erstatningsnævnet kræver ikke aktiv deltagelse for at nedsætte – blot kendskab til risikoen for slagsmål og til at modparten bar kniv, kombineret med et valg om at blive på stedet, udløser typisk nedsættelse med 1/3.

- 05 Erstatningsnævnet nedsætter med de faste brøker 1/3, 1/2 eller 2/3, og forarbejderne til § 6 a, stk. 2 forudsætter udtrykkeligt, at samme brøker anvendes ved den nye bandebestemmelse.
- 06 Voldens grovhed er den afgørende modvægt: er skadevolderens reaktion ude af proportion med ansøgerens adfærd – knuste flasker, knivstik, tre mod én – nedsætter Erstatningsnævnet ikke, uanset at ansøgeren mødte uinviteret op efter en konflikt.
- 07 Intervention for at stoppe et slagsmål udløser ikke nedsættelse, uanset at den intervenerende selv kommer til skade; det afgørende er, at hensigten udelukkende var at afværge vold og ikke selv at deltage.
- 08 Erstatningsnævnet kræver i arbejdssituationer en særlig høj grad af uagtsomhed, før egen skyld statueres – selv en bevidst tilsidesættelse af en sikkerhedsinstruks fører ikke til nedsættelse, når den ansatte handlede for at hjælpe en person med et klart behov.
- 09 Afdødes egen skyld smitter af på de efterladtes krav: nedsættelsen omfatter også begravelsesudgifter, forsørgertabserstatning og efterladtegodtgørelse.
- 10 Erstatningsnævnet kan efter § 6 a, stk. 2, jf. § 11 a, stk. 1, begrænse erstatningen i videre omfang end en dom har fastsat – det er en udtrykkelig undtagelse fra nævnets almindelige binding til domstolenes erstatningsafgørelse.
- 11 Tilknytning til et bandemiljø skal foreligge på skadestidspunktet; Erstatningsnævnet tilkender fuld erstatning, når det dokumenteres, at ansøgeren ikke har haft kontakt til miljøet i tiden forud for overfaldet.
- 12 Er skadevolderen dømt for forsætligt manddrab, ligger handlingen uden for den risiko, deltagerne i et aftalt slagsmål kan anses for at have accepteret – Erstatningsnævnet nedsætter da ikke.

§ 1 Retsgrundlaget: § 6 a's to hjemler efter Bandepakke IV

Offererstatningslovens § 6 a rummer efter 1. juli 2024 to selvstændige hjemler til at begrænse statens erstatning til voldsofre:

Stk. 1. Ved afgørelser om erstatning efter denne lov finder dansk rets almindelige regler om skadevolderens erstatningsansvar, herunder om nedsættelse eller bortfald af erstatning på grund af skadelidtes eller afdødes medvirken til skaden eller accept af risikoen for skade, tilsvarende anvendelse, jf. dog stk. 2 og §§ 6 b og 6 c.

Stk. 2. Erstatning kan nedsættes eller bortfalde, hvis skadelidte gennem sin adfærd har udsat sig for en særlig risiko for den pågældende skade.

Forskellen er afgørende. § 6 a, stk. 1 er en **henvisningsregel**: skadelidte skal over for staten stilles på samme måde, som vedkommende ville være stillet over for skadevolderen. § 6 a, stk. 2 bryder derimod med dette udgangspunkt. Af de specielle bemærkninger til bestemmelsen fremgår udtrykkeligt:

"Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at erstatning i en sådan situation kan nedsættes eller bortfalde i et videre omfang end efter gældende ret. Virkningen heraf vil være, at skadelidte i disse tilfælde kan blive stillet anderledes over for staten end over for skadevolderen."

Den historiske linje. Bestemmelsen har rødder i den oprindelige offererstatningslovs § 8, stk. 1, der gav en særlig – og efter datidens praksis meget vidtgående – adgang til at afslå erstatning. [Betænkning nr. 1019/1984](#) konstaterede, at nævnets praksis efter § 8, stk. 1, "i et vist omfang også går videre end den almindelige erstatningsret", og et flertal i arbejdsgruppen foreslog derfor særreglen ophævet og erstattet med den nuværende § 6 a. Flertallets forslag, gengivet på [s. 63](#), er ordret identisk med den § 6 a, der stadig gælder som stk. 1 i dag:

"§ 6 a. Ved afgørelser om erstatning efter denne lov finder dansk rets almindelige regler om skadevoldernes erstatningsansvar, herunder om nedsættelse eller bortfald af erstatning på grund af skadelidtes eller afdødes medvirken til skaden eller accept af risikoen for skade, tilsvarende anvendelse."

Et mindretal (Bierfreund) advarede samme sted mod netop den konsekvens, som lovgiver fyrré år senere tog konsekvensen af – at der ville mangle "en begrænsning af statens hæftelse i forhold til den almindelige erstatningsret, hvor skade er sket i forbindelse med bandefejder eller familieopgør, eller hvor offeret i særlig grad har udsat sig for skade ved sin omgang med et kriminelt miljø."

De to nyere ændringer. Ved ændringsloven af 22. juni 2022 (krænkelsesgodtgørelse) blev der i § 6 a indsat en henvisning til de nye §§ 6 b og 6 c, hvilket alene tydeliggjorde, at disse bestemmelser fraviger hovedreglen om udmåling efter erstatningsansvarsloven. Ved **lov nr. 665 af 11. juni 2024** (Bandepakke IV) blev stk. 2 indsat med virkning fra 1. juli 2024. Offererstatningsloven er senest konsolideret 29. november 2025, og der er ingen vedtagne, ikke-konsoliderede ændringer til § 6 a.

LOV

[Offererstatningsloven § 6a, stk. 1, 2](#)

[Offererstatningsloven § 6b](#)

[Offererstatningsloven § 6c](#)

Erstatningsnævnets prøvelseskompetence og bindingen til

§ 2 straffedommen

Erstatningsnævnets skøn efter § 6 a udøves i et spændingsfelt mellem to modsatrettede hensyn: nævnet skal foretage en selvstændig erstatningsretlig vurdering, men har ikke førstehåndskendskab til beviserne.

Udgangspunktet: binding til dommen. Efter [offererstatningsloven § 11 a, stk. 1](#) ydes erstatning med det beløb, som er fastsat ved dom – "jf. dog § 6 a, stk. 2, og §§ 7–10". I [16-520-09698](#) præciserede nævnet rækkevidden: fordi skadevolderen under straffesagen udtrykkeligt havde bestridt erstatningspligten, måtte retten anses for at have foretaget en **egentlig prøvelse**, og nævnet var bundet af selve erstatningspligten. Derimod var nævnet ikke formelt bundet af rettens udmåling, fordi skadevolderen kun havde bestridt pligten og ikke beløbet.

Undtagelsen efter Bandepakke IV. Med henvisningen til § 6 a, stk. 2 i § 11 a, stk. 1 kan nævnet nu fravige en dom. Rigsadvokatmeddelelsen formulerer det utvetydigt i afsnittet om [begrænsning af bandemedlemmers adgang til offererstatning](#):

"Hensigten er, at offererstatning til de personer, som er omfattet af § 6 a, stk. 2, skal kunne begrænses i videre omfang end efter de almindelige erstatningsregler, selv om kravet skulle være afgjort ved dom. En sådan retsafgørelse vil

være afsagt efter de almindelige erstatningsregler, og hvis der findes grundlag for at begrænse offererstatningen i videre omfang end efter de almindelige erstatningsregler, vil Erstatningsnævnet derfor kunne træffe afgørelse om at begrænse offererstatningen, uanset om spørgsmålet om begrænsning af erstatningen er blevet vurderet ved en forudgående dom i en civil sag eller i en straffesag."

Prøvelsesintensiteten ved domstolene. Erstatningsnævnets skønsudøvelse nyder betydelig respekt. I [Sag 34/2011](#) fastslog Højesteret, at hvor loven ikke anviser specifikke kriterier, er nævnet overladt en skønsmæssig beføjelse, og afgørelsen må kun tilsidesættes, hvis kriterierne godtgøres **usaglige**. Højesteret afviste samtidig, at nævnets faste administrative praksis udgjorde ulovligt "skøn under regel", da fast praksis for at sikre lighed og retssikkerhed ikke i sig selv er ulovlig administration.

Det betyder ikke, at nævnet er immunt. Hvor det ikke er skønnet, men **hjemmelsspørgsmålet**, der er til prøvelse, griber domstolene ind – jf. [BS-4906/2021-HJR](#), hvor Højesteret erklærede en afgørelse ugyldig, og [Sag 298/2016](#), hvor Højesteret tilsidesatte nævnets fortolkning af forsætskravet ved utilregnelige skadevoldere.

LOV	Offererstatningsloven § 6a, stk. 2	Offererstatningsloven § 11a, stk. 1	
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets prøvelse af Erstatningsnævnets afvisningspraksis og advokatens erstatningsansvar i lyset af offererstatningslovens 2-års frist		07.04.2022
	Højesteret · Højesterets dom om offererstatning: Vold begået af utilregnelig person og spørgsmålet om forældelse		19.10.2017
	Højesteret · Opgørelse af fradrag for førtidspension i erstatning efter offererstatningsloven		06.11.2012
	Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnets binding til domstolsafgørelser om krænkelsesgodtgørelse ved vold		12.07.2018

§ 3 Gensidigt slagsmål og spørgsmålet om, hvem der slog først

Den klassiske § 6 a-sag er det gensidige slagsmål, hvor bevisførelsen ikke kan afklare, hvem der begyndte. Her lægger Erstatningsnævnet den strafferetlige vurdering direkte til grund.

Straffelovens § 248 som nøgle. [Straffeloven § 248](#) bestemmer, at straffen for legemsangreb under slagsmål – eller hvor den angrebne har øvet gengæld – under særlig formildende omstændigheder kan bortfalde. Når retten anvender denne bestemmelse, læser Erstatningsnævnet det som en konstatering af, at parterne var "lige gode om det". Fremgangsmåden har hjemmel helt tilbage i motiverne til den oprindelige § 8, som [betænkning nr. 1019/1984, s. 27](#) refererer:

"Ifølge motiverne til § 8 bør skader under slagsmål, hvor deltagerne har været lige gode om det, i almindelighed ikke erstattes, og der henvises i motiverne i den forbindelse til princippet i straffelovens § 248, stk. 2."

Betænkningen fastslår samme sted, at slagsmålsbetragtningen efter nævnets praksis anvendes, "selv om der f.eks. kun foreligger en vis formodning om slagsmål, og skadelidte er anset for sagesløs ved den forudgående dom."

Praksis følger linjen. I [14-520-05824](#) lod nævnet erstatningen bortfalde helt. Nævnet lagde vægt på, at retten havde henført forholdet under straffelovens § 248, at skadevolderen alene fik en betinget dom uden straffastsættelse, at det efter bevisførelsen var uklart, hvem der startede slagsmålet, og at ansøgeren kun pådrog sig begrænsede skader. Retten havde udtrykkeligt afvist nødværge – men det ændrede ikke resultatet.

Samme mønster i [18-520-01851](#), hvor landsretten havde fundet det bevist, at der var tale om et gensidigt slagsmål, ikke kunne fastslå, om det var ansøgeren eller skadevolderen, der slog først, og derfor lod

skadevolderens straf bortfalde efter [straffeloven § 248](#). Erstatningsnævnet fandt det herefter godtgjort, at der forelå egen skyld, og lod erstatningen bortfalde.

Mønsteret kan sammenfattes:

Element i straffedommen	Erstatningsnævnets læsning
Forholdet henført under § 248	Stærkt indicium for gensidigt slagsmål
Strafbortfald eller dom uden straffastsættelse	Bekræfter, at parterne var lige gode om det
Uklart hvem der slog først	Taler for accept af risiko
Begrænsede skader	Skaden lå inden for det påregnelige – taler for bortfald
Nødværge afvist	Ikke i sig selv nok til at redde erstatningen

LOV

[Offererstatningsloven § 6a, stk. 1](#)
[Straffeloven § 248](#)

PRAKSIS

Erstatningsnævnet · Bortfald af erstatning til voldsoffer på grund af egen skyld i slagsmål

29.09.2021

Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning til voldsoffer på grund af egen skyld i forbindelse med gensidigt slagsmål

20.07.2018

§ 4 Opsøgende adfærd og medbragt våben: vejen til fuldt bortfald

Det tungeste enkeltmoment i Erstatningsnævnets skøn er, om ansøgeren **selv skabte** den farlige situation. Kombinationen af at forlade stedet, hente et våben og vende tilbage fører konsekvent til fuldt bortfald.

Knojern-sagen. [14-520-06093](#) er den ledende afgørelse. To grupper unge kom i konflikt på en bytur. Ansøgeren forlod stedet for at hente et knøjern, opsøgte derefter modpartens gruppe og jagtede dem gennem gaderne – dokumenteret på videoovervågning. Han forklarede selv til politiet, at han opsøgte gruppen for at indlade sig i slagsmål. Modparten følte sig presset op i en krog, trak en kniv og stak ansøgeren gentagne gange. Nævnet lod erstatningen bortfalde helt:

- **Egen skyld:** ansøgeren hentede aktivt et våben og opsøgte modparten på ny
- **Accept af risiko:** bevidst deltagelse i slagsmål med våben indebærer accept af følgerne
- **Nævnets konklusion:** ansøgerens aktive rolle som initiativtager til den fornyede konfrontation "overskyggede modpartens brug af kniv"

Nødværge-frifindelse redder ikke ansøgeren. I [15-520-06777](#) var ansøgeren varslet om, at modparten var på vej med det formål at slås. Han valgte at forlade sin bolig, gå modparten i møde og medbringe en kniv. Modparten angreb med hammer, ansøgeren stak igen – og blev i straffesagen **frifundet** under henvisning til nødværge. Nævnet gav alligevel afslag: selv om en handling kan være straffri som nødværge, kan ansøgerens adfærd **forud** for angrebet stadig føre til afslag, hvis man selv har bidraget til, at situationen opstod.

Uretmæssigt angreb i skadevolderens hjem. [14-520-05627](#) illustrerer yderpunktet. Ansøgeren opsøgte i beruset tilstand en person, han tidligere var dømt for vold mod, trængte ind i entreen med medbragt kniv og angreb. Han pådrog sig hug- og snitlæsioner i ansigt og hovedbund og mistede en fingerspids. Skadevolderen blev dømt efter straffelovens § 245, stk. 1 – men de første skader blev anset for straffri nødværge:

"Nævnet fandt således efter en samlet vurdering, at ansøger ved sin adfærd havde udvist en så betydelig grad af egen skyld, at erstatningen bortfaldt."

At skadevolderen ikke blev fuldstændigt frifundet ændrede ikke vurderingen. Det afgørende var, at ansøgeren selv havde skabt den farlige situation, og at skadevolderen handlede i en oprørt sindstilstand fremprovokeret af ansøgerens eget overgreb.

Indtrængen i privat bolig. I [21-520-11486](#) forcerede ansøgeren en havelåge, sparkede hoveddøren ind og optrådte truende over for skadevolderens hustru, mens to børn på 5 og 10 år var i stuen ved siden af. Skadevolderen – fysisk mindre end ansøgeren – slog med et baseballbat. Retten fandt strafferetligt, at slaget **overskred** nødværgegrænsen. Nævnets flertal lod alligevel erstatningen bortfalde helt; et mindretal på ét medlem ville nøjes med nedsættelse med 2/3. Dissensen viser, at grænsen mellem bortfald og maksimal nedsættelse er reelt omtvistet i nævnet.

Selvforskyldt skade under episoden. Bortfald kan også ramme, når selve skaden ikke skyldes volden. I [20-520-09409](#) konfronterede ansøgeren to tyve hos naboen, blev skubbet i brystet og faldt – men brækkede først hånden, da han i frustration hamrede næven i varevognens forrude, mens tyvene kørte væk. Nævnet anerkendte skubbet som en voldshandling, men fastslog, at hele sygeforløbet skyldtes den brækkede hånd, som ansøgeren selv havde forvoldt.

LOV	Offererstatningsloven § 6a, stk. 1	Straffeloven § 13, stk. 1	Straffeloven § 245, stk. 1
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning som følge af egen skyld ved voldelig indtrængen i privat bolig 09.10.2023 Erstatningsnævnet · Bortfald af erstatning for selvforskyldt håndskade efter konfrontation med tyve 17.08.2022 Erstatningsnævnet · Bortfald af offererstatning grundet egen skyld efter uretmæssigt knivangreb på skadevolder 01.08.2018 Erstatningsnævnet · Erstatning bortfaldet efter knivstikkeri grundet egen skyld og medbragt knojern 20.07.2018 Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning efter opsøgende adfærd med kniv trods frifindelse for nødværge 20.07.2018		

§ 5 Nedsættelsesbrøkerne: 1/3, 1/2 og 2/3

Hvor bortfald ikke er proportionalt, nedsætter Erstatningsnævnet med faste brøker. Forarbejderne til § 6 a, stk. 2 bekræfter, at dette er den etablerede systematik:

"Det forudsættes, at nedsættelse typisk vil ske med de almindelige brøker, som er fastlagt ved retspraksis i forhold til nedsættelse som følge af egen skyld, det vil sige 1/3, 1/2 eller 2/3."

1/3 – kendskab til risikoen uden at være initiativtager. Dette er standardbrøken, når ansøgeren kendte faren, men ikke selv indledte volden.

I [18-520-01492](#) forventede ansøger A, at skadevolderen ville udøve vold mod ham, mødte alligevel op på caféen, blev klar over, at skadevolderen bar kniv og ville starte slagsmål – og blev alligevel på stedet. Han blev stukket i skulder og mave. Nævnet nedsatte med 1/3 og lagde vægt på, at A var bevidst om risikoen allerede før ankomsten, blev på stedet trods provokationsforsøg, og var bekendt med kniven før læsionerne indtraf.

I [14-520-04428](#) blev ansøgeren ringet op af en ven, der bad ham komme, fordi gruppen havde "problemer" med en anden gruppe. Han opsøgte gruppen, sparkede en modstander i maven og blev ramt af fire knivstik. Nævnet

nedsatte med 1/3: ansøgeren havde bevidst opsøgt en situation, han måtte forvente ville ende i et sammenstød, og det var "ikke upåregneligt, at der kunne indgå våben som knive i et sådant opgør".

I 15-520-07016 sluttede en parkeringsdiskussion uden fysisk kontakt – men ansøgeren valgte at **genoptage** konflikten inde i butikken, tog fat i modparten og optrådte nedladende. Nedsættelse 1/3.

Særligt oplysende er 20-520-08300, hvor ansøgeren selv blev dømt efter [straffeloven § 244](#) for at have tildelt en af skadevolderne et knytnæveslag – hvorefter tre personer i forening væltede ham omkuld og sparkede ham i kroppen og ansigtet. Trods ansøgerens eget førsteslag blev nedsættelsen kun 1/3, fordi overfaldet blev udført af flere i forening, og volden var særdeles grov.

1/2 – ansøgeren er initiativtager, men volden er ikke ekstrem. I 14-520-05433 råbte ansøgeren ad den anden gruppe, kastede mad efter dem, rev sig løs fra sin kæreste, der forsøgte at holde hende tilbage, gik hen til skadevolderen og slog eller skubbede først. Hun blev slået ned med et knytnæveslag. Nedsættelse 1/2. Nævnet lagde vægt på den aktive opsøgning trods fastholdelsesforsøg, at hun startede det fysiske forløb, og den forudgående provokerende adfærd.

16-520-10258 viser accept af risiko uden for voldskonteksten: ansøgeren havde forud aftalt de seksuelle aktiviteter i detaljer, medvirkede aktivt og pådrog sig en livstruende læsion. Skadevolderen blev dømt for uagtsom betydelig legemsbeskadigelse. Godtgørelsen for svie og smerte blev nedsat med 1/2, mens tortkravet blev afvist helt, fordi samtykket udelukkede en retsstridig krænkelse.

2/3 – kvalificeret provokation. I 15-520-06295 spyttede ansøgeren på skadevolderen og fik derefter gentagne slag i hovedet. Nævnet nedsatte med 2/3 og lagde vægt på, at ansøgeren indledte det fysiske møde og **vedblev** med at opsøge skadevolderen, selv om både skadevolderen og ansøgerens egen veninde forsøgte at bringe tumulten til ophør. Nævnet understregede samtidig, at ansøgerens handlinger ikke gav skadevolderen ret til at udøve vold – nedsættelsen er en fordeling, ikke en legitimering.

Differentiering inden for samme hændelse. 17-520-11185 om ulovlige krysantembomber viser, hvordan nævnet gradbøjer efter involveringsgrad:

Personkreds	Nedsættelse	Nævnets begrundelse
Fire forurettede (heraf tre afdøde)	2/3	Vidende om faren, ingen sikkerhedsforanstaltninger; håndteringen forårsagede ulykken
En tilskadekommen	1/3	Deltog ikke i køb eller forberedelse, men vidste det var en ulovlig bombe, blev på stedet og lyste med sin mobil ved antændelsen

LOV	Erstatningsansvarsloven § 26	Offererstatningsloven § 6a, stk. 1	Straffeloven § 244
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Nedsættelse af godtgørelse for svie og smerte som følge af egen skyld ved forudgående vold 17.08.2022 Erstatningsnævnet · Nedsættelse af godtgørelse ved vold som følge af accept af risiko og egen skyld 29.09.2021 Erstatningsnævnet · Nedsættelse af erstatning med to tredjedele som følge af egen skyld ved provokation og spyt 24.07.2018 Erstatningsnævnet · Nedsættelse af erstatning efter voldsepisode grundet ansøgers egen opførsel og provokation 20.07.2018 Erstatningsnævnet · Nedsættelse af erstatning efter knivoverfald grundet egen skyld og accept af risiko ved gruppeskænderi 14.07.2018		

Erstatningsnævnet · Nedsættelse af erstatning til halvdelen grundet egen skyld efter provokation og fysisk konfrontation	14.07.2018
Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnets vurdering af egen skyld ved alvorlig tilskadekomst under konsensual seksuel aktivitet	12.07.2018
Erstatningsnævnet · Erstatningsansvar og nedsættelse grundet egen skyld ved ulykker med ulovlige kryssantemumbomber	12.07.2018

§ 6 Voldens grovhed som modvægt: hvornår Erstatningsnævnet ikke nedsætter

Erstatningsnævnets skøn er ikke en mekanisk afregning af ansøgerens forsyndelser. Et gennemgående – og for praktikere afgørende – mønster er, at **voldens grovhed slår nedsættelsen tilbage**, når skadevolderens reaktion er ude af proportion med ansøgerens adfærd.

Princippet har dyb forankring. [Betænkning nr. 1019/1984, s. 29](#) beskrev det allerede dengang:

"Omvendt er manglende sagesløshed ikke altid efter nævnets praksis ensbetydende med bortfald af erstatning, f.eks. når den udøvede vold er aldeles ude af proportion med offerets optræden, således hvor gerningsmanden over for tildeling af slag har reageret ved farligt knivstikkeri eller anden vold af særlig farlig karakter"

Glasflaske-sagen. [21-520-10308](#) er den klareste illustration. Ansøgeren mødte uanmeldt og uinviteret op på skadevolderens bopæl efter en konflikt tidligere samme nat. Skadevolderen slog ham i hovedet med glasflasker, så de knustes, og stak ham derefter gentagne gange med glasskårene. Nævnet fandt **ingen** grundlag for nedsættelse:

Tema	Nævnets vurdering
Voldens karakter	Særligt farlig pga. brugen af knuste flasker og glasskår
Uinviteret fremmøde	Berettiger ikke til, at man bliver udsat for grov vold
Forudgående konflikt	Kan ikke retfærdiggøre et efterfølgende voldeligt angreb
Ansøgers modværge	Fastholdelse og skub skete efter angrebets start – ingen egen skyld

Nævnet præciserede, at beskyttelsen i [§ 6 a](#) opretholdes, selv om en person har handlet uhensigtsmæssigt ved at opsøge en konfliktfyldt relation, når modparten svarer igen med grov og potentielt livsfarlig vold. Bemærk den **tidsmæssige rækkefølge** som selvstændigt kriterium: modværge udøvet efter angrebets start er aldrig egen skyld.

Konflikten skal være dokumenteret. I [14-520-04663](#) havde to familier gennem halvandet år været i bitter konflikt, og biler fra begge lejre mødtes tilfældigt i et lyskryds. Skadevolderen medbragte baseballbat og køkkenkniv og stak ansøgeren i livsfare. Nævnet gennemgik uvildige vidneforklaringer og fandt **ingen** grundlag for nedsættelse:

- Skadevolder angreb mest sandsynligt først ved at stikke kniven gennem bilens forrude
- Ansøgers families brug af hjulnøgle skete formentlig først efter knivoverfaldet
- Intet belæg for en forudgående aftale om vold
- Den generelle konflikt var i sig selv ikke tilstrækkeligt dokumenteret til at begrunde nedsættelse

Afgørelsen viser, at Erstatningsnævnet kræver **sikker viden om konfliktens karakter**, før en langvarig fejde kan tillægges vægt som accept af risiko. En kendt konflikt er ikke i sig selv nok.

Aftalt slagsmål med dødelig udgang. 22-520-13802 trækker den yderste grænse. To grupperinger havde aftalt et slagsmål på forhånd, og begge mødte op med stik- og slagvåben. Afdøde deltog aktivt og medbragte selv et våben, men blev stukket to gange i brystet og påført skader med strømpistol. Nævnet nedsatte **ikke** de efterladtes erstatning for begravelsesudgifter:

- Skadevolderen var dømt for **forsætligt manddrab** – ikke blot grov vold med døden til følge
- Karakteren af skadevolderens handling lå **uden for den risiko**, man kan anses for at have accepteret, selv ved deltagelse i et slagsmål

Nævnet henviste udtrykkeligt til Højesterets praksis om, at en skadelidt over for staten skal stilles på samme måde, som vedkommende ville være stillet over for skadevolderen – kernen i § 6 a, stk. 1.

LOV [Offererstatningsloven § 6a, stk. 1](#)

PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Ingen nedsættelse af erstatning trods uinviteret fremmøde og forudgående konflikt	10.10.2023
	Erstatningsnævnet · Ingen nedsættelse af erstatning ved grov vold trods uinviteret fremmøde og forudgående konflikt	09.10.2023
	Erstatningsnævnet · Erstatning for begravelsesudgifter ved manddrab i aftalt slagsmål	09.10.2023
	Erstatningsnævnet · Vurdering af erstatningskrav efter voldeligt sammenstød i lyskryds mellem to stridende familier	06.01.2016

§ 7 Intervention, arbejdssituationer og andre nedsættelsesfri tilfælde

Erstatningsnævnet nedsætter ikke, når skadelidtes tilstedeværelse i konflikten skyldes et **beskyttelsesværdigt formål**.

Intervention for at stoppe et slagsmål. [Betænkning nr. 1019/1984, s. 27](#) beskrev allerede nævnets praksis:

"Et særligt spørgsmål opstår i de tilfælde, hvor en person bliver medinddraget i et slagsmål, f.eks. under forsøg på at gribe ind og stoppe det, eller blot fordi han er i selskab med en af de involverede parter. Nævnet følger den praksis, at en sådan indgriben ikke i sig selv medfører nedsættelse eller bortfald af den skadelidtes erstatning, jfr. herved lovens § 1, stk. 1, 2. pkt., om erstatning for personskade i forbindelse med lovlig retshåndhævelse."

Praksis er uændret fyrré år senere. Den dobbelte afgørelse i [18-520-01492](#) sætter kontrasten skarpt: samme hændelse, samme skadevolder, samme kniv – men to helt forskellige udfald.

Ansøger	Adfærd	Resultat
A	Forblev på stedet trods kendskab til kniv og voldsrisiko	1/3 nedsættelse
B	Ankom under slagsmålet udelukkende for at stoppe det	Ingen nedsættelse

B blev stukket med kniv, efter at slagsmålet var bragt til ophør. Nævnet lagde afgørende vægt på, at Bs **hensigt** udelukkende var at stoppe slagsmålet mellem A og skadevolderen og ikke selv at deltage i en voldelig konflikt.

Grænsen for interventions-beskyttelsen. 20-520-07944 viser dog, at beskyttelsen forudsætter, at indgrebet er rettet mod selve den strafbare handling. En skadevolder truede person A med hævet kniv; person B forsøgte at hjælpe A væk; ansøgeren forsøgte at trække B væk og blev ramt af et slag bag øret. Nævnet gav afslag – ikke efter § 6 a, men efter § 1, stk. 1: ansøgeren forsøgte at trække B væk, ikke den truende skadevolder eller den truende A, og skaden kunne derfor ikke anses for indtrådt i forbindelse med handlinger foretaget for at forhindre en strafbar handling.

Arbejdssituationer: skærpet uagtsomhedskrav. 21-520-11156 fastlægger en vigtig undtagelse. En nattevagt gik alene ind til en dement beboer for at skifte tøj og sengetøj – i strid med en handleplan, der foreskrev, at der altid skulle være to personalemedlemmer til stede på grund af risiko for uadadreagerende adfærd. Beboeren greb fat i hendes arm og udførte et voldsomt vrid. Nævnet fandt **ingen** grundlag for nedsættelse og lagde vægt på:

- **Arbejdskontekst:** i en arbejdssituation kræves en "særlig høj grad af uagtsomhed" for at statuere egen skyld, især når den ansatte handler for at hjælpe en person med et klart behov
- **Konkret risikovurdering:** ansøgeren havde ikke personlig erfaring med, at beboeren var voldelig, og intet i beboerens adfærd indikerede en forestående reaktion
- **Faglig forsvarlighed:** ingen kritik af ansøgerens faktiske behandling af beboeren

Erstatningsnævnet vurderede, at ønsket om at hjælpe en trængende beboer vejede tungere end den formelle overtrædelse af handleplanen. En sikkerhedsforskrift er altså ikke i sig selv en "instruks", hvis tilsidesættelse udløser egen skyld i offererstatningsretlig forstand.

Advarsel som alternativ til nedsættelse. 15-520-06653 viser et særegent virkemiddel. Ansøgeren blev udsat for voldtægtsforsøg af sin ægtefælle, der var på udgang fra afsoning af en dom på tre års fængsel for en tidligere voldtægt mod netop hende. Hun havde selv taget kontakt og ladet ham flytte ind. Nævnet tilkendte 40.000 kr. i tort (mod 60.000 kr. ved det foregående overgreb), men tilføjede en eksplicit advarsel:

"Nævnet vil overveje at lade erstatning nedsætte eller bortfalde i tilfælde af fremtidige tilskadekomster begået af samme skadevolder over for ansøger, hvis ansøger frivilligt har omgået skadevolder."

Herved undgik nævnet den formelle nedsættelse, men signalerede, at fortsat frivillig omgang med en kendt farlig skadevolder kan aktivere § 6 a fremover.

LOV	Offererstatningsloven § 1, stk. 1	Offererstatningsloven § 6a, stk. 1
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Erstatning til plejer efter voldelig hændelse trods tilsidesættelse af sikkerhedsprocedure 09.10.2023	
	Erstatningsnævnet · Nedsættelse af godtgørelse ved vold som følge af accept af risiko og egen skyld 29.09.2021	
	Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning for skade opstået under forsøg på at fjerne person fra konflikt med knivtrussel 29.09.2021	
	Erstatningsnævnet · Erstatning for voldtægtsforsøg efter frivillig kontakt med tidligere dømt ægtefælle 20.07.2018	

Bandemiljø og accept af risiko: fra betænkning 1019/1984 over Højesteret til § 6 a, stk. 2

Bandesagerne udgør det juridisk mest bevægelige felt – og forklarer, hvorfor lovgiver i 2024 måtte gribe ind.

Betænkningens forudsætning. [Betænkning nr. 1019/1984, s. 60](#) antog, at bandesagerne kunne håndteres inden for den almindelige erstatningsret:

"Tilfælde, hvor der er spørgsmål om, hvorvidt skadelidte har udsat sig for en særlig risiko for en lovovertrædelse, forekommer bl.a. ved rocker-bander. Den, som f.eks. melder sig ind i en rocker-bande for at deltage i voldsudøvelse, kan dog heller ikke efter den almindelige erstatningsret antages at ville få erstatning, såfremt han i forbindelse hermed selv udsættes for påregnelige skader som følge af vold."

Erstatningsnævnets praksis byggede direkte på betænkningen. I [14-520-05797](#) afslog nævnet efterladtegodtgørelse og begravelsesudgifter til forældrene til en mand, der blev dræbt ved en skudepisode. Nævnet støttede sig **udtrykkeligt** til forarbejderne i betænkning nr. 1019/1984, hvorefter personer, der bevidst indlader sig på risikabel adfærd i miljøer, som samfundet ønsker at modvirke, ikke kan kræve erstatning. Nævnet lagde vægt på, at afdøde – uanset formelt medlemskab – havde færdedes i et miljø, der "må betragtes som særdeles farligt", og at han forud for episoden havde besiddet og overgivet gerningsvåbenet til skadevolderen.

I [14-520-05624](#) blev ansøgeren skudt i hovedet med en riffel foran en adresse kendt som centrum for en bandegrupperings hashhandel. Han bar **skudsikker vest** og havde walkie-talkie. Nævnet gav afslag og betragtede vesten som "et afgørende bevis for, at han var fuldt ud klar over, at han færdedes i et særdeles farligt miljø med overhængende risiko for angreb".

Tilknytningen skal være aktuel. [13-520-00295](#) markerer den vigtigste begrænsning. Ansøgeren blev overfaldet i sit eget hjem af tre gerningsmænd med tåregas og jernkølle. Nævnet afslog oprindeligt med henvisning til betænkning nr. 1019/1984 og hans tidligere tilknytning til bande- og rockermiljøet. Ansøgeren sagsøgte nævnet, og under retssagen fremkom nye oplysninger. Nævnet ændrede da vurdering og lagde vægt på, at det kunne dokumenteres, at ansøgeren **ikke havde haft kontakt til miljøet i det seneste år** forud for overfaldet. Tilknytningen skal altså foreligge på skadestidspunktet.

Højesterets korrektion – og lovgivers svar. Ved dom af 9. december 2019 tog Højesteret i [BS-20121/2019-HJR](#) stilling til § 6 a og accept af risiko i en sag om et offer involveret i banderelateret hashhandel. Konsekvensen af retstilstanden efter dommen fremgår indirekte, men klart af forarbejderne til Bandepakke IV, der beskriver stk. 2 som:

"en genindførelse af den tidligere retstilstand"

og anfører, at virkningen af den nye bestemmelse vil være, at "skadelidte i disse tilfælde kan blive stillet **anderledes** over for staten end over for skadevolderen". Lovgiver konstaterede med andre ord, at § 6 a, stk. 1's henvisning til de almindelige erstatningsregler ikke længere kunne bære nævnets tidligere bandepraktis.

Anvendelsesområdet for § 6 a, stk. 2. De specielle bemærkninger er usædvanligt detaljerede og fungerer som en de facto vejledning for nævnet:

- **Omfattede tilfælde:** skadelidte er medlem af eller har tilknytning til en bande, **eller** færdes i et farligt og kriminelt miljø, "hvor der rutinemæssigt begås kriminalitet af en art, som indbyder til voldelige sammenstød med andre"
- **Momenter der kan tillægges vægt:** om skadelidte bar skudsikker vest, bandelogo og/eller våben; om skadelidte er medlem af en bandegruppering, omgås bandemedlemmer eller færdes i et farligt miljø præget af organiseret kriminalitet; skadelidtes formål med tilstedeværelsen på gerningsstedet; og "stor vægt" på, om [straffeloven § 81 a](#) er citeret i en eventuel underliggende straffesag

Kerneområdet (udgangspunkt: bortfald): "vold udøvet som led i en voldelig konflikt mellem to grupperinger"

- **Nedsættelse frem for bortfald:** hvis bandemedlemmet på gerningstidspunktet "befandt sig med sin familie, var i færd med at købe ind, eller hvis bandemedlemmet på anden måde udførte en almindelig dagligdagsaktivitet"
- **Grundprincippet:** "jo tættere sammenhæng den konkrete skade har med skadelidtes tilknytning til et kriminelt miljø, i jo højere grad taler det for, at offererstatningen skal bortfalde"

Forarbejderne pålægger udtrykkeligt Erstatningsnævnet at foretage en samlet bedømmelse "under iagttagelse af almindelige proportionalitetsprincipper". Tilfældighedsprægede hændelser falder uden for – men "det vil dog have formodningen imod sig, at der er tale om en rent tilfældighedspræget hændelse, når offeret er bandemedlem eller i øvrigt befandt sig i et farligt og kriminelt miljø."

Endelig påvirker bestemmelsen **ikke** skadelidtes adgang til at rejse et civilt krav mod gerningspersonen efter de almindelige erstatningsregler; ordningen angår alene den statslige offererstatning. Til illustration af det kriminalitetsbillede, bestemmelsen retter sig mod, kan henvises til [Sag 102/2020](#), hvor Højesteret anvendte fordoblingsreglen i [straffeloven § 81 a, stk. 1](#) på grov vold begået som led i en verserende konflikt mellem to grupperinger – netop kerneområdet for § 6 a, stk. 2.

LOV	Offererstatningsloven § 6a, stk. 2	Straffeloven § 81a, stk. 1
PRAKSIS	Højesteret · 6 års fængsel for grov vold i bandekonflikt og anvendelse af fordoblingsreglen i straffelovens § 81 a 24.06.2021 Højesteret · Erstatning til offer involveret i banderelateret hashhandel: Offererstatningslovens § 6 a og accept af risiko 09.12.2019 Erstatningsnævnet · Nægtelse af erstatning til skudoffer grundet accept af risiko i kriminelt bandemiljø 20.07.2018 Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning til efterladte efter skuddrab grundet offerets involvering i bandemiljø og accept af risiko 12.07.2018 Erstatningsnævnet · Ret til erstatning for voldsoffer trods tidligere tilknytning til bandemiljø 19.11.2015	

§ 9 De efterladeses stilling: afdødes egen skyld smitter af

Et selvstændigt og indgribende træk ved § 6 a er, at afdødes egen skyld **overføres** til de efterladeses krav. Det fremgår allerede af ordlyden i [§ 6 a, stk. 1](#), der taler om "skadelidtes **eller afdødes** medvirken til skaden eller accept af risikoen for skade".

Erstatningsnævnet anvender princippet konsekvent. I [17-520-11185](#) fastslog nævnet udtrykkeligt, at nedsættelsen med 2/3 også omfattede de efterladeses krav på erstatning for begravelsesudgifter, og henviste til "det erstatningsretlige princip om, at den afdødes egen skyld overføres til de krav, som de efterladte rejser i anledning af dødsfaldet".

I [14-520-05797](#) ramte konsekvensen forældrene til en dræbt mand: både efterladtegodtgørelse og begravelsesudgifter blev afslået, fordi **afdøde** havde færdedes i et særdeles farligt miljø og selv havde håndteret gerningsvåbenet.

Forarbejderne til § 6 a, stk. 2 viderefører princippet uændret:

"Såfremt skadelidte gennem sin adfærd har udsat sig for en særlig risiko for den pågældende skade, jf. det foreslåede stk. 2, og som følge af skaden afgår ved døden, vil bestemmelsen også bevirke nedsættelse eller bortfald af de efterlades krav på erstatning og/eller godtgørelse efter offererstatningsordningen."

Ventilen: erstatningsansvarslovens § 24, stk. 2. Afsmittningen er dog ikke absolut. [Erstatningsansvarsloven § 24, stk. 2](#) bestemmer, at der under de betingelser, der er angivet i stk. 1, kan ses helt eller delvis bort fra skadelidtes medvirken – og at "ved krav om erstatning til den, der har mistet en forsørger, gælder det samme om afdødes medvirken".

[13-520-02658](#) viser bestemmelsen i funktion – og at den blev aktiveret af **domstolen**, ikke af nævnet. Fire personer omkom ved en speedbådsulykke; forurettede havde en promise på 1,19, føreren 1,42, ingen bar redningsveste, og der var intet navigationsudstyr. Erstatningsnævnet afslog forsørgertabserstatning **helt** efter § 6 a. Retten tiltrådte, at forurettede som udgangspunkt havde udvist en sådan grad af egen skyld og accept af risiko, at erstatningen skulle bortfalde – men fandt, at de efterlades **økonomiske situation** udgjorde særlige forhold, og lempede med henvisning til principperne i erstatningsansvarslovens § 24, stk. 2. Resultatet blev nedsættelse med 2/3, så de efterlades fik 1/3 af den fulde erstatning.

Afgørelsen er lærerig ad to veje: den viser dels, at § 24, stk. 2 er en reel ventil mod stødende resultater for efterlades, dels at Erstatningsnævnet i praksis anvender ventilen mere tilbageholdende end domstolene.

Årsagssammenhængen skal stadig godtgøres. Uanset egen skyld-problematikken er den grundlæggende betingelse, at personskaaden – herunder dødsfaldet – er forvoldt ved den strafbare handling. I den nyere afgørelse af 1. juli 2026 om [afslag på offererstatning til efterlades efter dødsfald](#) var skadevolderen dømt efter [straffeloven § 250](#), 2. led, for at have efterladt afdøde i hjælpeløs tilstand. Nævnet gennemgik det lægelige materiale og afslog, fordi det ikke kunne godtgøres, at A afgik ved døden **som følge af** at være blevet efterladt hjælpeløs, jf. [§ 1, stk. 1](#), jf. [§ 6 a](#).

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 24, stk. 2](#)
[Offererstatningsloven § 1, stk. 1](#)
[Offererstatningsloven § 6a, stk. 1](#)
[Straffeloven § 250](#)

PRAKSIS

Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning til efterlades efter dødsfald – ingen bevist årsagssammenhæng mellem hjælpeløs efterladelse og dødsfald

01.07.2026

Erstatningsnævnet · Nedsættelse af forsørgertabserstatning efter spiritussejlads og dødsulykke med speedbåd

14.07.2018

Erstatningsnævnet · Erstatningsansvar og nedsættelse grundet egen skyld ved ulykker med ulovlige krysantemumbomber

12.07.2018

Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning til efterlades efter skuddrab grundet offerets involvering i bandemiljø og accept af risiko

12.07.2018

§ 10 Dokumentation, beviskrav og sagsgang ved Erstatningsnævnet

Hvem har bevisbyrden? § 6 a er en indsigelse mod et ellers berettiget krav, og Erstatningsnævnet må derfor have et positivt grundlag for nedsættelsen. [14-520-04663](#) illustrerer det: nævnet fandt, at der ikke var "tilstrækkelig sikker viden om konflikten karakter" til at statuere egen skyld, selv om en flerårig familiefejde var ubestridt. Tvivl om hændelsesforløbet kommer altså ikke automatisk ansøgeren til skade – men ved gensidigt slagsmål vender denne logik, fordi selve uklarheden om, hvem der slog først, er det bærende argument for accept af risiko, jf. [14-520-05824](#).

Nævnets oplysningsgrundlag. Efter [offererstatningsloven § 14, stk. 1](#) kan nævnet opfordre ansøgeren til at medvirke til sagens oplysning og "afkræve andre, der har kendskab til forholdene, oplysninger, der må anses for nødvendige". Efterkommes en opfordring ikke inden en fastsat frist, kan sagen afgøres på det foreliggende grundlag, jf. [§ 14, stk. 4](#). Nævnet kan tillige forlange optaget retsligt forhør, jf. [§ 14, stk. 3](#).

Det praktiske grundlag leveres af politiet. Efter [§ 5 i bekendtgørelsen om Erstatningsnævnets behandling af ansøgninger](#) sender politiet politirapporter, lægelige oplysninger og politiattest, udskrift af dombog og retsbog, tiltalefrafald eller påtaleopgivelse samt eventuel erstatningsopgørelse. Nævnets egne sagsbehandlingsregler findes i [bekendtgørelsen om forretningsorden for Erstatningsnævnet](#).

En strukturel svaghed ved § 6 a, stk. 2. Rigsadvokatmeddelelsen påpeger et bemærkelsesværdigt hul i bandebestemmelsens håndhævelse:

"Det må forventes, at der vil kunne være oplysninger om personers tilknytning til bandemiljøet, som politiet ikke ønsker at videregive til Erstatningsnævnet på grund af oplysningernes karakter eller af efterforskningsmæssige hensyn. Politiet vil i disse tilfælde ikke være forpligtet til at videregive oplysningerne til Erstatningsnævnet. Den foreslåede ordning vil derfor kunne indebære, at en erstatningssøgende kan opnå adgang til (fuld) erstatning, selv om politiet er i besiddelse af oplysninger omkring bandetilknytning"

Erstatningsnævnets § 6 a, stk. 2-praksis er med andre ord afhængig af, hvad politiet vælger at dele.

Sagsgang og prøvelse. Erstatningsnævnets afgørelser er **endelige** i administrativ henseende – der findes ingen klageinstans. Prøvelse sker ved **domstolene** ved sagsanlæg mod nævnet, og der er ikke fastsat lovbestemte frister for indbringelse; Højesteret fastslog i [Sag 298/2016](#), at et forløb på over 3 år og 9 måneder fra afslag til stævning ikke udgjorde retsfortabende passivitet. Sagsanlæg kan i sig selv føre til, at nævnet **omgør** sin afgørelse, når nye oplysninger fremkommer under retssagen – jf. [13-520-00295](#).

Udgifterne ved sagens behandling ved nævnet betales af staten, jf. [§ 15, stk. 1](#), og nævnet kan i særlige tilfælde bestemme, at ansøgeren helt eller delvis skal have dækket egne udgifter, jf. [§ 15, stk. 2](#).

Dissens forekommer. [21-520-11486](#) blev afgjort med dissens: flertallet lod erstatningen bortfalde helt, mens ét medlem ville nøjes med nedsættelse med 2/3. Nævnets afgørelser er dermed ikke altid udtryk for en entydig linje ved grænsen mellem bortfald og maksimal nedsættelse.

LOV

[Offererstatningsloven § 6a, stk. 2](#)

[Offererstatningsloven § 14, stk. 1, 3-4](#)

[Offererstatningsloven § 15, stk. 1-2](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom om offererstatning: Vold begået af utilregnelig person og spørgsmålet om forældelse	19.10.2017
	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning som følge af egen skyld ved voldelig indtrængen i privat bolig	09.10.2023
	Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning til voldsoffer på grund af egen skyld i forbindelse med gensidigt slagsmål	20.07.2018
	Erstatningsnævnet · Vurdering af erstatningskrav efter voldeligt sammenstød i lyskryds mellem to stridende familier	06.01.2016
	Erstatningsnævnet · Ret til erstatning for voldsoffer trods tidligere tilknytning til bandemiljø	19.11.2015

Sammenhængen med domstolspraksis: hvor domstolene korrigerer

§ 11 nævnet

Erstatningsnævnets § 6 a-praksis er gennem årtier blevet formet i dialog med – og undertiden i modstrid med – domstolene.

Højesteret om nævnets skøn. Udgangspunktet er betydelig respekt for nævnets skønsudøvelse. [Sag 34/2011](#) fastslår, at nævnets afgørelser kun tilsidesættes, hvis kriterierne godtgøres **usaglige**, og at fast administrativ praksis ikke i sig selv er ulovligt skøn under regel. Da § 6 a, stk. 1 udtrykkeligt henviser til dansk rets almindelige erstatningsregler, er nævnets vurdering af egen skyld dog i højere grad end det rene rimelighedsskøn underlagt en retlig standard, domstolene kan efterprøve.

Domstolene korrigerer på resultatet. [13-520-02658](#) er det tydeligste eksempel i det gennemgåede materiale. Erstatningsnævnet afslog forsørgertabserstatning **helt** efter § 6 a. Retten tiltrådte nævnets vurdering af egen skyld og accept af risiko som sådan, men lempede resultatet med henvisning til principperne i [erstatningsansvarsloven § 24, stk. 2](#) under hensyn til de efterladtes økonomiske situation, og tilpligtede nævnet at anerkende erstatning nedsat med 2/3. Domstolen accepterede altså nævnets § 6 a-vurdering, men ikke dens fulde konsekvens.

Domstolene korrigerer på hjemlen. Hvor spørgsmålet er retligt snarere end skønsmæssigt, er domstolene markant mere indgribende:

Sag	Nævnets standpunkt	Domstolens korrektion
Sag 298/2016	Utilregnelig beboer manglede forsæt	Forsæt vurderes objektivt : "Der foreligger det nødvendige strafferetlige forsæt, når den objektive gerning klart bærer præg af at høre til dem, der tilregnes en normal gerningsperson som forsætlig."
BS-4906/2021-HJR	2-års fristen afskar kravet	Afgørelsen ugyldig – ingen hjemmel til at anvende fristen i verserende sager
BS-30936/2020-HJR	Løbende krav var nyt krav	Nævnets afslag tilsidesat ; ingen genfremsættelsespligt under verserende sag

Det centrale sammenstød: bandesagerne. Den mest konsekvensrige korrektion kom med Højesterets dom af 9. december 2019 i [BS-20121/2019-HJR](#) om offererstatningslovens § 6 a og accept af risiko for et offer involveret i banderelateret hashhandel. Erstatningsnævnet gengav selv den resulterende retstilstand i [22-520-13802](#), hvor nævnet henviste til Højesterets praksis om, at **skadelidte over for staten skal stilles på samme måde, som vedkommende ville være stillet over for skadevolderen** – og på det grundlag afstod fra at nedsætte de efterladtes erstatning, selv om afdøde havde deltaget i et aftalt slagsmål med medbragt våben.

Dette princip var netop, hvad lovgiver ophævede for bandesagernes vedkommende. § 6 a, stk. 2 fastslår, at skadelidte i disse tilfælde "kan blive stillet anderledes over for staten end over for skadevolderen" – en bevidst afkobling fra den civilretlige parallel. Kæden løber dermed: betænkning nr. 1019/1984 afskaffede særreglen → nævnet opretholdt alligevel en streng bandepraksis med støtte i betænkningens motiver → Højesteret prøvede hjemlen i 2019 → lovgiver genindførte særreglen i 2024.

Praksis under stk. 2 er endnu ikke prøvet. Der er i det gennemgåede materiale endnu ikke offentliggjort domstolsafgørelser om § 6 a, stk. 2, der først finder anvendelse på skader indtruffet efter 1. juli 2024. Retstilstanden på dette punkt hviler derfor indtil videre på lovteksten, de usædvanligt detaljerede forarbejder og Rigsadvokatmeddelelsens gengivelse heraf.

LOV	Erstatningsansvarsloven § 24, stk. 2	Offererstatningsloven § 6a, stk. 1-2	
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets prøvelse af Erstatningsnævnets afvisningspraksis og advokatens erstatningsansvar i lyset af offererstatningslovens 2-års frist		07.04.2022
	Højesteret · Erstatning til offer involveret i banderelateret hashhandel: Offererstatningslovens § 6 a og accept af risiko		09.12.2019
	Højesteret · Højesterets dom om offererstatning: Vold begået af utilregnelig person og spørgsmålet om forældelse		19.10.2017
	Højesteret · Opgørelse af fradrag for førtidspension i erstatning efter offererstatningsloven		06.11.2012
	Erstatningsnævnet · Erstatning for begravelsesudgifter ved manddrab i aftalt slagsmål		09.10.2023
	Erstatningsnævnet · Nedsættelse af forsørgertabserstatning efter spiritussejlads og dødsulykke med speedbåd		14.07.2018

§ 12 Sammenfatning: Erstatningsnævnets vurderingsmønster

Erstatningsnævnets skøn efter § 6 a kan sammenfattes i en række gennemgående mønstre.

Det bærende spørgsmål er, hvem der skabte den farlige situation. Nævnet vægter ikke ansøgerens moral, men hans **kausale bidrag** til, at volden opstod. Derfor er den fornyede opsøgning efter en afsluttet konfrontation så belastende: i [14-520-06093](#) og [15-520-07016](#) var det netop genoptagelsen af en afsluttet konflikt, der udløste henholdsvis bortfald og nedsættelse. Omvendt er modværgen udøvet **efter** angrebets start aldrig egen skyld, jf. [21-520-10308](#).

Den forudgående straffedom er nævnets vigtigste bevismiddel. Anvendelsen af [straffeloven § 248](#), strafbortfald, formildende omstændigheder og rettens bevisvurdering af, hvem der slog først, lægges direkte til grund – men **oversættes** til erstatningsretten. En nødværge-frifindelse udelukker ikke egen skyld (- [15-520-06777](#)), og formildende omstændigheder i straffesagen fører ikke automatisk til nedsættelse (- [21-520-10308](#)).

Proportionalitet er den centrale modvægt. Jo grovere volden er i forhold til ansøgerens adfærd, jo mindre vejer egen skyld. Knuste flasker, knivstik og tre-mod-én neutraliserer et uinviteret fremmøde eller endda et førsteslag ([20-520-08300](#)). Forsætligt manddrab ligger uden for den risiko, selv deltagere i et aftalt slagsmål kan anses for at have accepteret ([22-520-13802](#)).

Formålet med tilstedeværelsen er afgørende. Den, der griber ind for at stoppe vold, nedsættes ikke (- [18-520-01492](#), ansøger B). Den, der handler i sit arbejde for at hjælpe en trængende, nedsættes ikke – selv ved bevidst tilsidesættelse af en sikkerhedsinstruks ([21-520-11156](#)). Under § 6 a, stk. 2 er formålet med tilstedeværelsen på gerningsstedet gjort til et udtrykkeligt kriterium.

Brøkerne er stabile: 1/3 ved kendskab til risikoen uden initiativ, 1/2 når ansøgeren er initiativtager, 2/3 ved kvalificeret provokation eller høj grad af egen skyld, bortfald ved opsøgning med våben. Forarbejderne til stk. 2 viderefører udtrykkeligt samme systematik.

Efter 1. juli 2024 gælder to spor. Uden for bandesagerne er retstilstanden uændret: [§ 6 a, stk. 1](#) henviser til de almindelige erstatningsregler, og skadelidte stilles over for staten som over for skadevolderen. Inden for [§ 6 a, stk. 2](#) gælder en videregående begrænsning, hvor Erstatningsnævnet kan fravige selv en dom, jf. [§ 11 a, stk. 1](#). Praktikerne må derfor først afklare, om sagen har bandekaraktér – og dernæst, hvilket af de to spor der er anvendeligt. Bestemmelsen berører i begge tilfælde ikke skadelidtes adgang til at rejse civil krav mod gerningspersonen efter de almindelige erstatningsregler.

For selve hjemlen for statens erstatningsansvar, anmeldelseskravet og subsidiariteten henvises til [voldsoffer-erstatning](#); for strafudmålingen ved vold under slagsmål til [vold- strafudmaaling-244](#); for tortgodtgørelse mellem private til [tortgodtgoerelse](#); og for organiseret bandekriminalitet som strafferetligt emne til [organiseret-bandekriminalitet](#).

LOV	Offererstatningsloven § 6a, stk. 1-2	Offererstatningsloven § 11a, stk. 1
	Straffeloven § 248	
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Ingen nedsættelse af erstatning trods uinviteret fremmøde og forudgående konflikt	10.10.2023
	Erstatningsnævnet · Ingen nedsættelse af erstatning ved grov vold trods uinviteret fremmøde og forudgående konflikt	09.10.2023
	Erstatningsnævnet · Erstatning for begravelsesudgifter ved manddrab i aftalt slagsmål	09.10.2023
	Erstatningsnævnet · Erstatning til plejer efter voldelig hændelse trods tilsidesættelse af sikkerhedsprocedure	09.10.2023
	Erstatningsnævnet · Nedsættelse af godtgørelse for svie og smerte som følge af egen skyld ved forudgående vold	17.08.2022
	Erstatningsnævnet · Nedsættelse af godtgørelse ved vold som følge af accept af risiko og egen skyld	29.09.2021
	Erstatningsnævnet · Erstatning bortfaldet efter knivstikkeri grundet egen skyld og medbragt knojern	20.07.2018
	Erstatningsnævnet · Nedsættelse af erstatning efter voldsepisode grundet ansøgers egen opførsel og provokation	20.07.2018
	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning efter opsøgende adfærd med kniv trods frifindelse for nødværge	20.07.2018

REFERENCE	Lovgrundlag	6 paragraffer
	Erstatningsansvarsloven § 24 stk. 2	Offererstatningsloven § 1 stk. 1
	Offererstatningsloven § 6a stk. 1, 2	Offererstatningsloven § 11a stk. 1
	Offererstatningsloven § 14	Straffeloven § 248

MATERIALE	Citerede afgørelser	33 afgørelser
HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS		5
07.04.2022	Højesterets prøvelse af Erstatningsnævnets afvisningspraksis og advokatens erstatningsansvar i lyset af offererstatningslovens 2-års frist	bs-4906-2021-hjr-og-bs-4285-
24.06.2021	6 års fængsel for grov vold i bandekonflikt og anvendelse af fordoblingsreglen i straffelovens § 81 a	102-2020
09.12.2019	Erstatning til offer involveret i banderelateret hashhandel: Offererstatningslovens § 6 a og accept af risiko	bs-20121-2019-hjr
19.10.2017	Højesterets dom om offererstatning: Vold begået af utilregnelig person og spørgsmålet om forældelse	298-2016
06.11.2012	Opgørelse af fradrag for førtidspension i erstatning efter offererstatningsloven	34-2011

01.07.2026	Afslag på offererstatning til efterladte efter dødsfald – ingen bevist årsagssammenhæng mellem hjælpeløs efterladelse og dødsfald	
10.10.2023	Ingen nedsættelse af erstatning trods uinviteret fremmøde og forudgående konflikt	21-520-10308
09.10.2023	Erstatning for begravelsesudgifter ved manddrab i aftalt slagsmål	22-520-13802
09.10.2023	Erstatning til plejer efter voldelig hændelse trods tilsidesættelse af sikkerhedsprocedure	21-520-11156
09.10.2023	Afslag på offererstatning som følge af egen skyld ved voldelig indtrængen i privat bolig	21-520-11486
09.10.2023	Ingen nedsættelse af erstatning ved grov vold trods uinviteret fremmøde og forudgående konflikt	21-520-10308
17.08.2022	Bortfald af erstatning for selvforskyldt håndskade efter konfrontation med tyve	20-520-09409
17.08.2022	Nedsættelse af godtgørelse for svie og smerte som følge af egen skyld ved forudgående vold	20-520-08300
29.09.2021	Afslag på erstatning for skade opstået under forsøg på at fjerne person fra konflikt med knivtrussel	20-520-07944
29.09.2021	Nedsættelse af godtgørelse ved vold som følge af accept af risiko og egen skyld	18-520-01492
29.09.2021	Bortfald af erstatning til voldsoffer på grund af egen skyld i slagsmål	18-520-01851
01.08.2018	Bortfald af offererstatning grundet egen skyld efter uretmæssigt knivangreb på skadevolder	14-520-05627
24.07.2018	Nedsættelse af erstatning med to tredjedele som følge af egen skyld ved provokation og spyt	15-520-06295
20.07.2018	Nægtelse af erstatning til skudoffer grundet accept af risiko i kriminelt bandemiljø	14-520-05624
20.07.2018	Afslag på erstatning til voldsoffer på grund af egen skyld i forbindelse med gensidigt slagsmål	14-520-05824
20.07.2018	Erstatning bortfaldet efter knivstikkeri grundet egen skyld og medbragt knojern	14-520-06093
20.07.2018	Erstatning for voldtægtsforsøg efter frivillig kontakt med tidligere dømt ægtefælle	15-520-06653
20.07.2018	Afslag på offererstatning efter opsøgende adfærd med kniv trods frifindelse for nødværge	15-520-06777
20.07.2018	Nedsættelse af erstatning efter voldsepisode grundet ansøgers egen opførsel og provokation	15-520-07016
14.07.2018	Nedsættelse af forsørgertabserstatning efter spiritussejlads og dødsulykke med speedbåd	13-520-02658
14.07.2018	Nedsættelse af erstatning efter knivoverfald grundet egen skyld og accept af risiko ved gruppeskænderi	14-520-04428
14.07.2018	Nedsættelse af erstatning til halvdelen grundet egen skyld efter provokation og fysisk konfrontation	14-520-05433

12.07.2018	Afslag på erstatning til efterladte efter skuddrab grundet offerets involvering i bandemiljø og accept af risiko	14-520-05797
12.07.2018	Erstatningsnævnets vurdering af egen skyld ved alvorlig tilskadekomst under konsensuel seksuel aktivitet	16-520-10258
12.07.2018	Erstatningsansvar og nedsættelse grundet egen skyld ved ulykker med ulovlige krysantemumbomber	17-520-11185
12.07.2018	Erstatningsnævnets binding til domstolsafgørelser om krænkelsesgodtgørelse ved vold	16-520-09698
06.01.2016	Vurdering af erstatningskrav efter voldeligt sammenstød i lyskryds mellem to stridende familier	14-520-04663
19.11.2015	Ret til erstatning for voldsoffer trods tidligere tilknytning til bandemiljø	13-520-00295

FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Retskrav på erstatning til ofre for forbrydelser

nr. 1019 · 1984 · Justitsministeriet

04

PRAKSISOVERSIGT · ERSTATNINGSNÆVNET

Praksisoversigt over personkredsen og niveauet for efterladtegodtgørelse ved drab (erstatningsansvarsloven § 26 a)

Erstatningsnævnets praksis om, hvem der »havde en særlig nær tilknytning« til afdøde – og hvornår standardsatsen på 100.000 kr. fraviges

Version 1 · Opdateret 16. jul. 2026 · 29 afgørelser · 2011–2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Efter erstatningsansvarslovens § 26 a kan den, der forsætligt eller ved grov uagtsomhed forvolder en andens død, pålægges at betale godtgørelse til efterlevende med en særlig nær tilknytning til afdøde. Erstatningsnævnet er som statens udbetalende myndighed efter offererstatningsloven den instans, der i praksis afgør langt de fleste sager om efterladtegodtgørelse ved drab, og nævnets praksis er udpræget kasuistisk: personkredsen afgøres på samlivets varighed og den følelsesmæssige belastning, mens niveauet tager udgangspunkt i en standardsats på 100.000 kr. ved forsætligt drab. Denne oversigt kortlægger Erstatningsnævnets personkredsvurdering før og efter, at personkredsen blev udvidet med virkning fra 1. marts 2021, de forhøjelses- og nedsættelsesfaktorer nævnet konkret anvender, samt sammenhængen med byrettens, landsrettens og Højesterets praksis – herunder nævnets binding efter offererstatningslovens § 11 a.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Erstatningsnævnet kræver, at dødsfaldet er forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed – simpel uagtsomhed er aldrig tilstrækkelig, og manglende bevist årsagssammenhæng mellem den strafbare handling og dødsfaldet fører til afslag uanset domfældelsen.
- 02** Erstatningsnævnet lægger afgørende vægt på samlivets varighed og bopælsforholdene: fælles bolig er som udgangspunkt en forudsætning for at anse tilknytningen for »særlig nær« uden for kernefamilien.
- 03** Erstatningsnævnet afviser søskende, hvis forholdet ikke oversteg et »sædvanligt søskendeforhold« – men efter lovændringen af 28. februar 2021 er samboende søskende som udgangspunkt omfattet uden nærmere vurdering af de følelsesmæssige relationer.
- 04** Erstatningsnævnet accepterer ikke-biologiske relationer (stedbørn, stedforældre) efter en konkret vurdering, hvor navnlig samlivets længde er afgørende – ca. 2 års samliv med et 8-årigt stedbarn var ikke nok.

- 05** Standardsatsen ved forsætligt drab er 100.000 kr.; forhøjelse forudsætter helt ekstraordinære omstændigheder og er i nævnets praksis sket til 120.000, 125.000 og 130.000 kr.
- 06** Erstatningsnævnet forhøjer godtgørelsen, når drabet er begået med et motiv rettet mod den efterladte selv (hævn) eller mod afdødes tro og livsførelse (æresrelateret drab).
- 07** Erstatningsnævnet forhøjer godtgørelsen, når efterladte børn er tvunget til at overvære volden mod forælderen, var til stede i gerningsrummet eller selv fandt afdøde.
- 08** Ved grov uagtsomhed fastsættes godtgørelsen normalt til et mindre beløb end 100.000 kr., men ikke til bagatelagtige beløb – landsretspraksis ligger på 75.000 kr.
- 09** Erstatningsnævnet er efter offererstatningslovens § 11 a, stk. 1, bundet af domstolens afgørelse om erstatningspligten og udbetaler derfor godtgørelse til efterladte, som nævnet efter egen praksis ville have afvist.
- 10** Retten til efterladtegodtgørelse er retligt uafhængig af retten til forsørgertabserstatning og overgangsbetrag – nævnet kan afslå det ene og tilkende det andet i samme sag.
- 11** Et barn, der var ufødt på drabstidspunktet, er omfattet af personkredsen, når faderskabet er godtgjort ved dom og retsgenetiske undersøgelser.
- 12** Nævnets afgørelser er endelige og kan ikke påklages administrativt; prøvelse sker alene ved de almindelige domstole.

§ 1 Retsgrundlaget: § 26 a og Erstatningsnævnet som statens udbetalende myndighed

Efterladtegodtgørelse hviler på [erstatningsansvarsloven § 26 a](#), der i sin gældende affattelse lyder:

Stk. 1. Den, der forsætligt eller ved grov uagtsomhed forvolder en andens død, kan pålægges at betale en godtgørelse til efterlevende, der havde en særlig nær tilknytning til den afdøde.

Stk. 2. Ved vurderingen af, om der skal betales godtgørelse efter stk. 1, og ved fastsættelsen af godtgørelsens størrelse, skal der lægges særlig vægt på karakteren af skadevolderens handling og på den lidelse eller krænkelse, som må antages at være påført den eller de efterlevende.

Bestemmelsen indeholder dermed **to selvstændige prøvelsestemaer**, som nævnet holder skarpt adskilt:

- **Personkredsen** – havde ansøgeren en særlig nær tilknytning til afdøde? (§ 26 a, stk. 1)
- **Niveauet** – hvilket beløb tilsiger handlingens karakter og den påførte lidelse eller krænkelse? (§ 26 a, stk. 2)

Godtgørelsen er efter [§ 26, stk. 5](#) omfattet af § 18, 1. pkt., og forrentes efter [§ 16](#). Reglen blev indført i 2003 og har en parallel i arbejdsskadesikringslovens regel om særlig godtgørelse, hvor det udtrykkeligt var hensigten, at praksis efter de to love skulle være ens, jf. [Vejledning om særlig godtgørelse](#).

Erstatningsnævnets kompetence følger ikke af erstatningsansvarsloven, men af [offererstatningsloven § 1, stk. 1](#), hvorefter staten yder erstatning og godtgørelse for personskade forvoldt ved overtrædelse af straffeloven begået i den danske stat. Nævnet træder altså i skadevolderens sted som betaler – men prøver selvstændigt, om lovens betingelser er opfyldt. Nævnet består af et formandskab af landsdommere samt medlemmer indstillet af Ankestyrelsens ressortminister og Advokatrådet, og ved behandlingen af en sag medvirker et medlem af formandskabet og to øvrige medlemmer, jf. [forretningsordenens § 4, stk. 2](#).

Et væsentligt forbehold gælder: [Vejledning om særlig godtgørelse](#) er fra 2014 og beskriver retstilstanden før udvidelsen af personkredsen i 2021. Dens udsagn om, at »søskende i øvrigt og forældre til voksne børn kan normalt ikke få godtgørelse«, er for § 26 a's vedkommende delvis overhalet af lovændringen – se næste afsnit.

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 16](#)

[Erstatningsansvarsloven § 26a, stk. 1-2](#)

[Erstatningsansvarsloven § 26, stk. 5](#)

[Offererstatningsloven § 1, stk. 1](#)

§ 2 Personkredsens udvidelse pr. 1. marts 2021: fra »stod afdøde særlig nær« til »havde en særlig nær tilknytning«

Ved **ændringsloven af 28. februar 2021** (Lov om ændring af straffeloven og lov om erstatningsansvar – *Styrket indsats mod farlig kørsel m.v.*), der trådte i kraft **1. marts 2021**, blev ordene »stod den afdøde særlig nær« ændret til »havde en særlig nær tilknytning til den afdøde«. Ændringen udsprang af den politiske aftale af 11. december 2020 om bekæmpelse af vanvidskørsel og var det eneste erstatningsretlige element i en ellers strafferetlig reform.

Forarbejderne beskriver **den hidtidige retstilstand** således:

Det vil som udgangspunkt omfatte ægtefæller, samlever, mindreårige børn og forældre til mindreårige børn. Andre kan dog efter omstændighederne også være omfattet af reglen. Det forudsætter, at der har været et sådant særligt forhold mellem den pågældende og den afdøde, at der må antages at være tale om en tilsvarende følelsesmæssig belastning som følge af dødsfaldet. Det kan f.eks. være en søster eller bror, der som voksen i mange år har haft fælles bolig og husholdning med den afdøde.

Om **ændringens rækkevidde** hedder det:

Den foreslåede ændring indebærer, at personkredsen, der i dag som udgangspunkt er berettiget til godtgørelse efter bestemmelsen, udvides, således at også samboende søskende, voksne, udeboende børn og forældre til voksne, udeboende børn fremover som udgangspunkt vil kunne tilkendes godtgørelse til efterladte, uden at der skal foretages en nærmere vurdering af de konkrete følelsesmæssige relationer mellem disse efterlevende og den afdøde.

Udvidelsen har dermed to lag:

Gruppe	Før 1. marts 2021	Efter 1. marts 2021
Ægtefælle, samlever, mindreårige børn, forældre til mindreårige børn	Omfattet som udgangspunkt	Uændret
Samboende søskende	Konkret vurdering – krævede »mange år« med fælles bolig og husholdning	Omfattet som udgangspunkt
Voksne, udeboende børn og deres forældre	I almindelighed ikke omfattet	Omfattet som udgangspunkt

Ikke-samboende søskende, stedforældre, stedbørn, eks-ægtefæller m.fl.	Konkret vurdering	Fortsat konkret vurdering
---	-------------------	---------------------------

For den sidste gruppe fastholder forarbejderne udtrykkeligt et konkret skøn – og angiver samtidig det bærende kriterium:

I det omfang der ikke er tale om biologiske børn, forældre eller søskende, vil tilkendelse af godtgørelse tillige bero på en konkret vurdering af, om der består en særlig tilknytning til den afdøde. Ved vurderingen heraf vil der bl.a. kunne lægges vægt på, hvor længe vedkommende har boet sammen med den afdøde.

Forarbejderne fastholder desuden både kravet om forsæt eller grov uagtsomhed og niveauet: den maksimale godtgørelse »forudsættes fortsat i almindelighed at være i størrelsesordenen 100.000 kr.«

[Erstatningsansvarsloven](#) er senest konsolideret 5. september 2025, og der er ingen vedtagne, ikke-konsoliderede ændringer af § 26 a.

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 26a, stk. 1](#)

Hvad Erstatningsnævnet lægger vægt på ved § 3 personkredsvurderingen

På tværs af nævnets afgørelser tegner der sig et konsistent vurderingsmønster. Erstatningsnævnet lægger vægt på – i faldende betydning:

1. **Bopælsfællesskabet og samlivets varighed.** Dette er det bærende kriterium uden for kernefamilien. Vejledningen formulerer det skarpt: »Som udgangspunkt er det en forudsætning, at der har været fælles bolig«, og »da bopælsforholdene har meget stor betydning i vurderingen af den særlige tilknytning, kan der kun undtagelsesvis tilkendes særlig godtgørelse til en efterladt, som ikke var samboende med tilskadekomne på tidspunktet for dødsfaldet«, jf. [Vejledning om særlig godtgørelse, afsnit 4](#). Sagsoplysningen handler derfor i praksis om folkeregisteradresser og samlivsforhold.
2. **Slægtskabets karakter.** Biologisk eller adoptivmæssigt slægtskab i den nære kreds udløser godtgørelse uden nærmere prøvelse; ikke-biologiske relationer prøves konkret.
3. **Om samlivet var ophævet ved dødsfaldet.** Nævnet ser her på realiteten, ikke på den formelle civilstand.
4. **En følelsesmæssig belastning, der overstiger det sædvanlige.** Nævnet spørger, om dødsfaldet har medført en *ekstraordinær* følelsesmæssig belastning – det er reglens erklærede formål, jf. [vejledningens afsnit 2](#).
5. **Ansøgerens rolle i selve hændelsesforløbet.** At have fundet afdøde eller været til stede indgår både i personkredsvurderingen og i niveaufastsættelsen.

Omvendt lægger nævnet **ikke** vægt på økonomiske kriterier: »Der indgår ikke økonomiske kriterier i vurderingen af særlig godtgørelse. Der kan således ikke stilles krav om, at samlivet havde medført forsørgelses- eller formuemæssige dispositioner.« Dette forklarer, hvorfor efterladtegodtgørelse og forsørgertabserstatning kan falde forskelligt ud i samme sag – se afsnittet om ægtefæller nedenfor.

Det er heller ikke en betingelse, at den efterladte har pådraget sig en psykisk skade; oplysninger om den efterladtes tilstand indgår ikke i vurderingen. Det er en vigtig afgrænsning mod nævnets separate vurdering af, om ansøgeren er **direkte eller indirekte skadelidt** efter [offererstatningsloven § 1](#) – et helt andet spor, der

kan give ret til mén- og erhvervsevnetabserstatning. I [16-520-10294](#) fandt nævnet, at hverken moren eller de to brødre var direkte skadelidte, fordi de sov under drabet og ikke var tæt nok på begivenhedernes centrum – men moren fik ikke desto mindre efterladtegodtgørelse efter § 26 a. Omvendt kan man være indirekte skadelidt uden at være i personkredsen: i [21-520-11592](#) anerkendte nævnet en kæreste som indirekte skadelidt, fordi hun var til stede under optakten og hørte de dræbende skud fra sit skjul bag en bil, og i [18-520-00368](#) fik en mor, der som den første fandt sin dræbte 7 måneder gamle søn, godtgørelse for varigt mén som indirekte skadelidt – hun var i forvejen tilkendt efterladtegodtgørelse efter § 26 a. Grænsen for »begivenhedernes centrum« illustreres af [18-520-02569](#), hvor en familie i stueetagen ikke var tæt nok på en påsat brand på 1. sal i naboopgangen.

LOV	Erstatningsansvarsloven § 26a, stk. 1 Offererstatningsloven § 1	
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Anerkendelse af kæreste som indirekte skadelidt efter fatalt skuddrab	09.10.2023
	Erstatningsnævnet · Godtgørelse til mor som indirekte skadelidt efter tragisk drab på spædbarn	29.09.2021
	Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning for psykiske gener til beboere efter påsat brand i naboledighed	12.11.2020
	Erstatningsnævnet · Godtgørelse til efterladte efter drab i familien: Vurdering af personkreds og nærhed til hændelsen	28.07.2020

§ 4 Grænsetilfældene: ægtefællen med det ophørte samliv, stedbarnet, stedforælderen og søskende

Ægtefælle med ophævet samliv – afslag. I [15-520-06317](#) var ansøgeren gift med afdøde i seks måneder, men parret havde besluttet at lade sig skille, skilsmissepapirerne var udfyldt, den fælles bopæl havde kun været **43 dage**, ansøgeren var fraflyttet, og afdøde havde indledt et nyt forhold. Nævnet afslog efterladtegodtgørelse med den begrundelse, at der ikke på drabstidspunktet bestod et sådant særligt forhold, som loven kræver.

Sagen viser samtidig, at de tre efterladte-ydelser hviler på **forskellige retsgrundlag**. I den parallelle afgørelse [15-520-06317 om forsørgertab](#) tilkendte nævnet ansøgeren både forsørgertabserstatning efter § 12 og overgangsbeløb efter § 13, fordi den **retlige** forsørgelsespligt mellem ægtefæller først ophører ved juridisk separation eller skilsmisse – som ikke forelå. Samme faktum gav altså:

Ydelse	Kriterium	Udfald
Forsørgertabserstatning	Retlig forsørgelsespligt – formel civilstand	Tilkendt
Overgangsbeløb	Samme personkreds som forsørgertab	Tilkendt
Efterladtegodtgørelse, § 26 a	Faktisk følelsesmæssigt bånd	Afslag

Stedbarn – afslag efter ca. 2 års samliv. I [15-520-07014](#) havde en 8-årig dreng boet sammen med sin mor og hendes samlever i knap 2 år med fælles økonomi og husholdning. Nævnet **tilkendte forsørgertabserstatning** (barnet havde reelt mistet en forsørger, da den biologiske far ikke bidrog), men **afslod efterladtegodtgørelse**: drengen var hverken biologisk barn eller adoptivbarn, samlivet var kort, og der var ikke dokumenteret et usædvanligt tæt forhold. Nævnet sammenholdt udtrykkeligt med tidligere praksis (FED 2012.71), hvor et stedbarn fik godtgørelse efter **12 års** samliv.

Søskende uden kvalificeret tilknytning – afslag. I [16-520-10294](#) blev en kvinde dræbt af sin far i familiens fælles lejlighed, mens moren og de to brødre sov. Moren fik 100.000 kr.; brødrene fik afslag, da forholdet til

afdøde **ikke oversteg et sædvanligt søskendeforhold**. Samme mønster i [16-520-10403](#), hvor afdødes mor og to brødre fik afslag, mens de to sønner hver fik 120.000 kr.

Tidligere stedforælder og medboende søskende – tilkendelse. Nævnets nyeste offentliggjorte afgørelse på området, [Erstatningsnævnets afgørelse af 1. juli 2026](#), viser den udvidede personkreds i anvendelse. Nævnet lagde til grund, at tilkendelse til ikke-biologiske børn beror på en konkret vurdering af, om der har bestået en særlig tilknytning, og lagde ved denne vurdering **navnlig vægt på, hvor længe den pågældende havde boet sammen med afdøde**. For den biologiske søskende lagde nævnet vægt på, at afdøde »i et vist omfang havde været samboende« med søskenden på gerningstidspunktet, og at **det var denne søskende, som fandt afdøde efter drabet**. Begge fik godtgørelse.

Ufødt barn – tilkendelse. I [21-520-11593](#) blev en mand skudt på åben gade ca. en måned før hans barn blev født. Nævnet tilkendte 100.000 kr.: den tidsmæssige forskydning mellem dødsfald og fødsel afskar ikke barnet fra personkredsen, når faderskabet var godtgjort ved dom og retsgenetiske undersøgelser.

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 12](#)

[Erstatningsansvarsloven § 13](#)

[Erstatningsansvarsloven § 26a, stk. 1](#)

PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnet: Tidligere stedforælder og medboende søskende fik efterladtegodtgørelse efter drab	01.07.2026
	Erstatningsnævnet · Ret til efterladtegodtgørelse for barn født efter faderens død ved drab	10.10.2023
	Erstatningsnævnet · Godtgørelse til efterladte efter drab i familien: Vurdering af personkreds og nærhed til hændelsen	28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Ret til forsørgertabserstatning ved separation uden juridisk virkning	20.07.2018
	Erstatningsnævnet · Afslag på efterladtegodtgørelse til stedbarn efter kortvarigt samliv med afdøde	20.07.2018
	Erstatningsnævnet · Forhøjet godtgørelse til efterladte børn efter brutalt drab på deres mor	12.07.2018

§ 5 Niveaufastsættelsen: standardsatsen på 100.000 kr. og de konkrete forhøjelsesfaktorer

Udgangspunktet er fast. Ved forsætligt drab tilkendes som udgangspunkt **100.000 kr.** pr. berettiget – beløbet er skattefrit og påvirkes ikke af, hvor mange berettigede der er. Nævnet fulgte i [16-520-10294](#) udtrykkeligt »retspraksis og forarbejderne til § 26 a«, hvorefter dette beløb er udgangspunktet ved forsætligt drab, og samme sats blev anvendt i [21-520-11593](#).

Forhøjelse forudsætter efter [vejledningens afsnit 6](#) **helt ekstraordinære tilfælde**. Nævnets faktiske udmålinger tegner denne trappe:

Beløb	Sag	Den udslagsgivende omstændighed
50.000 kr.	23-520-16621	Beløbet fulgte af rettens dom – nævnet var bundet og ville ellers have afvist
100.000 kr.	16-520-10294 , 21-520-11593	Forsætligt drab – udgangspunktet
120.000 kr.	16-520-10403	1-årig søn til stede i gerningsrummet og alene med afdøde i ca. 3 timer; 7-årig søn blandt de første, der fandt liget

120.000 kr.	21-520-11027	Tre mindreårige børn tvunget til at overvære ca. to måneders grov vold mod moren
125.000 kr.	23-520-18246	Æresrelateret motiv – moren dræbt af far og bror pga. vrede over hendes tro og livsførelse
130.000 kr.	17-520-12425	Hævnmotiv rettet mod den efterladte selv – 8-årig datter dræbt af faren
130.000 kr.	15-520-08449	Drab på advokat i retssal under hvervets udførelse (fastsat ved dom, retskrav)

De tilbagevendende forhøjelsesgrunde er dermed:

- **Motivet er kvalificeret.** I [17-520-12425](#) udtalte nævnet ordret:

Nævnet lagde vægt på oplysningerne om de omstændigheder, hvorunder ansøgerens datter var blevet dræbt, og at der tilsyneladende lå et hævnmotiv bag drabet.

Kernen er, at gerningsmanden gennem drabet på barnet bevidst har krænket den efterladte selv. Tilsvarende i [23-520-18246](#), hvor nævnet fandt det *særligt krænkende for ansøgerne, at deres mor blev dræbt af deres far og bror* som følge af deres vrede over hendes personlige tro og valg af livsførelse, og hvor landsretten havde henført forholdet under skærpende bestemmelser i straffeloven.

- **De efterlattes eksponering for handlingen.** [21-520-11027](#) og [16-520-10403](#) forhøjer begge til 120.000 kr. på grund af børnenes fysiske tilstedeværelse i forløbet.
- **Særlig pinefuld død eller forudgående overgreb.** Vejledningen refererer en sag, hvor godtgørelsen blev fastsat til **125.000 kr.**, fordi en socialpædagog blev udsat for seksuelle overgreb før drabet, og en sag med **150.000 kr.** til samlever, mor og far efter et forsætligt personangreb med et efterfølgende meget belastende hospitalsforløb med flere amputationer.

Niveauet i [23-520-16621](#) – 50.000 kr. til moren og to søstre efter grov vold med døden til følge – er ikke udtryk for nævnets egen udmåling: nævnet fandt tværtimod, at ansøgerne efter nævnets praksis ikke normalt kunne betegnes som hverken direkte eller indirekte skadelidte, men var bundet af rettens dom.

LOV	Erstatningsansvarsloven § 26a, stk. 2	
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnets binding til rettens dom om efterladtegodtgørelse og erstatning til pårørende efter dødelig vold Erstatningsnævnet · Forhøjet efterladtegodtgørelse til børn i sag om drab på moder begået af familiemedlemmer Erstatningsnævnet · Ret til efterladtegodtgørelse for barn født efter faderens død ved drab Erstatningsnævnet · Højere godtgørelse til børn efter drab på mor grundet grovhed og tvungen overværelse af vold Erstatningsnævnet · Godtgørelse til efterladte efter drab i familien: Vurdering af personkreds og nærhed til hændelsen Erstatningsnævnet · Forhøjet godtgørelse til efterladte børn efter brutalt drab på deres mor Erstatningsnævnet · Tilkendelse af godtgørelse til mor efter datters drab begået med hævnmotiv Erstatningsnævnet · Forhøjet godtgørelse til efterladte efter drab på advokat i retssal	26.06.2024 26.06.2024 10.10.2023 10.10.2023 28.07.2020 12.07.2018 12.07.2018 12.07.2018

§ 6 Det nedadgående spor: grov uagtsomhed som både adgangs- og nedsættelsesbetingelse

Grov uagtsomhed spiller en dobbeltrolle i § 26 a: den er **minimumsbetingelsen** for overhovedet at komme ind under bestemmelsen, og den er samtidig den vigtigste **nedsættelsesgrund** ved udmålingen.

Forarbejderne til 2021-ændringen fastholder begge dele:

Det vil fortsat være en betingelse for at blive tilkendt godtgørelsen, at dødsfaldet er forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed. [...] Hvis dødsfaldet er forvoldt ved grov uagtsomhed, må godtgørelsen fortsat normalt fastsættes til et mindre beløb, idet det dog forudsættes, at der ikke udmåles helt bagatelagte beløb.

Vejledningen præciserer tærsklen: dødsfaldet skal »ud fra en generel betragtning være egnet til at medføre særlig lidelse eller krænkelse hos de efterladte«, og »det er derfor først og fremmest forsætligt drab, der kan medføre godtgørelse. Ved grov uagtsomhed er det en forudsætning, at der desuden er øvrige omstændigheder, der medfører en særlig belastning« – som at ofret har været udsat for omfattende vold eller seksuelle overgreb inden døden eller er død på en særligt pinefuld måde, jf. [vejledningens afsnit 2](#). Et konkret eksempel fra vejledningen: en soldat ramt af vådeskud i en lejr i Afghanistan; skadevolderen blev idømt 6 måneders fængsel efter [straffeloven § 241](#) og militær straffelov, og godtgørelsen blev fastsat til **75.000 kr.** til hver af forældrene, fordi adskillige pligter ved våbenbehandling var overtrådt.

Højesteret har sat en klar nedre grænse. I [Sag 92/2011](#) af 28. december 2012 afviste Højesteret godtgørelse til efterladte efter en trafikulykke forvoldt ved spirituskørsel, uanset at forholdet var henført under [straffeloven § 241](#) og § 252. Afgørelsen viser, at domfældelse for uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel **ikke i sig selv** udløser godtgørelse efter [§ 26 a, stk. 1](#) – afvejningen efter [stk. 2](#) af handlingens karakter og den påførte krænkelse skal selvstændigt begrunde tilkendelsen.

Det er netop den afvejning, der har fået fornyet aktualitet efter, at 2021-reformen definerede **vanvidskørsel** og skærpede straffniveauet for [straffeloven § 241](#), 2. pkt., med 150 pct. Byretterne behandler jævnligt § 26 a-krav som civile rets krav i disse straffesager – se [SS-9902/2021-FRB](#) om uagtsomt manddrab under særligt skærpende omstændigheder som følge af kapkørsel og [SS-3385/2023-NAE](#) om uagtsomt manddrab efter færdselsuheld, hvor § 26 a indgik i domsgrundlaget. Også uden for færdselssagerne påberåbes bestemmelsen ved grov uagtsomhed, jf. [SS-1986/2022-HER](#).

Årsagssammenhængen er en selvstændig barriere. I [Erstatningsnævnets afgørelse af 1. juli 2026](#) var skadevolderen dømt efter [straffeloven § 250](#), 2. led, for at have efterladt en person i hjælpeløs tilstand uden at yde hjælp, hvorefter den pågældende kort efter afgik ved døden. Nævnet afslog alligevel de efterladtes ansøgning: det kunne ikke ud fra sagens akter, herunder det lægelige materiale, godtgøres, at dødsfaldet var en følge af efterladelsen, og betingelserne i [offererstatningsloven § 1, stk. 1](#), jf. [§ 6 a](#), var derfor ikke opfyldt. En straffedom for et forhold med døden i forløbet er altså ikke ensbetydende med, at dødsfaldet er »forvoldt« i erstatningsretlig forstand.

En beslægtet grænsedragning findes i Ankestyrelsens principafgørelse [11-12](#) om den parallelle regel i arbejdsskadesikringsloven, hvor Ankestyrelsen fastslog, at det **ikke** er en betingelse, at skadevolderen er dømt efter [straffeloven § 241](#), men at vurderingen beror på, »om skadevolderens adfærd har indebåret en indlysende fare for den indtrådte skade« – og hvor godtgørelse blev nægtet, fordi skadevolderen alene var dømt efter færdselsloven og frifundet for § 241.

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 26a, stk. 1-2](#)

[Offererstatningsloven § 1, stk. 1](#)

[Offererstatningsloven § 6a](#)

[Straffeloven § 241](#)

[Straffeloven § 250](#)

PRAKSIS	Højesteret · Afvisning af godtgørelse til efterladte efter trafikulykke forvoldt ved spirituskørsel	28.12.2012
	Byretten · Dom for uagtsomt manddrab efter færdselsuheld	04.08.2023
	Byretten · Dagplejemor dømt for grov uagtsomhed efter vold mod spædbarn	05.09.2022
	Byretten · Dom for uagtsomt manddrab under særligt skærpene omstændigheder som følge af kapkørsel	06.07.2022
	Ankestyrelsen · Særlig godtgørelse ved dødsfald: Vurdering af grov uagtsomhed i arbejdsskadesikringslovens forstand	31.12.2011
	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning til efterladte efter dødsfald – ingen bevist årsagssammenhæng mellem hjælpeløs efterladelse og dødsfald	01.07.2026

§ 7 Dokumentations- og beviskrav i § 26 a-sager

Erstatningsnævnet er en skriftlig, undersøgende myndighed, og ansøgeren bærer i praksis risikoen for, at tilknytningen og årsagssammenhængen kan dokumenteres. Mønsteret i praksis:

- **Slægtskab skal kunne godtgøres retligt.** I [21-520-11593](#) accepterede nævnet dom i faderskabssagen sammenholdt med retsgenetiske undersøgelser som tilstrækkeligt bevis for, at afdøde var far til ansøgeren.
- **Samlivet dokumenteres primært via folkeregister og bopælsforhold.** Vejledningen beskriver, at sagsoplysningen om særlig tilknytning »som regel handler om bopælsforholdene og samlivsforhold/nært slægtskab«, og at nævnet kun indhenter yderligere oplysninger, hvor disse forhold ikke umiddelbart tyder på en særlig tilknytning. I sager om voksne børn undersøges konkret, »hvor længe der har været fælles folkeregisteradresse, og om det var en midlertidig ordning«.
- **Antal dage og måneder tælles.** I [15-520-06317](#) opgjorde nævnet samlivet til præcis **43 dage**; i [15-520-07014](#) til *knap 2 år* – sammenholdt med 12 år i den sag, der gav medhold.
- **Lægeligt materiale afgør årsagssammenhængen.** Nævnet gennemgår systematisk det lægelige materiale, når dødsårsagen ikke er åbenbar, jf. [afgørelsen af 1. juli 2026](#).
- **Straffedommen leverer kvalifikationen af handlingen.** I [23-520-18246](#) henviste nævnet direkte til, at landsretten havde fundet grundlag for at henføre sagen under skærpene bestemmelser i straffeloven – det strafferetlige resultat blev dermed selve begrundelsen for forhøjelsen efter [§ 26 a, stk. 2](#).

Fristerne er en reel afvisningsgrund. Efter [offererstatningsloven § 13, stk. 1](#) kan nævnet ikke behandle en ansøgning indgivet mere end 2 år efter lovovertrædelsen, medmindre særlige grunde foreligger; er der afsagt dom, regnes fristen fra dommens endelighed, jf. [§ 13, stk. 2](#). Efter [§ 13, stk. 4](#) kan yderligere krav vedrørende samme lovovertrædelse ikke behandles, hvis de fremsættes mere end 2 år efter nævnets endelige afgørelse. Politiet har en selvstændig pligt til at vejlede afdødes nære pårørende om reglerne, når skadelidte er afdød ved døden, jf. [Rigsadvokatmeddelelsen om vejledning af forurettede](#).

At lang tid siden drabet ikke i sig selv er diskvalificerende, fremgår af [16-520-10294](#) og [16-520-10403](#), der begge blev behandlet **12 år** efter drabet.

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 26a, stk. 2](#)

[Offererstatningsloven § 13, stk. 1-4](#)

PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning til efterladte efter dødsfald – ingen bevist årsagssammenhæng mellem hjælpeløs efterladelse og dødsfald	01.07.2026
---------	--	------------

Erstatningsnævnet · Forhøjet efterladtegodtgørelse til børn i sag om drab på moder begået af familiemedlemmer	26.06.2024
Erstatningsnævnet · Ret til efterladtegodtgørelse for barn født efter faderens død ved drab	10.10.2023
Erstatningsnævnet · Godtgørelse til efterladte efter drab i familien: Vurdering af personkreds og nærhed til hændelsen	28.07.2020
Erstatningsnævnet · Ret til forsørgertabserstatning ved separation uden juridisk virkning	20.07.2018
Erstatningsnævnet · Afslag på efterladtegodtgørelse til stedbarn efter kortvarigt samliv med afdøde	20.07.2018
Erstatningsnævnet · Forhøjet godtgørelse til efterladte børn efter brutalt drab på deres mor	12.07.2018

§ 8 Sagsgang og prøvelse ved Erstatningsnævnet – og bindingen efter offererstatningslovens § 11 a

Sagsgang. Ansøgning indgives digitalt via Erstatningsnævnets hjemmeside med politiets journalnummer. Nævnet behandler normalt først ansøgningen efter straffesagens endelige afslutning, men kan efter [offererstatningsloven § 11 c, stk. 2](#) behandle sagen tidligere, hvis særlige forhold taler for det. Grænsen illustreres af to parallelle afgørelser fra samme dag: i [19-520-05676](#) realitetsbehandlede nævnet straks, fordi tre af fire skadevoldere var endeligt dømt, og den ankende part kun var dømt for medvirken; i [20-520-07661](#) afviste nævnet derimod at behandle sagen, fordi netop den skadevolder, der havde forvoldt de alvorligste skader, havde anket – ankesagens udfald ville få væsentlig betydning for erstatningens grundlag og størrelse.

Beslutningsform. Afgørelse træffes efter stemmeflertal, enten ved mundtlig votering på nævnsmøde eller ved skriftlig votering ved cirkulation af et sagsresumé; ethvert medlem kan til enhver tid forlange en sag afgjort på nævnsmøde, jf. [forretningsordenens § 5](#). Et medlem af formandskabet kan alene træffe afgørelse i utvivlsomme og hyppigt forekommende sager – bl.a. hvor *erstatning skal ydes i overensstemmelse med dom i tilfælde, hvor ansøgeren har retskrav på erstatning*, hvor det er åbenbart, at *ansøgningen ikke kan imødekommes*, eller hvor erstatningen ikke overstiger 250.000 kr. og ansøgningen i det væsentlige imødekommes. En standard-efterladtegodtgørelse på 100.000 kr. kan derfor formelt afgøres af formandskabet – og endog delegeres til sekretariatet, når beløbet ikke overstiger 125.000 kr. Nævnet kan indkalde skadelidte eller andre med kendskab til forholdene, herunder skadevolderen, til at afgive forklaring, jf. [§ 4, stk. 3](#). De nærmere regler om ansøgningens behandling findes i [bekendtgørelsen om Erstatningsnævnets behandling af ansøgninger](#).

Nævnets prøvelsesintensitet er asymmetrisk. Har en domstol afgjort kravet, ydes erstatning efter [offererstatningsloven § 11 a, stk. 1](#) med det beløb, dommen fastsætter – medmindre skadevolderen må anses for at have anerkendt kravet eller dets størrelse, jf. [stk. 2](#). Denne binding er i § 26 a-sager langt fra teoretisk:

- I [23-520-16621](#) udbetalte nævnet 50.000 kr. til hver af afdødes mor og to søstre, selv om ansøgerne efter nævnets egen praksis **ikke normalt** kunne betegnes som hverken direkte eller indirekte skadelidte. Nævnet bemærkede ordret:

Nævnet bemærkede i sine afgørelser, at nævnet alene havde tilkendt godtgørelse og erstatning som følge af rettens dom, som nævnet var bundet af, jf. offererstatningslovens § 11 a, stk. 1.

- Bindingens omfang afhænger af, hvad skadevolderen konkret bestred. I [16-520-09698](#) fandt nævnet sig bundet af rettens afgørelse om **erstatningspligten** (fordi skadevolderen udtrykkeligt havde bestridt den, så retten måtte anses for at have foretaget en egentlig prøvelse), men **ikke** af beløbets størrelse, som skadevolderen ikke havde gjort indsigelse mod.

Bindingen afskærer også nævnets egen vurdering af egen skyld: i [19-520-05864](#) måtte nævnet udbetale den tredjedel, forsikringsselskabet havde tilbageholdt for egen skyld, fordi retten havde tilkendt det fulde beløb uden nedsættelse.

Efter [§ 11 a, stk. 3](#) kan nævnet omvendt tilkende en **højere** godtgørelse end dommen, hvis særlige omstændigheder taler for det. Nævnets afgørelser er endelige i den forstand, at der ikke er administrativ klageadgang; prøvelse sker ved de almindelige domstole – og nævnet genoptager i praksis sager, når domstolene underkender nævnets praksis, jf. [15-520-07656](#) og [15-520-06188](#), hvor en principiel højesteretsdom udløste en generel praksisændring og genoptagelse.

Sideordnede ydelser. Efterladtegodtgørelse udbetales ved siden af overgangsbetrag efter [erstatningsansvarsloven § 14 a](#) og forsørgertabserstatning, men nævnet håndhæver et forbud mod dobbeltkompensation: i [16-520-09234](#) afslog nævnet særskilt erstatning for kørsel og parkering til en efterladt samlever – uanset at retten havde tilkendt posten – fordi udgifterne anses for dækket af overgangsbetraget. Tilsvarende opgøres begravelsesudgifter under ét med et administrativt loft på 45.000 kr., jf. [19-520-05314](#), hvor både hjemtransport til Rumænien og de rumænsk-ortodokse mindeceremonier 6 uger, 1 år og 7 år efter dødsfaldet blev anerkendt som rimelige begravelsesudgifter efter [§ 12](#), men inden for loftet.

LOV	Erstatningsansvarsloven § 12	Erstatningsansvarsloven § 14a
	Offererstatningsloven § 11a, stk. 1-3	Offererstatningsloven § 11c, stk. 1-2
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnets binding til rettens dom om efterladtegodtgørelse og erstatning til pårørende efter dødelig vold Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnets binding til domstolsafgørelse om erstatningspligt og egen skyld efter offererstatningslovens § 11 a Erstatningsnævnet · Behandling af erstatningskrav i sager med flere skadevoldere før endelig dom i ankesag Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnets afslag på behandling af sag før endelig dom i sag med flere skadevoldere Erstatningsnævnet · Erstatning for begravelsesudgifter og transport af afdøde til Rumænien efter vold Erstatningsnævnet · Afslag på kørselsgodtgørelse ved tilkendelse af overgangsbetrag til efterladt samlever Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnets binding til domstolsafgørelser om krænkelsesgodtgørelse ved vold	26.06.2024 17.08.2022 29.09.2021 29.09.2021 12.11.2020 13.07.2018 12.07.2018

§ 9 Sammenhængen med domstolspraksis – den principielle instansrække

Fordi § 26 a-krav typisk rejses som civile retskrav under straffesagen, og fordi Erstatningsnævnet udbetaler bagefter, kan samme krav passere gennem hele domstolshierarkiet **og** nævnet parallelt. Sagen om **drabet på en advokat i en retssal** er det klareste eksempel. Advokaten blev skudt og dræbt af et barns morfar under et retsmøde i en samværssag. De efterladte – hustruen og tre børn – krævede hver 130.000 kr. Forløbet fremgår af [15-520-08449](#):

Instans	Afgørelse	Bemærkning

Byretten	130.000 kr. pr. efterladt	Vægt på de brutale omstændigheder og på, at angrebet skete under advokatens arbejde
Erstatningsnævnet	100.000 kr. á conto	Udbetalt, mens ankesagen verserede
Landsretten	Stadfæstelse	Skadevolderen anerkendte beløbets størrelse
Højesteret	Stadfæstelse	Alene justering af rentedatoen efter § 16

Efter Højesterets dom udbetalte nævnet de resterende 30.000 kr. til hver af de efterladte, ud over overgangsbeløb og forsørgertabserstatning. Sagen viser tre ting: at byretten kan gå over standardsatsen ved et drab begået mod en person i hvervets udførelse; at Højesterets prøvelse i praksis kan indskrænke sig til rentespørgsmålet, når beløbet er anerkendt; og at nævnet **á conto**-udbetaler standardsatsen under anke og efterbetaler differencen.

Højesterets øvrige praksis trækker i to retninger. På den ene side afviste Højesteret i [Sag 92/2011](#) godtgørelse til efterladte efter en trafikulykke forvoldt ved spirituskørsel – grov uagtsomhed i trafikken er ikke i sig selv nok. På den anden side har Højesteret ifølge Procesbevillingsnævnets gengivelse i dommen **AM2024.11.08H** tilkendt hver af afdødes forældre og søster **75.000 kr.** i en sag om uagtsomt manddrab ved kapkørsel.

Det uafklarede spørgsmål er, hvilken vægt den efterladtes *tilstedeværelse* ved ulykken har. I [Procesbevillingsnævnets sag 25/28340](#) omkom en 3-årig pige ved en trafikulykke. Byretten frifandt tiltalte – også for godtgørelseskravet, som konsekvens af bevisresultatet. Landsretten fandt tiltalte skyldig i uagtsomt manddrab under særligt skærpende omstændigheder og delte de efterladte:

Efterladt	Til stede ved ulykken	Landsrettens afgørelse
Faderen	Ja (vidne, ledsagede datteren)	75.000 kr.
Moderen	Nej	Ingen godtgørelse
Søster (4 mdr.)	Nej	Ingen godtgørelse

Landsretten fandt, at faderen i situationen var udsat for en sådan **ekstraordinær følelsesmæssig påvirkning**, at han opfyldte betingelserne, mens der efter en samlet afvejning af handlingens karakter og den krænkelse eller lidelse, der måtte antages påført moderen og søsteren, ikke var tilstrækkeligt grundlag for at tilkende dem godtgørelse. Procesbevillingsnævnet har meddelt appeltilladelse, netop fordi sagen rejser det principielle spørgsmål om, hvilken betydning det har, at en efterladt selv overværede ulykken – og om og i hvilket omfang efterladte, der ikke var til stede, kan tillægges godtgørelse.

Afgørelsen er bemærkelsesværdig, fordi den synes at stille et *tilstedeværelseskrav* op over for netop de grupper – forældre til (mindreårige) børn og søskende – som 2021-forarbejderne udpegede som omfattet »som udgangspunkt«, og som Erstatningsnævnet i sin egen praksis tilkender uden krav om tilstedeværelse, jf. moren i [16-520-10294](#), der sov under drabet, og den ufødte ansøger i [21-520-11593](#). Forskellen kan formentlig forklares med tilregnelsergraden: ved **grov uagtsomhed** kræver [§ 26 a, stk. 2](#) efter både forarbejder og vejledning »øvrige omstændigheder, der medfører en særlig belastning«, og tilstedeværelsen bliver da den omstændighed, der løfter sagen over tærsklen – hvorimod forsætligt drab i sig selv opfylder kravet. Højesterets kommende dom vil afklare dette.

Højesteret · Afvisning af godtgørelse til efterladte efter trafikulykke forvoldt ved spirituskørsel	28.12.2012
Erstatningsnævnet · Ret til efterladtegodtgørelse for barn født efter faderens død ved drab	10.10.2023
Erstatningsnævnet · Godtgørelse til efterladte efter drab i familien: Vurdering af personkreds og nærhed til hændelsen	28.07.2020
Erstatningsnævnet · Forhøjet godtgørelse til efterladte efter drab på advokat i retssal	12.07.2018
Procesbevillingsnævnet · Godtgørelse til efterladte efter erstatningsansvarslovens § 26 a – far der overværede dødsulykke fik 75.000 kr., mens fraværende mor og søster blev afvist	16.03.2026

§ 10 Sammenfatning: nævnets linje i seks punkter

1. To adskilte prøvelser. Erstatningsnævnet afgør først, om ansøgeren havde en særlig nær tilknytning til afdøde (§ 26 a, stk. 1), og dernæst – som en selvstændig afvejning – hvilket beløb handlingens karakter og den påførte lidelse tilsiger (stk. 2). At være omfattet af personkredsen giver ikke automatisk standardsatsen, og en høj sats kan ikke reparere en manglende tilknytning.

2. Samlivet er kernen. Uden for kernefamilien er fælles bolig og samlivets varighed det bærende. 43 dages samliv med en fraflyttet ægtefælle og udfyldte skilsmissepapirer er ikke nok (15-520-06317); knap 2 års samliv med et 8-årigt stedbarn er ikke nok (15-520-07014); men en tidligere stedforælder og en delvist samboende søskende, der fandt afdøde, er inde (afgørelsen af 1. juli 2026).

3. Ydelserne følges ikke ad. Efterladtegodtgørelse, forsørgertabserstatning og overgangsbeløb hviler på hver sit kriterium – det faktiske følelsesmæssige bånd over for den retlige forsørgelsespligt. Samme ansøger kan derfor få afslag på det ene og medhold i det andet, jf. de to parallelle afgørelser i 15-520-06317.

4. 2021-udvidelsen flyttede tyngdepunktet. Samboende søskende, voksne udeboende børn og forældre til voksne udeboende børn er nu omfattet **som udgangspunkt**. Afslag som brødrenes i 16-520-10294, der byggede på, at forholdet ikke oversteg et »sædvanligt søskendeforhold«, ville i dag kræve, at det tillige lægges til grund, at søskende ikke var samboende. Ikke-samboende søskende, stedforældre, stedbørn og eks-ægtefæller kræver derimod fortsat en konkret vurdering – og ældre vejledningsmateriale skal her læses med forbehold.

5. Forhøjelse kræver en kvalificeret krænkelser af den efterladte selv. De sager, hvor nævnet går over 100.000 kr., har alle et fællestræk: handlingen ramte ikke blot afdøde, men også – bevidst eller faktisk – den efterladte. Hævnmotiv mod moren (130.000 kr.), æresrelateret motiv i børnenes egen familie (125.000 kr.), tvungen overværelse af volden (120.000 kr.), tilstedeværelse i gerningsrummet (120.000 kr.).

6. Domstolene sætter både gulv og loft. Offererstatningsloven § 11 a, stk. 1 gør en dom bindende for nævnet – også når nævnet efter egen praksis ville have afvist (23-520-16621). Omvendt har Højesteret i Sag 92/2011 fastslået, at grov uagtsomhed i trafikken ikke i sig selv udløser godtgørelse, og den appeltilladelse, Procesbevillingsnævnet har meddelt i sag 25/28340, vil afklare, hvor meget den efterladtes egen tilstedeværelse skal veje ved dødsfald forvoldt ved grov uagtsomhed.

Afgrænsning: den generelle udmåling af tortgodtgørelse mellem private efter § 26 behandles i [tortgodtgoerelse](#); strafudmålingen for selve drabet i [drab-og-drabsforsoeg](#); og den brede beskrivelse af statens erstatningsansvar efter offererstatningsloven i [voldsoffer-erstatning](#).

LOV

Erstatningsansvarsloven § 26a, stk. 1-2

Erstatningsansvarsloven § 26

Offererstatningsloven § 11a, stk. 1

PRAKSIS

Højesteret · Afvisning af godtgørelse til efterladte efter trafikulykke forvoldt ved spirituskørsel

28.12.2012

Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnet: Tidligere stedforælder og medboende søskende fik efterladtegodtgørelse efter drab	01.07.2026
Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnets binding til rettens dom om efterladtegodtgørelse og erstatning til pårørende efter dødelig vold	26.06.2024
Erstatningsnævnet · Godtgørelse til efterladte efter drab i familien: Vurdering af personkreds og nærhed til hændelsen	28.07.2020
Erstatningsnævnet · Ret til forsørgertabserstatning ved separation uden juridisk virkning	20.07.2018
Erstatningsnævnet · Afslag på efterladtegodtgørelse til stedbarn efter kortvarigt samliv med afdøde	20.07.2018
Procesbevillingsnævnet · Godtgørelse til efterladte efter erstatningsansvarslovens § 26 a – far der overværede dødsulykke fik 75.000 kr., mens fraværende mor og søster blev afvist	16.03.2026

REFERENCE Lovgrundlag 7 paragraffer

Erstatningsansvarsloven § 16		Erstatningsansvarsloven § 26a	stk. 1-2
Erstatningsansvarsloven § 26	stk. 5	Offererstatningsloven § 1	stk. 1
Offererstatningsloven § 11a	stk. 1	Offererstatningsloven § 13	stk. 1
Straffeloven § 241			

MATERIALE Citerede afgørelser 28 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS			1
28.12.2012	Afvisning af godtgørelse til efterladte efter trafikulykke forvoldt ved spirituskørsel		92-2011
BYRETTE · FØRSTE INSTANS			3
04.08.2023	Dom for uagtsomt manddrab efter færdselsuheld		4644-5576
05.09.2022	Dagplejemor dømt for grov uagtsomhed efter vold mod spædbarn		3058-3614
06.07.2022	Dom for uagtsomt manddrab under særligt skærpende omstændigheder som følge af kapkørsel		2188-2609
ERSTATNINGSNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS			21
01.07.2026	Afslag på offererstatning til efterladte efter dødsfald – ingen bevist årsagssammenhæng mellem hjælpeløs efterladelse og dødsfald		
01.07.2026	Erstatningsnævnet: Tidligere stedforælder og medboende søskende fik efterladtegodtgørelse efter drab		
26.06.2024	Erstatningsnævnets binding til rettens dom om efterladtegodtgørelse og erstatning til pårørende efter dødelig vold		23-520-16621
26.06.2024	Forhøjet efterladtegodtgørelse til børn i sag om drab på moder begået af familiemedlemmer		23-520-18246
10.10.2023	Ret til efterladtegodtgørelse for barn født efter faderens død ved drab		21-520-11593

10.10.2023	Højere godtgørelse til børn efter drab på mor grundet grovhed og tvungen overværelse af vold	21-520-11027
09.10.2023	Anerkendelse af kæreste som indirekte skadelidt efter fatalt skuddrab	21-520-11592
17.08.2022	Erstatningsnævnets binding til domstolsafgørelse om erstatningspligt og egen skyld efter offererstatningslovens § 11 a	19-520-05864
29.09.2021	Godtgørelse til mor som indirekte skadelidt efter tragisk drab på spædbarn	18-520-00368
29.09.2021	Behandling af erstatningskrav i sager med flere skadevoldere før endelig dom i ankesag	19-520-05676
29.09.2021	Erstatningsnævnets afslag på behandling af sag før endelig dom i sag med flere skadevoldere	20-520-07661
12.11.2020	Afslag på erstatning for psykiske gener til beboere efter påsat brand i naboelighed	18-520-02569
12.11.2020	Erstatning for begravelsesudgifter og transport af afdøde til Rumænien efter vold	19-520-05314
28.07.2020	Godtgørelse til efterladte efter drab i familien: Vurdering af personkreds og nærhed til hændelsen	16-520-10294
20.07.2018	Ret til forsørgertabserstatning ved separation uden juridisk virkning	15-520-06317
20.07.2018	Afslag på efterladtegodtgørelse til stedbarn efter kortvarigt samliv med afdøde	15-520-07014
13.07.2018	Afslag på kørselsgodtgørelse ved tilkendelse af overgangsbetrag til efterladt samlever	16-520-09234
12.07.2018	Erstatningsnævnets binding til domstolsafgørelser om krænkelsesgodtgørelse ved vold	16-520-09698
12.07.2018	Forhøjet godtgørelse til efterladte efter drab på advokat i retssal	15-520-08449
12.07.2018	Forhøjet godtgørelse til efterladte børn efter brutalt drab på deres mor	16-520-10403
12.07.2018	Tilkendelse af godtgørelse til mor efter datters drab begået med hævnmotiv	17-520-12425
ANKESTYRELSEN · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
31.12.2011	Særlig godtgørelse ved dødsfald: Vurdering af grov uagtsomhed i arbejdsskadesikringslovens forstand	11-12
PARKERINGSKLAGE NÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
21.12.2022	Kontrolafgift annulleret grundet manglende dokumentation for fysisk påsætning på køretøjet	park-2609
PROCESBEVILLINGSNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
16.03.2026	Godtgørelse til efterladte efter erstatningsansvarslovens § 26 a – far der overværede dødsulykke fik 75.000 kr., mens fraværende mor og søster blev afvist	25/28340

05

PRAKSISOVERSIGT · ERSTATNINGSNÆVNET

Praksisoversigt over subsidiaritet, forsikringsmodregning og tingsskade i Erstatningsnævnets praksis (offererstatningsloven §§ 3, 5, 7, 9)

Erstatningsnævnets afgrænsning af § 7-subsidiaritet, summaforsikring og tingsskade efter offererstatningsloven

Version 1 · Opdateret 16. jul. 2026 · 26 afgørelser · 2012–2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Statens erstatning til voldsofre er ikke en primær ydelse, men et sikkerhedsnet, der først træder til, når skaden ikke godtgøres af skadevolderen eller dækkes af en forsikring med karakter af virkelig skadeserstatning, jf. [offererstatningsloven § 7, stk. 1](#). Denne praksisoversigt kortlægger, hvordan Erstatningsnævnet i praksis afgrænser subsidiaritetsbetingelsen – navnlig sontringen mellem summaforsikring og virkelig skadeserstatning, den fuldstændige tilbagetræden over for skadevolderens lovpligtige ansvarsforsikring, og samspillet med bagatelreglen i [§ 9, stk. 2](#) – samt den beslægtede, snævre afgrænsning af tingsskadedækningen i [§ 1, stk. 2](#) og [§§ 3 og 5](#). Materialet viser en nævnspraksis, der er teknisk stringent: nævnet spørger ikke, om ansøgeren *faktisk* har fået penge, men om ydelsen efter sin konstruktion kompenserer det konkrete tab.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Statens erstatning er efter 2001-reformen kun SELEKTIVT subsidiær: sociale ydelser, løn under sygdom og pensionsydelse fradrages ikke længere i videre omfang end efter erstatningsansvarsloven – kun skadevolderens betaling/ansvarsforsikring og skadelidtes egen skadesforsikring går forud.
- 02** Erstatningsnævnet afviser at fradrage en privat forsikringsydelse, når udbetalingen udløses af en fikseret erhvervsevnetabsbrøk og beregnes uafhængigt af det faktiske tab – en sådan summaforsikring er ikke "virkelig skadeserstatning", og der er kumulationsret.
- 03** Erstatningsnævnet kræver, at ansøgeren først søger tabet dækket hos sit eget forsikringsselskab; skadelidte kan ikke vælge nævnet i stedet for selskabet.
- 04** Har skadevolderens ansvarsforsikringsselskab ANERKENDT erstatningspligten, træder Erstatningsnævnet helt tilbage – tvist om dækningens omfang, årsagssammenhæng eller beløb er derefter et rent mellemværende mellem skadelidte og selskabet.

- 05 Erstatningsnævnet accepterer, at en privat forsikrings dækningsbegrænsning for forudbestående svækkelse slår igennem i statens erstatning, når nævnet selv ville have foretaget samme fradrag.
- 06 Bagatelreglen i § 9, stk. 2 er en administrativ lettelse – ikke en ubetinget ret: Erstatningsnævnet fraviger fast track, når det er "åbenbart", at lovens øvrige betingelser ikke er opfyldt, herunder ved verserende anmeldelse til egen forsikring.
- 07 Erstatningsnævnet genoptager en § 9, stk. 2-sag, når ansøgeren fremlægger dokumentation for et ENDELIGT afslag fra forsikringsselskabet.
- 08 Tingsskade efter § 1, stk. 2 forudsætter, at der samtidig er forvoldt personskade, og at genstanden eller kontantbeløbet var "på" skadelidte i gerningsøjeblikket.
- 09 Erstatningsnævnet sonder skarpt mellem røverilignende afpresning og planlagt afpresning: kun tvungne hævnninger under trussel om øjeblikkelig vold erstattes – og kun med normalt maksimalt 1.000 kr. pr. episode.
- 10 Erstatningsnævnet afviser at erstatte MobilePay-overførsler og planlagte kontantoverdragelser, fordi der er tale om ren formueskade uden fysisk besiddelse.
- 11 Erstatningsnævnet fortolker "offentlige myndigheder eller institutioner" i § 5 UDVIDENDE: en formelt privat fond, der udelukkende finansieres af de anbringende kommuner, sidestilles med en offentlig institution og er afskåret fra tingsskadeerstatning.
- 12 § 7 overlader Erstatningsnævnet et skøn, som domstolene kun tilsidesætter, hvis kriterierne godtgøres usaglige – fast administrativ praksis for at sikre lighed er ikke ulovligt skøn under regel.
- 13 Erstatningsnævnet kan kræve tilbagebetaling efter § 18, stk. 2, hvis skaden SENERE dækkes af forsikring – subsidiaritetsprincippet virker således også bagudrettet.

Retsgrundlaget: fra generel til selektiv subsidiaritet efter 2001-reformen

§ 1

Offererstatningsordningen hviler på en erkendelse af, at ofrets krav mod gerningsmanden sjældent har reel værdi. [Betænkning nr. 1019/1984, s. 54](#) formulerer det præcist:

"Den reelle værdi af offerets erstatningskrav imod skadevolderen afhænger jo helt af skadevolderens evne til at betale, og lovovertræderne udgør i almindelighed en udpræget lavindkomstgruppe, som ikke er i stand til at betale erstatninger. Skadevolderens erstatningsansvar dækkes i praksis heller ikke af nogen ansvarsforsikring."

Allerede kommissoriet for [betænkning nr. 751/1975](#) pålagde udvalget at foretage "en overvejelse af forholdet mellem en eventuel erstatningsordning og eksisterende forsikringsordninger og sociale ydelser" – subsidiaritetsspørgsmålet var altså indbygget fra starten. Udvalget drøftede udtrykkeligt, om der burde "tages hensyn til summaforsikringer", jf. [betænkningen s. 15](#).

Den afgørende systemændring kom i 2001. Ved ændringsloven fremsat 10. januar 2001 af justitsministeren – bygget på **betænkning nr. 1383/2000 om revision af erstatningsansvarsloven mv.** – blev **§ 7, stk. 1** nyaffattet. Bemærkningerne til bestemmelsen er den primære fortolkningsnøgle til hele nævnets nuværende praksis:

"Hermed ophæves offererstatningslovens grundlæggende regel om, at erstatningen fra staten generelt er subsidier i forhold til andre ydelser, som tilfalder den skadelidte i anledning af skaden, herunder ydelser efter den sociale lovgivning, løn under sygdom, pensionsydelse, private forsikringer eller andre økonomiske ydelser."

Tilbage står kun **to** subsidiaritetstilfælde, som forarbejderne udpeger:

"Det gælder først og fremmest, hvis den skadelidte opnår erstatning fra skadevolder selv eller fra skadevolders ansvarsforsikring, idet udtrykket »godtgøres af skadevolderen« skal forstås således, at det omfatter begge tilfælde. Erstatning fra staten vil efter forslaget også fortsat være subsidier i tilfælde, hvor den skadelidte har tegnet en forsikring, som dækker det lidte tab, medmindre forsikringen er en summaforsikring."

Den gældende ordlyd er tilsvarende snæver: erstatning ydes ikke, "i det omfang skaden godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelse eller andre ydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning". **§ 7, stk. 2** afskærer desuden dækning af regreskrav mod skadevolderen. Loven er senest konsolideret ved lovebkendtgørelse af 29. november 2025, og der er ingen vedtagne, ikke-konsoliderede ændringer.

Forarbejderne opstiller endelig en **rækkefølgeforpligtelse**, der går igen i hele nævnets praksis:

"Den skadelidte skal endvidere søge udgifterne dækket af sin forsikring, før han søger erstatning fra statskassen, og den skadelidte kan således ikke vælge at gå til Erstatningsnævnet i stedet for til forsikringsselskabet."

LOV

Offererstatningsloven § 7, stk. 1, 2

§ 2 Sondringen mellem summaforsikring og virkelig skadeserstatning

Den centrale – og for ansøgere mest værdifulde – sontring i nævnets § 7-praksis er, om en privat forsikringsydelse er en **skadesforsikring** (fradrag) eller en **summaforsikring** (fradrag ikke).

Den ledende nævnsafgørelse er [13-520-01179](#). Ansøgeren havde efter en voldsepisode i 2011 modtaget løbende udbetalinger fra sit eget forsikringsselskab som følge af nedsat erhvervsevne, og nævnet havde oprindeligt fratrasket beløbet. Efter at ansøgers advokat påberåbte sig Højesterets praksis (U 2014.933 H), foretog nævnet en konkret gennemgang af policen og **omgjorde fradraget**. Nævnet lagde vægt på tre forhold:

- **Fikseret ydelse** – udbetalingen var baseret på en på forhånd fastlagt løn, ikke det faktiske tab.
- **Objektive kriterier** – ydelsen udløstes automatisk ved et erhvervsevnetab på 50 % eller derover, uden hensyn til fremtidige lønforventninger.
- **Uafhængighed** – udbetalingen var uafhængig af øvrige erstatninger.

Da der var tale om en summaforsikring, forelå der ikke dækning fra anden side i **§ 7's** forstand, og fradraget var uberettiget.

Nævnet importerer her direkte den almindelige civilretlige sontring, som Højesteret fastlagde i [Sag 196/2012](#) (U 2014.933 H) om [erstatningsansvarsloven § 2, stk. 2](#):

"Det afgørende kriterium er, om det faktisk lidte tab danner den absolutte grænse for forsikringsydelsen – i så fald skal forsikringsydelsen trækkes fra kravet mod den ansvarlige skadevolder på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Ved summaforsikring er der derimod kumulationsret."

Og om den konkrete police:

"Retten til invalidepensionsydelse under forsikringen udløses ved nedsættelse af erhvervsevnen med angivne brøker og beregnes som fastsat i policen uafhængigt af, hvilket økonomisk tab nedsættelsen af erhvervsevnen faktisk påfører sikrede. Forsikringsydelsen har derfor ikke karakter af en virkelig skadeserstatning."

Højesteret tilføjede, at det **ikke** ændrer forsikringens karakter, at præmie og dækning oprindeligt er fastsat under hensyn til sikredes forventede indtjening – og at udtrykket "lignende ydelser" i § 2, stk. 2 ikke omfatter forsikringsydelser.

Modstykket er [14-520-03746](#), hvor en selvstændig erhvervsdrivende efter et tilholdsbrud modtog både sygedagpenge og en ydelse fra sit pensionsselskab. Policen angav udtrykkeligt, at ydelsen skulle dække indkomsttabet ved tab af erhvervsevne, **beregnet som forskellen mellem tidligere og nuværende indtjening**. Netop denne tabsafhængighed gjorde den til virkelig skadeserstatning, og da de samlede ydelser oversteg den tidligere indtjening, var der intet erstatteligt tab.

Sontringen rækker videre end forsikring. I [Erstatningsnævnets afgørelse af 1. juli 2026 om et fondslegat](#) fandt nævnet, at et legat udbetalt fra en fond hverken havde sammenhæng med ansøgerens lønindkomst eller karakter af virkelig skadeserstatning – legatet var "efter sin art nærmere at sammenligne med en gave" og skulle derfor ikke indgå i opgørelsen af den faktiske indkomst.

Ydelse	Konstruktion	Virkelig skadeserstatning?	Udfald
Privat invalidepension, 13-520-01179	Fikseret løn, udløst ved 50 %-brøk	Nej – summaforsikring	Intet fradrag
Pensionsforsikring, 14-520-03746	Differencen mellem før/efter indtjening	Ja	Fuldt fradrag – intet tab
Fondslegat (2026)	Uden sammenhæng med lønindkomst	Nej – gavelignende	Ikke medregnet

LOV	Erstatningsansvarsloven § 2, stk. 2	Offererstatningsloven § 7, stk. 1	
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom om fradrag for privat invalidepension i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste		20.12.2013
	Erstatningsnævnet · Legat fra fond skulle ikke medregnes ved opgørelse af tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarsloven		01.07.2026
	Erstatningsnævnet · Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste uden fradrag for privat summaforsikring		14.07.2018
	Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste da forsikringsydelser dækkede det økonomiske tab		14.07.2018

§ 3 Skadevolderens ansvarsforsikring: nævnet træder helt tilbage

Hvor der findes en ansvarsforsikring, der dækker skadevolderen, er nævnets linje kompromisløs: staten yder intet, og **tvisten om dækningens omfang er skadelidtes eget mellemværende med selskabet**.

Den klareste illustration er [15-520-08650](#). Forældre til en person, der omkom ved et færdselsuheld (skadevolderen dømt for uagtsomt manddrab), søgte om godtgørelse for svie og smerte, tabt arbejdsfortjeneste og efterladtegodtgørelse. Bilens lovpligtige ansvarsforsikring anerkendte erstatningspligten for uheldet, men bestred, at forældrene var **direkte skadelidte** efter erstatningsansvarsloven for så vidt angår svie og smerte og tabt arbejdsfortjeneste, og tilbød i stedet 50.000 kr. kulancemæssigt til hver.

Nævnet meddelte afslag med henvisning til [§ 7](#) og lagde vægt på:

- Forsikringsselskabet havde **udtrykkeligt anerkendt** erstatningspligten for ulykken.
- Tvister om erstatningspligtens omfang og om, hvem der er berettiget til godtgørelse for svie og smerte, "anses for at være et mellemværende mellem skadelidte og forsikringsselskabet".
- Statens erstatningsordning fungerer "udelukkende som et subsidiært sikkerhedsnet".

Samme resultat i [14-520-04774](#), hvor en pædagogstuderende blev overfaldet af en 14-årig beboer. Arbejdsgiverens ansvarsforsikring anerkendte erstatningspligten, men afviste dele af kravet under henvisning til manglende årsagssammenhæng. Nævnet fastslog sin faste praksis: der tilkendes **ikke** erstatning fra staten, hvis et ansvarsforsikringsselskab har anerkendt at være erstatningsansvarligt. Uenighed om årsagssammenhæng eller beløb skal afklares direkte med selskabet eller ved domstolene.

Denne linje understøttes af den administrative vejledning. [Rigsadvokatmeddelelsen om vejledning af forurettede](#) instruerer politiet om, at der **slet ikke** skal vejledes om offererstatning "i sager om uagtsomt manddrab og betydelig legemsskade forvoldt af motorkøretøjer, hvor skaden vil være dækket af skadevolderens ansvarsforsikring" – præcis situationen i [15-520-08650](#).

Grænsen for tilbagetræden blev flyttet i 2019. Ved **lov nr. 486 af 30. april 2019** (Nedbringelse af sagsbehandlingstiden i Erstatningsnævnet m.v.) blev [§ 11 c, stk. 1, 2. pkt.](#) indsat, så nævnet ikke længere er forpligtet til at udsætte en sag for at undersøge, om skadevolderen er ansvarsforsikret. I [19-520-03401](#) afviste nævnet dog at anvende reglen med tilbagevirkende kraft: hvor det **allerede positivt var konstateret**, at der forelå forsikringsdækning, og sagen verserede hos selskabet, kunne lovændringen ikke i sig selv begrunde genoptagelse. Reglen letter altså nævnets *undersøgelsespligt* – den ophæver ikke subsidiariteten, når dækningen er konstateret.

LOV	Offererstatningsloven § 7, stk. 1	Offererstatningsloven § 11c, stk. 1	
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Afslag på genoptagelse af erstatningssag efter lovændring om forsikringsdækning ved offererstatning		12.11.2020
	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning til efterladte forældre grundet subsidiær dækning fra bilforsikring		28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Afslag på statslig offererstatning efter voldeligt overfald som følge af forsikringsdækning		28.07.2020

§ 4 Skadelidtes egen forsikring: dækningsbegrænsninger slår igennem i statens erstatning

Hvor det er skadelidtes **egen** skadesforsikring, der dækker, gælder samme tilbagetræden – og nævnet accepterer, at selskabets policebaserede begrænsninger får virkning over for staten.

[19-520-05129](#) er den centrale afgørelse. Ansøgeren fik tandskader ved vold mod ansigtet og havde en privat ulykkesforsikring, der dækkede tandskader. Selskabet imødekom kun behandlingsoverslaget **delvist** med henvisning til, at tænderne var svækket allerede forud for voldsepisoden, jf. policens vilkår om nedsættelse ved forudbestående forringelse. Ansøgeren krævede differencen af staten.

Nævnet afslog og præciserede to ting:

- Da selskabet havde anerkendt erstatningspligten og tilkendegivet, at skaden var omfattet af forsikringen, var **erstatningens omfang herefter et rent mellemværende** mellem ansøgeren og selskabet.
- At forsikringen kun dækkede delvist på grund af forudbestående svækkelse, forpligtede ikke nævnet til at dække differencen.

Afgørende – og det er den egentlige begrundelse – bemærkede nævnet afslutningsvis, at **den reduktion, selskabet havde foretaget, svarede til den vurdering, nævnet selv ville have foretaget**, fordi tændernes forudbestående tilstand under alle omstændigheder ville have ført til et fradrag efter [§ 7](#). Afgørelsen er altså ikke udtryk for, at policevilkår automatisk bliver til offererstatningsret; den hviler på et sammenfald mellem policens og lovens fradragsresultat.

Denne kobling mellem privat ulykkesforsikring og tandskader er direkte forudset i 2001-forarbejderne:

"Den skadelidtes indboforsikring vil typisk dække skader på tøj, briller, ur mv., mens der ofte vil være dækning for skade på tænder i medfør af en ulykkesforsikring tegnet af den skadelidte eller en gruppeulykkesforsikring, som den skadelidte er dækket under. I så fald kan den skadelidte ikke få dækket sådanne konkrete udgifter to gange, dvs. både fra forsikringen og fra staten (Erstatningsnævnet)."

En beslægtet – men konceptuelt anden – begrænsning ses i [23-520-17577](#), hvor nævnet afviste at dække tandlægeregninger fra 2015 og 2018, som tandlægen først rykkede for i 2023. Kravene var forældede efter [forældelsesloven § 3, stk. 1](#):

"Da kravene er forældede, er ansøger ikke længere retligt forpligtet til at betale regningerne. Uden en eksisterende betalingsforpligtelse er der ikke tale om et økonomisk tab, der kan erstattes efter [Erstatningsansvarsloven § 1](#)."

Nævnet formulerede her det bagvedliggende hensyn, som også bærer [§ 7](#): erstatningsrettens formål er at udligne reelle tab, **ikke at yde gevinst**.

Endelig skal nævnes en nyere subsidiaritetsslag uden for loven selv: efter [vejledningen om voldsskadeforsikring](#) forudsættes det, at tilskadekomne "starter med at anmelde skaden til voldsskadeforsikringen, før de indbringer en anmodning om erstatning m.v. til Erstatningsnævnet", og at et krav først kan indbringes for nævnet, når selskabet har afvist sagen.

LOV	Erstatningsansvarsloven § 1, stk. 1	Offererstatningsloven § 7, stk. 1
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning for tandlægeregninger på grund af forældelse af kravet over for tandlægen	15.07.2025
	Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnets afslag på dækning af tandskader ved delvis forsikringsudbetaling	12.11.2020

Hvad Erstatningsnævnet lægger vægt på ved subsidiaritetsvurderingen

På tværs af afgørelserne tegner der sig et stabilt vurderingsmønster. Erstatningsnævnet lægger navnlig vægt på følgende – i denne prioriterede rækkefølge:

- 1. Har et ansvarsforsikringsselskab anerkendt erstatningspligten?** Dette er det mest udslagsgivende enkeltmoment. Er svaret ja, standser nævnets prøvelse dér – uanset hvor stor uenigheden om beløbet, personkredsen eller årsagssammenhængen er ([15-520-08650](#), [14-520-04774](#)). Nævnet ser her på **anerkendelsen af pligten**, ikke på om der faktisk er udbetalt noget.
- 2. Ydelsens konstruktion – ikke dens navn eller dens faktiske størrelse.** Nævnet gennemgår policen og spørger, om det faktisk lidte tab danner den absolutte grænse for ydelsen. Fikseret beregningsgrundlag + automatisk udløsning ved en erhvervsevnetabsbrøk = summaforsikring = intet fradrag ([13-520-01179](#)). Beregning som difference mellem før- og efterindtjening = virkelig skadeserstatning = fradrag ([14-520-03746](#)).
- 3. Om der overhovedet foreligger et reelt økonomisk tab.** Overstiger de samlede ydelser den hypotetiske indtjening, er der intet at erstatte ([14-520-03746](#)). Er kravet mod den underliggende kreditor forældet, er der ingen betalingsforpligtelse og dermed intet tab ([23-520-17577](#)).
- 4. Undgåelse af overkompensation inden for samme erstatningspost.** Dette hensyn bærer nævnets modregningspraksis efter [erstatningsansvarsloven § 2, stk. 2](#). I [13-520-00078](#) havde en pædagog fået fuld tabt arbejdsfortjeneste for 2013-2016, hvorefter Arbejdsskadestyrelsen opjusterede erhvervsevnetabet til 70 % med tilbagevirkende kraft og efterbetalte ca. 308.622 kr. for samme periode. Nævnet konstaterede en overkompensation på over 300.000 kr. – ansøgeren havde fået mere, "end hvis skaden slet ikke var sket" – og afviste et nyt krav for to måneder i 2016 ved fuld modregning. Tilsvarende i [18-520-00829](#), hvor nævnet fandt modregning forenelig med [erstatningsansvarsloven § 16, stk. 1](#), fordi den skete **inden for samme erstatningspost**.
- 5. Men ikke: at skadelidte stilles ringere på grund af en særlig ordning.** I [13-520-01582](#) genoptog nævnet en sag og udbetalte det beløb, det tidligere havde fratrukket, efter Højesterets dom af 4. april 2014 (UfR 2014.2011 H): et differencekrav efter [erstatningsansvarsloven § 5](#) skal ikke nedsættes med det beløb, arbejdsskadeerstatningen er reduceret med som følge af tilskadekomstpension. En tjenestemand's ret til erstatning efter de almindelige regler må ikke forringes af særreglerne om modregning i den lovpligtige arbejdsskadeforsikring.

Et gennemgående træk er, at nævnet **selvstændigt efterprøver policen** i stedet for at lægge selskabets rubricering til grund – det er netop den prøvelse, der bar omgørelsen i [13-520-01179](#).

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 2, stk. 2](#)

[Erstatningsansvarsloven § 5](#)

[Erstatningsansvarsloven § 16, stk. 1](#)

[Offererstatningsloven § 7, stk. 1](#)

PRAKSIS

Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning for tandlægeregninger på grund af forældelse af kravet over for tandlægen 15.07.2025

Erstatningsnævnet · Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og modregning ved erhvervsevnetab efter voldsepisode 12.11.2020

Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning til efterladte forældre grundet subsidiær dækning fra bilforsikring 28.07.2020

Erstatningsnævnet · Afslag på statslig offererstatning efter voldeligt overfald som følge af forsikringsdækning	28.07.2020
Erstatningsnævnet · Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste uden fradrag for privat summaforsikring	14.07.2018
Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste da forsikringsydelse dækkede det økonomiske tab	14.07.2018
Erstatningsnævnet · Fradrag for overkompensation i krav om tabt arbejdsfortjeneste efter arbejdsskadeafgørelse	12.07.2018
Erstatningsnævnet · Tjenestemænds krav på fuld erstatning for erhvervsevnetab efter Erstatningsansvarsloven	19.11.2015

§ 6 Bagatelreglen i § 9, stk. 2 og "åbenbart"-standarden

§ 9, stk. 2 blev indsat ved **lov nr. 486 af 30. april 2019** for at nedbringe sagsbehandlingstiden. Bestemmelsen giver erstatning for krav indtil 3.500 kr. (grundbeløb, reguleret årligt efter [erstatningsansvarsloven § 15](#)), hvis forholdet er omfattet af § 1 og kravet er rettidigt, **"medmindre det er åbenbart, at lovens øvrige betingelser ikke er opfyldt"**.

Forarbejderne beskriver rækkevidden af lempelsen:

"Forslaget indebærer, at der i sager med krav på indtil 3.500 kr. ikke vil skulle indhentes dokumentation for kravets størrelse, ligesom der ikke stilles krav om opfyldelse af lovens øvrige betingelser for at få erstatning og godtgørelse, herunder at forbrydelsen er anmeldt inden 72 timer, og at der skal være nedlagt påstand om erstatning i forbindelse med en eventuel straffesag."

Det krydsfelt, hvor subsidiaritet møder bagatelreglen, afgøres i [19-520-04997](#). Ansøgeren blev overfaldet i en bus af en ukendt gerningsmand og krævede 555,45 kr. til tandbehandling samt erstatning for en ødelagt T-shirt – langt under bagatelgrænsen. Men han havde oplyst, at tandbehandlingsudgiften **allerede var anmeldt til hans egen private ulykkesforsikring**. Nævnet afslog under henvisning til både [§ 7, stk. 1](#) og [§ 9, stk. 2](#):

- Fordi kravet var anmeldt til egen ulykkesforsikring, var det **åbenbart**, at lovens betingelser ikke var opfyldt på det tidspunkt – der var "en nærliggende mulighed for, at forsikringsselskabet ville dække udgiften".
- Selv om kravet lå under bagatelgrænsen, kan der ikke ske hurtig tilkendelse, når det er åbenbart, at de øvrige betingelser – herunder subsidiariteten – ikke er opfyldt.

Afgørende for ansøgere er nævnets **genoptagelsesvejledning**: sagen kan genoptages, hvis det senere viser sig, at ulykkesforsikringen ikke dækker behandlingen – forudsat at ansøgeren kan fremvise dokumentation for et **endeligt afslag** fra selskabet. Verserende anmeldelse spærrer altså; endeligt afslag åbner.

Nævnet har anvendt "åbenbart"-undtagelsen i andre retninger. I [19-520-03803](#) afslog nævnet et krav under 3.500 kr., fordi ansøgeren havde trukket sin voldsanmeldelse tilbage og dermed tilsidesat medvirkenspligten efter [§ 10](#) – det var åbenbart, at betingelserne ikke var opfyldt. Og i [22-520-15811](#) fastslog nævnet det principielle:

"Nævnet er ikke forpligtet til at behandle en sag efter fast track proceduren i § 9, stk. 2, når nævnet er i besiddelse af oplysninger, der sandsynliggør, at ansøgeren ikke har krav på at få hele den ansøgte godtgørelse."

Ansøgeren havde krævet godtgørelse for 14 sygedage, men dokumentationen viste 12. Nævnet fraveg fast track og tilkendte kun for 12 dage. Bestemmelsen er dermed **en administrativ lettelse, ikke en ubetinget rettighed**.

Forarbejderne bakker op og tilføjer et misbrugsværn: skadelidte kan ikke opdele kravet for at holde sig under grænsen, og fremsættes et krav, der skulle have været fremsat tidligere, "skal nævnet foretage en fuld prøvelse af hele kravet, herunder af det allerede udbetalte krav", med mulighed for tilbagebetaling efter § 18, stk. 1.

LOV

Erstatningsansvarsloven § 15

Offererstatningsloven § 7, stk. 1

Offererstatningsloven § 9, stk. 2

Offererstatningsloven § 10

Offererstatningsloven § 18, stk. 1

PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Nævnets fravigelse af fast track-procedure ved uoverensstemmelse i dokumentation for svie og smerte	15.07.2025
	Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning for tandbehandling grundet subsidiaritetsprincippet i sag om vold	12.11.2020
	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning efter tilbagetrækning af voldsanmeldelse	12.11.2020

Tingsskade efter § 1, stk. 2: kravet om samtidig personskade og om at have værdierne "på sig"

Tingsskadedækningen er offererstatningslovens snævraste område. [Rigsadvokatmeddelelsen](#) sammenfatter udgangspunktet:

"Efter offererstatningsloven kan der normalt ikke gives erstatning for tingsskade. Staten yder dog erstatning for skade på tøj og andre personlige ejendele, herunder mindre kontantbeløb (normalt maksimalt 1.000 kr.), som skadelidte havde på sig, da personskaden skete. Staten yder ikke erstatning, hvis skaden dækkes af en forsikring."

§ 1, stk. 2 stiller altså **to kumulative krav**: der skal samtidig være forvoldt personskade, og genstanden skal have været "på" skadelidte i gerningsøjeblikket. Som **betænkning nr. 1460/2005, s. 273** formulerer forskellen til § 3: "I modsætning til efter § 1, stk. 2, er det ingen betingelse [efter § 3], at der også er forvoldt personskade."

Personskadekravet blev afgørende i [15-520-07635](#). En sundhedsperson var på sommerhustur med en beboer fra et bosted, som om natten ødelagde inventar og kastede rundt med genstande. Ansøgeren krævede bl.a. erstatning for skader på personlige ejendele. Nævnet afslog: der var ikke oplyst vold, trusler eller anden personrettet kriminalitet, arbejdsgiveren bekræftede, at beboeren ikke havde optrådt truende eller personrettet, og hændelsen blev derfor betragtet som **materielle ødelæggelser uden karakter af et personrettet overgreb**. Uden personskade ingen tingsskadedækning.

"På sig"-kravet er kernen i [20-520-07156](#), som er den ledende afgørelse om grænsen mellem røveri og afpresning. Ansøgeren blev sammen med to kammerater systematisk afpresset over tre måneder – det begyndte med, at to ukendte personer stoppede deres bil og gennem trusler om vold tvang ansøgeren til at hæve penge i en hæveautomat, hvorefter der blev pålagt månedlige "dummebøder" på 5.000 kr. pr. person. Betalingerne skete på tre måder, og nævnet sondrede skarpt:

Betalingsform	Nævnets kvalifikation	Udfald
Tvungen hævning i hæveautomat med gerningsmændene til stede og trusler om vold	"Røverilignende" – trussel om øjeblikkelig anvendelse af vold	Erstatning, dog maks. 1.000 kr. pr. hævning
Overdragelse af kontanter ved aftalte møder (hævet forinden)	Ikke haft pengene "på sig" i lovens forstand	Afslag
MobilePay-overførsel uden fysisk kontakt	Ren formueskade uden fysisk besiddelse	Afslag

Nævnet tilkendte erstatning for de to tvungne hævninger, **selv om gerningsmanden kun var dømt for afpresning** ved en tilståelsessag – det afgørende var, at forholdene reelt var røverilignende på grund af truslen om øjeblikkelig vold. I overensstemmelse med fast praksis blev beløbet begrænset til 1.000 kr. pr. episode, svarende til den takst, Rigsadvokatmeddelelsen omtaler som "normalt maksimalt 1.000 kr.". At planlagte overdragelser og elektroniske overførsler falder uden for, harmonerer med **betænkning nr. 1460/2005, s. 273**: "Der kan ikke ydes erstatning for en formueskade som følge af bedrageri eller lignende forbrydelser."

Nævnets røverikvalifikation er i øvrigt **realitetsorienteret, ikke formel**. I [15-520-07770](#) anerkendte nævnet en "stiltiende trussel om vold" som røveri, selv om gerningsmanden hverken sagde noget eller anvendte fysisk magt:

"Nævnet lagde ved sin afgørelse vægt på, at ansøger måtte anses for at have været udsat for en stiltiende trussel om vold, idet han efter mørkets frembrud befandt sig alene i en bus, som blev vinket ind til siden på en øde vej af fire mænd."

Afgørende var isolationen, overmagten (fire mod én), maskeringen under fremmarchen og fjernelsen af flugtmuligheden (nøglerne). Omvendt afviste nævnet i [14-520-05510](#) erstatning til en bankansat ved et røveri, hvor gerningsmændene var tavse og ikke rettede direkte trusler mod de ansatte ud over selve indtrængningen med koben, og i [14-520-05220](#) blev en supermarkedskunde, der brækkede benet under flugt ved synet af en maskeret røver, ikke anset for at befinde sig "så tæt på begivenhedernes centrum", at hun var erstatningsberettiget.

Endelig gælder de almindelige nedsættelsesregler også for tingsskade. I [19-520-06265](#) lod nævnet et krav på erstatning for en ødelagt skjorte **bortfalde helt** efter [§ 6 a](#), fordi ansøgeren havde reageret med grov vold (bidt tungen af modparten), og fordi "skadens karakter (en skjorte) blev ligeledes anset for værende af begrænset omfang".

LOV	Offererstatningsloven § 1, stk. 2	Offererstatningsloven § 6a
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Afgrænsning af erstatning for tingsskade ved afpresning og røverilignende forhold	17.08.2022
	Erstatningsnævnet · Bortfald og nedsættelse af erstatning efter gensidigt slagsmål og grov vold ved beværtning	29.09.2021
	Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning til sundhedspersonale efter beboers ødelæggelse af inventar i sommerhus	14.07.2018
	Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning til supermarkedskunde for skade opstået under flugt fra røveri	14.07.2018
	Erstatningsnævnet · Vurdering af 2-årsfristen ved forlagt ansøgning om erstatning efter bankrøveri	14.07.2018
	Erstatningsnævnet · Erstatningsnævnets anerkendelse af stiltiende trussel som røveri mod buschauffør på øde vej	13.07.2018

Tingsskade efter §§ 3-5: institutionsanbragte skadevoldere og undtagelsen for offentlige institutioner

Ved siden af [§ 1, stk. 2](#) findes lovens anden tingsskadeordning i [§ 3](#), som **ikke** forudsætter personskade. Efter [§ 3, stk. 1](#) yder staten erstatning for tingsskade forvoldt ved overtrædelse af straffeloven af personer, der bl.a. er tvangsanbragt på institution under kriminalforsorgen (nr. 1), anholdt med henblik på fængsling eller varetægtsfængslet (nr. 2), optaget i døgninstitution for børn og unge efter barnets lov (nr. 4), på grund

af mental retardering optaget i længerevarende botilbud (nr. 5), eller indlagt eller tilbageholdt mod deres vilje på psykiatrisk hospital (nr. 6). Efter [§ 3, stk. 2](#) dækkes skade forvoldt på institutionens område eller under ophold uden for dette med tilladelse eller i forbindelse med udeblivelse eller undvigelse. [§ 4](#) rummer hjemmel til at udstrække ordningen til undvegne fra tilsvarende nordiske institutioner. [§ 9 a](#) sætter et loft over tingsskadeerstatning efter §§ 3-4, som reguleres årligt efter [erstatningsansvarsloven § 15](#) og fastsættes konkret i de årlige [reguleringsbekendtgørelser](#).

Denne del af loven har en særskilt historisk oprindelse. Som det fremgår af [betænkning nr. 751/1975, s. 3](#), lå institutionsskaderne oprindeligt uden for udvalgets kommissorium – Folketingets Retsudvalg bemærkede, at spørgsmålet "behandles i en arbejdsgruppe nedsat i henhold til Nordisk Råds rekommendation nr. 19/1968" – men Justitsministeriet anmodede den 25. februar 1974 udvalget om **yderligere** at undersøge spørgsmålet om erstatning for skader forvoldt af institutionsanbragte. Betænkningen bemærker samtidig, at man for disse skader "har forudsat en billigheds-erstatning", jf. [s. 15](#).

Undtagelsen i § 5 er kortfattet: "Erstatning ydes ikke til offentlige myndigheder eller institutioner." Den ledende afgørelse om dens rækkevidde er [20-520-08637](#). En **privatejet fond** drev en institution og søgte erstatning for hærværk på inventar begået af en person, der var anbragt dér efter formel anmodning fra en kommune. Fondens drift var udelukkende finansieret af betalinger fra de anbringende kommuner.

Nævnet afslog og anlagde en **udvidende fortolkning** af "offentlige myndigheder eller institutioner" med udtrykkelig støtte i [betænkning nr. 751/1975](#):

Kriterium	Nævnets vurdering
Retlig form	Privat fond
Finansieringskilde	Udelukkende offentlig (kommunal)
Status jf. forarbejderne	Institutioner, der i det væsentlige finansieres af det offentlige, sidestilles med offentlige institutioner
Afgørelse	Afslag efter § 5

Afgørelsen viser, at nævnet ved [§ 5](#) lægger vægt på **den økonomiske realitet frem for den selskabsretlige form**. Det bemærkelsesværdige er kombinationen: samme institutionstype, der efter [§ 3](#) udløser statens erstatningspligt for skader forvoldt af de anbragte, kan efter [§ 5](#) være afskåret fra at modtage erstatningen – netop fordi staten reelt ville betale til sig selv.

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 15](#)

[Offererstatningsloven § 3, stk. 1, 2](#)

[Offererstatningsloven § 5](#)

[Offererstatningsloven § 9a](#)

PRAKSIS **Erstatningsnævnet** · Privat fond nægtet offererstatning for hærværk grundet fuld kommunal finansiering

17.08.2022

[§ 9](#) Sagsgang, prøvelsesintensitet og tilbagebetaling

Ansøgning og frister. Ansøgning indgives som udgangspunkt digitalt via Erstatningsnævnets hjemmeside, jf. [bekendtgørelsen om Erstatningsnævnets behandling af ansøgninger](#), som dog giver nævnet adgang til at undlade at afvise en ikke-digital ansøgning, hvis det efter sagens karakter er hensigtsmæssigt. Ansøgning skal

Sammenhæng med domstolspraksis: hvor Højesteret har bekræftet og korrigeret nævnets linje

Erstatningsnævnets § 7-praksis er formet i tæt samspil med Højesteret, og forholdet går begge veje.

Højesteret har fastlagt selve sonderingen, som nævnet anvender. [Sag 196/2012](#) (U 2014.933 H) angik ganske vist ikke offererstatning, men et færdselsuheld, hvor Codan som ansvarsforsikrer ville fradrage en privat invalidepension i erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste. Højesteret stadfæstede Østre Landsrets dom af 14. maj 2012 og fastslog kumulationsretten ved summaforsikringer. Dommen slog samtidig et subsidiært argument ned:

"Efter bestemmelsens ordlyd sammenholdt med forarbejderne må § 2, stk. 2, forstås således, at spørgsmålet, om der skal foretages fradrag i en erstatning for en forsikringsydelse, alene beror på, om ydelsen »har karakter af en virkelig skadeserstatning«, og at udtrykket »lignende ydelser« således ikke omfatter forsikringsydelser."

Denne dom blev **direkte importeret** i nævnets [13-520-01179](#) og førte til, at nævnet omgjorde sit eget fradrag. Da 2001-forarbejderne til [§ 7, stk. 1](#) udtrykkeligt henviser til erstatningsansvarslovens udmålingsregler, er koblingen ikke analogislutning, men lovbunden.

Højesteret har omvendt bekræftet nævnets skønrum under § 7. [Sag 34/2011](#) er den vigtigste dom direkte om bestemmelsen. FOA som mandatar for et voldsoffer anfægtede Erstatningsnævnets faste praksis for at opgøre fradraget for førtidspension efter den dagældende § 7 – bl.a. med anbringende om ulovligt skøn under regel. Højesteret lagde til grund, at hverken ordlyden eller forarbejderne anviser kriterier for opgørelsen, hvorfor loven **overlod nævnet en skønsmæssig beføjelse**, der kun kan tilsidesættes, hvis kriterierne godtgøres usaglige. Retten fandt det sagligt at se bort fra pensionsnedsættelsen som følge af samleverens indkomst, fordi en anden praksis ville betyde, at staten via offererstatningsloven indirekte kompenserede for generelle socialretlige indtægtsreguleringsregler. Om forrentningen udtalte Højesteret:

"Det vilde ikke være foreneligt med erstatningsansvarsloven at »fremskrive« erhvervsevnetabs-erstatningen med rente til tidspunktet for tilkendelse af førtidspension eller til stationærtidspunktet. Erstatningsansvarslovens § 16 finder kun anvendelse, hvis den skadelidte har et krav på erstatning, når kravet er gjort op."

Højesteret afviste også skøn-under-regel-anbringendet: en fast administrativ praksis, der sikrer lighed og retssikkerhed, er ikke i sig selv ulovlig administration. Dommen er en **prøvelsesintensitets-dom**: domstolene efterprøver sagligheden af nævnets kriterier, ikke det konkrete skøns hensigtsmæssighed. Bemærk dog, at sagen angik den *dagældende* § 7 med generel subsidiaritet også for sociale ydelser – netop den regel, 2001-reformen ophævede. Dommens principielle betydning ligger derfor i prøvelsesstandard, ikke i fradragsresultatet.

Domstolene korrigerer nævnet i konkrete sager. [20-520-06557](#) illustrerer mekanismen: nævnet havde afvist genoptagelse af et krav om svie og smerte for 2011-2012 med henvisning til, at méntilkendelsen i 2005 afskar yderligere godtgørelse. Retten i Roskilde gav ved dom af 9. januar 2020 ansøgeren medhold i, at betingelserne for genoptagelse efter [erstatningsansvarsloven § 11, stk. 3](#) var opfyldt – méngraden var opjusteret fra 12 % til 45 % – hvorefter nævnet genoptog og tilkendte yderligere godtgørelse op til maksimum.

Højesteretspraksis om beslægtet modregning afgrænser billedet. [Sag 54/2011](#) fastslog under de dagældende regler, at også *midlertidig* erhvervsevnetabserstatning skulle fratrækkes fuldt i differencekravet, fordi begge ydelser kompenserer mistet indtægt – samme grundhensyn om overkompensation, som bærer nævnets afgørelser i [13-520-00078](#) og [18-520-00829](#). Modsat viser [13-520-01582](#), hvordan nævnet af egen drift

genoptog og efterbetalte, da Højesteret ved dom af 4. april 2014 (UfR 2014.2011 H) underkendte fradraget for tilskadekomstpension i differencekrav.

Der ses i det gennemgåede materiale **ingen højesteretspraksis om selve tingsskadeafgrænsningen** i § 1, stk. 2 eller om § 5's institutionsbegreb – disse spørgsmål er i praksis afgjort administrativt af nævnet med forarbejderne som eneste fortolkningskilde, hvilket giver afgørelser som 20-520-07156 og 20-520-08637 betydelig præjudikatværdi inden for nævnet selv.

LOV	Erstatningsansvarsloven § 2, stk. 2	Erstatningsansvarsloven § 11, stk. 3
	Erstatningsansvarsloven § 16	Offererstatningsloven § 7, stk. 1
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom om fradrag for privat invalidepension i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste 20.12.2013 Højesteret · Opgørelse af fradrag for førtidspension i erstatning efter offererstatningsloven 06.11.2012 Højesteret · Fradrag af midlertidig erhvervsevnetabserstatning i differencekrav efter de dagældende regler i arbejdsskadesikringsloven 04.10.2012 Erstatningsnævnet · Afgrænsning af erstatning for tingsskade ved afpresning og røverilignende forhold 17.08.2022 Erstatningsnævnet · Privat fond nægtet offererstatning for hærværk grundet fuld kommunal finansiering 17.08.2022 Erstatningsnævnet · Ret til yderligere godtgørelse for svie og smerte ved uforudset forværring af helbredstilstand efter overfald 29.09.2021 Erstatningsnævnet · Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og modregning ved erhvervsevnetab efter voldsepisode 12.11.2020 Erstatningsnævnet · Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste uden fradrag for privat summaforsikring 14.07.2018 Erstatningsnævnet · Fradrag for overkompensation i krav om tabt arbejdsfortjeneste efter arbejdsskadeafgørelse 12.07.2018 Erstatningsnævnet · Tjenestemænds krav på fuld erstatning for erhvervsevnetab efter Erstatningsansvarsloven 19.11.2015	

§ 11 Sammenfatning: fire spørgsmål der afgør sagen

Erstatningsnævnets praksis om subsidiaritet og tingsskade lader sig reducere til fire på hinanden følgende spørgsmål.

Er der en ansvarsforsikring, der har anerkendt erstatningspligten? Er svaret ja, er sagen slut for nævnets vedkommende. Nævnet går ikke ind i, om selskabet dækker *tilstrækkeligt*, om ansøgeren er "direkte skadelidt", eller om årsagssammenhængen er bestridt. Det er skadelidtes eget mellemværende med selskabet – om nødvendigt for domstolene ([15-520-08650](#), [14-520-04774](#)). Denne linje er hård, men den er lovgivers: 2001-forarbejderne gør udtrykkeligt "godtgøres af skadevolderen" til også at omfatte ansvarsforsikringen.

Er skadelidtes egen forsikringsydelse konstrueret som tabskompensation eller som sum? Her ligger ansøgerens største gevinstmulighed. Nævnet nøjes ikke med selskabets etiket, men gennemgår policen: udløses ydelsen af en fikseret erhvervsevnetabsbrøk og beregnes den uafhængigt af det faktiske tab, er den en summaforsikring, og der er kumulationsret – intet fradrag ([13-520-01179](#), jf. [Sag 196/2012](#)). Er den derimod beregnet som differencen mellem før- og efterindtjening, er den virkelig skadeserstatning og fradrages fuldt ([14-520-03746](#)). Konstruktionen – ikke navnet, ikke beløbet – afgør.

Er forsikringssporet udtømt? Ansøgeren skal gå til selskabet først. En verserende anmeldelse gør det "åbenbart", at betingelserne ikke *aktuelt* er opfyldt, og spærrer også for bagatelbehandling efter [§ 9, stk. 2 \(19-520-04997\)](#). Nøglen til at komme videre er dokumentation for et **endeligt afslag** – så genoptages sagen. Praktikere bør notere sig, at afslag i disse sager sjældent er materielle: de er timing-afslag.

Ved tingsskade: var der personsskade, og var værdierne "på" ansøgeren? [§ 1, stk. 2](#) er en accessorisk regel – uden personsskade ingen tingsskade ([15-520-07635](#)) – og "på sig"-kravet fortolkes bogstaveligt. Nævnet kvalificerer gerningen realitetsorienteret og lader sig ikke binde af tiltalens rubricering: tvungne hævnninger under trussel om øjeblikkelig vold er røverilignende og erstattes med normalt maks. 1.000 kr., selv om der kun er dømt for afpresning, mens planlagte kontantoverdragelser og MobilePay-overførsler er ren formueskade uden for loven ([20-520-07156](#)). Falder skaden uden for [§ 1, stk. 2](#), er den eneste vej [§ 3](#) – som til gengæld ikke kræver personsskade, men kun dækker skader forvoldt af de opregnede institutionsanbragte, og som møder muren i [§ 5](#), hvis den skadelidte selv er en offentlig institution i realitetens forstand ([20-520-08637](#)).

Den røde tråd gennem hele området er et enkelt hensyn, som nævnet selv har formuleret: **erstatningsrettens formål er at udligne reelle tab, ikke at yde gevinst** ([23-520-17577](#)). Det er derfor, en summaforsikring ikke fradrages – den kompenserer jo ikke tabet – mens en tabsberegnet ydelse gør. Og det er derfor, [§ 18, stk. 2](#) tillader tilbagesøgning, hvis forsikringen betaler senere. Subsidiariteten er ikke en spareregel; den er en dobbeltkompensationsspærre.

Afgrænsning: selve opgørelsen af tabt arbejdsfortjeneste og erhvervsevnetab behandles i [tabt-arbejdsfortjeneste](#) og [erhvervsevnetab](#); den brede beskrivelse af offererstatningslovens grundstruktur findes i [voldsoffer-erstatning](#); og de rent forsikringsretlige dækningstvister hører under [privatansvarsforsikring](#) og [dobbeltforsikring-summa-skadesforsikring](#).

LOV	Offererstatningsloven § 1, stk. 2	Offererstatningsloven § 3	Offererstatningsloven § 5
	Offererstatningsloven § 7, stk. 1	Offererstatningsloven § 9, stk. 2	
	Offererstatningsloven § 18, stk. 2		
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom om fradrag for privat invalidepension i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste		20.12.2013
	Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning for tandlægeregninger på grund af forældelse af kravet over for tandlægen		15.07.2025
	Erstatningsnævnet · Afgrænsning af erstatning for tingsskade ved afpresning og røverilignende forhold		17.08.2022
	Erstatningsnævnet · Privat fond nægtet offererstatning for hærværk grundet fuld kommunal finansiering		17.08.2022
	Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning for tandbehandling grundet subsidiaritetsprincippet i sag om vold		12.11.2020
	Erstatningsnævnet · Afslag på offererstatning til efterladte forældre grundet subsidiær dækning fra bilforsikring		28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Afslag på statslig offererstatning efter voldeligt overfald som følge af forsikringsdækning		28.07.2020
	Erstatningsnævnet · Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste uden fradrag for privat summaforsikring		14.07.2018
	Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste da forsikringsydelse dækkede det økonomiske tab		14.07.2018
	Erstatningsnævnet · Afslag på erstatning til sundhedspersonale efter beboers ødelæggelse af inventar i sommerhus		14.07.2018

Erstatningsansvarsloven § 2	stk. 2	Offererstatningsloven § 1	stk. 2
Offererstatningsloven § 3	stk. 1	Offererstatningsloven § 5	
Offererstatningsloven § 7	stk. 1	Offererstatningsloven § 9	stk. 2

MATERIALE Citerede afgørelser 26 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS 3

20.12.2013	Højesterets dom om fradrag for privat invalidepension i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste	196-2012
06.11.2012	Opgørelse af fradrag for førtidspension i erstatning efter offererstatningsloven	34-2011
04.10.2012	Fradrag af midlertidig erhvervsevnetabserstatning i differencekrav efter de dagældende regler i arbejdsskadesikringsloven	54-2011

ERSTATNINGSNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS 23

01.07.2026	Legat fra fond skulle ikke medregnes ved opgørelse af tabt arbejdsfortjeneste efter erstatningsansvarsloven	
15.07.2025	Nævnets fravigelse af fast track-procedure ved uoverensstemmelse i dokumentation for svie og smerte	22-520-15811
15.07.2025	Afslag på erstatning for tandlægeregninger på grund af forældelse af kravet over for tandlægen	23-520-17577
17.08.2022	Afgrænsning af erstatning for tingsskade ved afpresning og røverilignende forhold	20-520-07156
17.08.2022	Privat fond nægtet offererstatning for hærværk grundet fuld kommunal finansiering	20-520-08637
29.09.2021	Bortfald og nedsættelse af erstatning efter gensidigt slagsmål og grov vold ved beværtning	19-520-06265
29.09.2021	Ret til yderligere godtgørelse for svie og smerte ved uforudset forværring af helbredstilstand efter overfald	20-520-06557
12.11.2020	Erstatningsnævnets afslag på dækning af tandskader ved delvis forsikringsudbetaling	19-520-05129
12.11.2020	Afslag på offererstatning efter tilbagetrækning af voldsanmeldelse	19-520-03803
12.11.2020	Afslag på erstatning for tandbehandling grundet subsidiaritetsprincippet i sag om vold	19-520-04997
12.11.2020	Afslag på genoptagelse af erstatningssag efter lovændring om forsikringsdækning ved offererstatning	19-520-03401
12.11.2020	Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og modregning ved erhvervsevnetab efter voldsepisode	18-520-00829
28.07.2020	Afslag på offererstatning til efterladte forældre grundet subsidiær dækning fra bilforsikring	15-520-08650

28.07.2020	Afslag på statslig offererstatning efter voldeligt overfald som følge af forsikringsdækning	14-520-04774
14.07.2018	Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste uden fradrag for privat summaforsikring	13-520-01179
14.07.2018	Afslag på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste da forsikringsydelser dækkede det økonomiske tab	14-520-03746
14.07.2018	Afslag på erstatning til supermarkedskunde for skade opstået under flugt fra røveri	14-520-05220
14.07.2018	Vurdering af 2-årsfristen ved forlagt ansøgning om erstatning efter bankrøveri	14-520-05510
14.07.2018	Afslag på erstatning til sundhedspersonale efter beboers ødelæggelse af inventar i sommerhus	15-520-07635
13.07.2018	Erstatningsnævnets anerkendelse af stiltiende trussel som røveri mod buschauffør på øde vej	15-520-07770
12.07.2018	Fradrag for overkompensation i krav om tabt arbejdsfortjeneste efter arbejdsskadeafgørelse	13-520-00078
19.11.2015	Tjenestemænds krav på fuld erstatning for erhvervsevnetab efter Erstatningsansvarsloven	13-520-01582
19.11.2015	Afslag på erstatning til voldsoffer grundet manglende medvirken til politiets efterforskning	14-520-04906

FORARBEJDE Betænkninger

3 referencer

Retskrav på erstatning til ofre for forbrydelser

nr. 1019 · 1984 · Justitsministeriet

Betænkning om revision af forældelseslovgivningen

nr. 1460 · 2005 · Justitsministeriet

Betænkning om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

nr. 751 · 1975 · Justitsministeriet